

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ภาคกลาง
FACTORS AFFECTING THE ENVIRONMENTAL PERFORMANCE OF CHIEF OF CHILD
DEVELOPMENT CENTERS IN THE CENTRAL REGION OF THAILAND

ศิริ พลิเจริญสุข

- 9 ก.ค. 2563

389031

b0022483

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
สิงหาคม 2561
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ศิริ ผลิเจริญสุข ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรสาขารัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(อาจารย์ ดร.วันดี นิลสำราญจิต)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(อาจารย์ ดร.รจฤดี โชติกาวิรินทร์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรัตน์ อิมามิ)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.วันดี นิลสำราญจิต)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.รจฤดี โชติกาวิรินทร์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.วัลลภ ใจดี)

คณะสาขารัฐศาสตร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะสาขารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะสาขารัฐศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี รอดจากภัย)

วันที่ 17 เดือน กันยายน พ.ศ. 2561

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจาก
อาจารย์ ดร.วันดี นิลสำราญจิต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. รจฤดี โชติกาวิรินทร์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขที่มีคุณค่าในการศึกษาค้นคว้า
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ ประธาน
กรรมการหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ และรองศาสตราจารย์
ดร.นิรัตน์ อิมามี ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำแก้ไขที่มี
คุณค่า ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพาที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา และให้โอกาส
ทางการศึกษา

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมื้อมารวมทั้งให้คำแนะนำ
ช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และให้ข้อคิดอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก

ขอขอบคุณวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี อาจารย์ พี่ ๆ เพื่อน ๆ
ที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านทุ่งเสื่อโทน
เพื่อนร่วมงานทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งที่อนุเคราะห์ข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อसानนท์ คุณแม่รุ่งระวี ผลิเจริญสุข และทุกท่าน
ในครอบครัว เพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้การสนับสนุน ห่วงใย ให้กำลังใจเสมอมา รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง
ทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวถึงที่ทำให้การศึกษาครั้งนี้เป็นไปได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็น กตัญญู กตเวทิตา แต่
นุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จ
มาตลอดจนทุกวันนี้

ศิริ ผลิเจริญสุข

สิงหาคม 2561

56920313 : ศ.ม. (สาขารณสุขศาสตร์)

คำสำคัญ : การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม/ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/ ความรู้/ ทักษะ/

การสนับสนุนทางสังคม

ศิริ ผลเจริญสุข: ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่ภาคกลาง (FACTORS AFFECTING THE ENVIRONMENTAL PERFORMANCE OF CHIEF OF CHILD DEVELOPMENT CENTERS IN CENTRAL REGION OF THAILAND). คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: วันดี นิลสำราญจิต, Ph.D.; รจฤดี โชติกาวิรินทร์, Ph.D. 102 หน้า. ปี พ.ศ. 2561.

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงพรรณนาแบบตัดขวาง เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และสร้างสมการทำนายด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อายุงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อายุงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สถานภาพการทำงาน ความรู้ ทักษะ และการสนับสนุนทางสังคม กับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตพื้นที่ภาคกลาง จำนวน 315 คน กลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และวิเคราะห์ปัจจัยการทำนายด้วยสถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษา พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่เป็นหญิง ร้อยละ 96.2 อายุเฉลี่ยอยู่ที่ 39.8 ปี มีสถานภาพสมรสกับโสด ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 47.9 และ 44.2 ตามลำดับ ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 74.6 อายุงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เฉลี่ย 11.6 ปี อายุงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเฉลี่ย 7.1 ปี ร้อยละ 40.6 เป็นข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับปานกลางและมาก ใกล้เคียงกัน ร้อยละ 40.9 และ 39.4 ตามลำดับ ($\bar{X} = 11.1, SD = 2.7$) มีทักษะอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 96.2 ($\bar{X} = 43.7, SD = 3.8$) ได้รับการสนับสนุนทางสังคมในระดับมาก ร้อยละ 86.0 ($\bar{X} = 8.9, SD = 1.7$) และมีการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 97.5 ($\bar{X} = 17.4, SD = 2.0$) โดยความรู้ ทักษะ การสนับสนุนทางสังคม และเพศ เป็นปัจจัยที่สามารถร่วมกันทำนายการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ร้อยละ 56.3 ($p < 0.001$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก ดังสมการ

$$Z' DO = 0.644 Z' KN + 0.153 Z' AT + 0.125 Z' SS + 0.106 Z' SEX$$

56920313 : M.P.H. (PUBLIC HEALTH)

KEYWORDS : THE ENVIRONMENTAL PERFORMANCE/ CHILD DEVELOPMENT
CENTER/ KNOWLEDGE/ ATTITUDE/ SOCIAL SUPPORT

SIRA PLICHAROENSUK: FACTORS AFFECTING THE ENVIRONMENTAL
PERFORMANCE OF CHIEF OF CHILD DEVELOPMENT CENTERS IN CENTRAL REGION
OF THAILAND. ADVISORY COMMITTEE: WANDEE NILSUMRANCHIT, Ph.D.;
ROTRUEDEE CHOTIGAWIN, Ph.D., 102 P. 2018.

The purposes of this cross-sectional descriptive research were to examine relationship and construct a predictive equation of the environmental performance of chief of child development centers by gender, age, marital status, education level, working year in child development center, acting year as chief of the child development center, working status, knowledge, attitude, and social support. Samples of the study comprised of 315 chiefs of child development centers in central region of Thailand. The proportional stratify random sampling was used to select the samples.

Data were collected using a self-administered questionnaire and were analyzed by descriptive statistics and stepwise multiple regression.

Results of the study found that 96.2 percent of the chiefs of child development centers were female; their average age was 39.8 years; 47.9 and 44.2 percent of them were married and single respectively; 74.6 percent of them finished bachelor degree; mean of working year in the child development centers was 11.6 years; mean of acting year as chief of the child development centers was 7.1 years; 40.6 percent of the chiefs had working status as the government officials of local administrative organizations; they had knowledge about environmental performance at the moderate and the high level, 40.9 and 39.4 percent ($\bar{X} = 11.1, SD = 2.7$); their attitude toward the performance was at the high level, 96.2 percent ($\bar{X} = 43.7, SD = 3.8$); they received social support at the high level, 86.0 percent ($\bar{X} = 8.9, SD = 1.7$); and they had the high level of the environmental performance, 97.5 percent. ($\bar{X} = 17.4, SD = 2.0$). It was also found that the knowledge, attitude, social support, and gender had positively related to the environmental performance of the chief of child development centers and 56.3 percent of the practices variation could be significantly predicted by the four predictors ($p < 0.001$). The standard prediction equation was as follow:

$$Z' DO = 0.644 Z' KN + 0.153 Z' AT + 0.125 Z' SS + 0.106 Z' SEX$$

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ข้อจำกัดของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	9
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้	22
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ	27
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติ	31
ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ	33
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย	40
รูปแบบการวิจัย	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40
เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	45
การพิทักษ์สิทธิ์ตัวอย่าง	46
4 ผลการวิจัย.....	47
ข้อมูลทั่วไป.....	47
ความรู้ในการดำเนินงานสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	49
ทัศนคติที่มีต่อการดำเนินงานสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	51
การสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานสิ่งแวดล้อมของหัวหน้า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	53
การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	55
ความสัมพันธ์และอำนาจการทำนายการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	57
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	65
สรุปผลการวิจัย.....	66
อภิปรายผลการวิจัย.....	68
ข้อเสนอแนะ.....	72
บรรณานุกรม.....	74
ภาคผนวก	79
ภาคผนวก ก.....	80
ภาคผนวก ข.....	82
ภาคผนวก ค.....	96
ภาคผนวก ง	110
ประวัติย่อของผู้วิจัย	119

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 41
2	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก..... 48
3	จำนวนและร้อยละของ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ตอบถูกต้องเกี่ยวกับความรู้เรื่อง การดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกรายชื่อ..... 49
4	จำนวนและร้อยละของระดับความรู้การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก..... 51
5	จำนวนและร้อยละของทัศนคติในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมจำแนกรายชื่อ 52
6	จำนวนและร้อยละของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม 53
7	จำนวนและร้อยละของการสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกรายชื่อ..... 54
8	จำนวนและร้อยละของระดับการสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม 55
9	จำนวนและร้อยละของการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำแนก รายชื่อ 56
10	จำนวนและร้อยละของระดับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 57
11	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา..... 61
12	การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรที่มีผลต่อการดำเนินงานด้าน สิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 62

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
2 การแจกแจงแบบปกติของตัวแปรการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม.....	58
3 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าความน่าจะเป็นสะสมของค่าสังเกตกับค่าคาดหวังของตัวแปรการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม.....	58

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษา ได้บัญญัติไว้ให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดก็ได้ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการ ของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถือเป็นภารกิจ ที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กเล็กในชุมชนท้องถิ่น ให้มีความพร้อมและมีศักยภาพตามวัย ซึ่งในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบ การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนราชการต่าง ๆ และที่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง ดังนั้น มาตรฐานการดำเนินงานและบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงมี ความแตกต่างหลากหลาย ทั้งในด้าน โครงสร้างอาคาร สถานที่ และการบริหารงาน ซึ่งกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่นตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ จึงได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไป อย่างมีระบบ มีมาตรฐาน และมีคุณภาพตามหลักวิชาการ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553) โดยได้รับนโยบายจากกระทรวงสาธารณสุขที่นำแนวคิดเมื่อนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ มาใช้ในการ พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภายใต้ชื่อ โครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำอยู่ ซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งส่วนราชการ และท้องถิ่นเห็นความสำคัญของการ พัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระดมความร่วมมือจากชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ครอบคลุมกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพ พัฒนาการเด็ก และการอนามัย สิ่งแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัย และเอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พัฒนาได้คุณภาพและมาตรฐาน (กรมอนามัย, 2549) จึงเป็นเหตุผลสำคัญในการจัดตั้งศูนย์พัฒนา เด็กเล็กให้เป็นสถานที่ที่ทำหน้าที่เลี้ยงดูเด็กแห่งที่สอง รองจากพ่อ แม่ และญาติ การพัฒนาเพื่อให้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มาตรฐานและมีคุณภาพนั้น ควรพัฒนาทั้งคนและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป แนวคิดการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำอยู่ จะเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดทำแผนเพื่อการพัฒนาที่สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของเด็ก โดยมีมุ่งหวังให้เด็ก ได้รับการพัฒนาให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคมและสติปัญญา เป้าหมายการ ดำเนินงาน โครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำอยู่ คือ เด็กปฐมวัยทุกคนที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแล เด็กและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง สิ่งแวดล้อมด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพเด็กและผู้ดูแลเด็ก

กระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อมาในปี พ.ศ. 2553 ได้มีมติของคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ โครงการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน ด้านสุขภาพอนามัย และพัฒนาการของเด็ก โดยมีการพัฒนาแผนงานพัฒนาสุขภาพเด็ก 3-5 ปีคุณภาพ โดยตั้งเป้าหมายในปี พ.ศ. 2556 จะต้องมีส่วนพัฒนาเด็กเล็กคุณภาพระดับดีและดีมากไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ภายใน 1 ปี โดยเงื่อนไขการเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพ คือการผ่านเกณฑ์การประเมินในทุก ๆ ด้าน คือ ด้านการเจริญเติบโตของร่างกาย ด้วยการจดอาหารมือหลักตามหลักโภชนาการ และอาหารเสริมตามวัย สะอาดถูกหลักสุขาภิบาลอาหารและการดูแลสุขภาพช่องปาก ด้านการพัฒนาการและเรียนรู้ตามช่วงวัย ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกศูนย์ฯ สะอาดและปลอดภัย ด้านการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ เช่น มือเท้าปาก ฯลฯ ด้านบุคลากรมีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดีและมีความรู้ในการเลี้ยงดูเด็ก และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งบรรลุผลลัพธ์ 4 ข้อคือ พัฒนาการสมวัย ส่วนสูงระดับดี และรูปร่างสมส่วน ปัญหาฟันน้ำนมผุ และมีการส่งต่อเด็กที่พัฒนาการไม่สมวัยเข้ารับการประเมินและแก้ไขพัฒนาการ ณ สถานบริการสาธารณสุขทุกคน โดยได้คะแนนในแต่ละด้านมากกว่าร้อยละ 80 ขึ้นไป (กรมอนามัย, 2556)

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่าโรคระบาดที่พบบ่อย และมักเกิดในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนเป็นสถานที่ที่มีคนอยู่รวมกันจำนวนมาก เช่น โรคมือเท้าปาก สามารถติดต่อกันได้จาก การแพร่กระจายเชื้อโรคผ่านสิ่งของใช้และของเล่น ซึ่งข้อมูลของสำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ได้บอกถึงสถานการณ์โรคมือ เท้า ปาก ว่ามีความเสี่ยงที่จะพบเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กเล็ก (อายุต่ำกว่า 5 ปี) โดยสถานการณ์โรค มือ เท้า ปาก ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 9 กรกฎาคม 2561 มีรายงานผู้ป่วยโรคมือ เท้า ปาก 24,466 ราย ไม่มีผู้เสียชีวิต ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 5 ปี มากถึง 21,088 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 86 ของผู้ป่วยทั้งหมด (กรมควบคุมโรค, 2561) และยังพบว่า เด็กได้รับการบาดเจ็บภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นจำนวนมาก โดยเกิดการบาดเจ็บจากเครื่องเล่นประมาณปีละ 34,075 ราย อาทิเช่น กระดานลื่น ชิงช้า และเครื่องปีนป่าย (อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์, 2546) ในปี พ.ศ. 2547 สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัยได้สำรวจการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ของเล่นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสภาพชำรุด รอคการซ่อมแซมร้อยละ 37 ห้องน้ำ ห้องส้วมเก่าชำรุดร้อยละ 24 ปัญหาอุบัติเหตุที่พบบ่อยที่สุดในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคือการพลัดตกหกล้มร้อยละ 37.5 อุบัติเหตุจากเครื่องเล่นสนามร้อยละ 28.6 (กรมอนามัย, 2549) และจากการประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพบว่า เกณฑ์ในด้านสิ่งแวดล้อม เป็นหนึ่งในเกณฑ์ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ไม่สามารถดำเนินการให้ผ่าน

เกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งอันตรายจากการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมที่ไม่ได้มาตรฐาน อาจส่งผลกระทบต่อเด็กใน ความดูแลถึงกับชีวิตได้ (กรมอนามัย, 2556) ในปี พ.ศ. 2555 ประเทศไทยมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุก สังกัดทั่วประเทศรวม 20,043 แห่ง โดยอยู่ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย จำนวน 17,821 แห่ง นอกนั้นอยู่ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์ กรุงเทพมหานคร กระทรวงกลาโหม และ กระทรวงแรงงาน (มูลนิธิเพื่อการ พัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ, 2557)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นข้อมูลพื้นฐานแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็น แนวทางในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนแก้ปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมให้ถูกต้องเหมาะสม มากยิ่งขึ้น

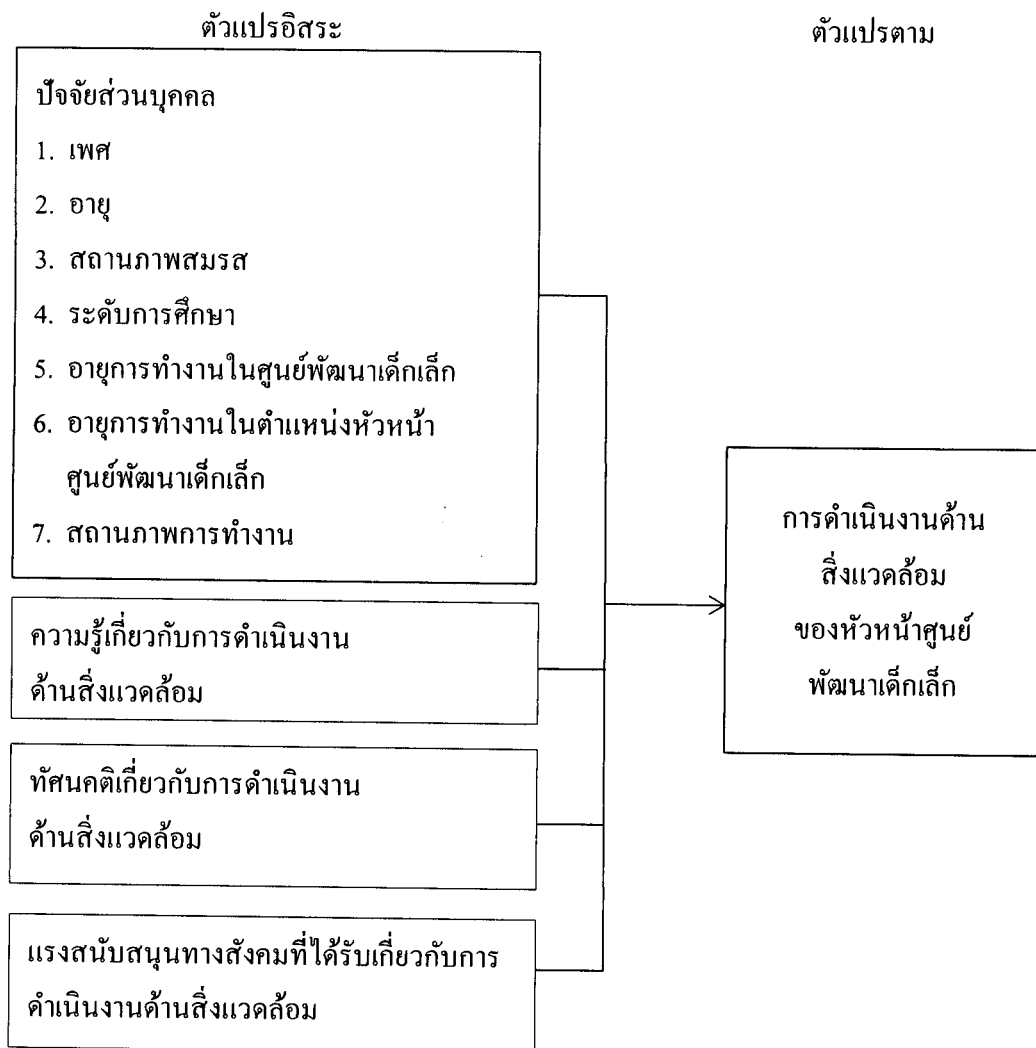
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไป ความรู้ ทักษคติ และการสนับสนุนทางสังคม ของหัวหน้าศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก ของเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อายุการทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อายุการ ทำงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สถานภาพการทำงาน ความรู้ ทักษคติ และการ สนับสนุนทางสังคม

สมมติฐานของการวิจัย

เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อายุการทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อายุ การทำงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สถานภาพการทำงาน ความรู้ ทักษคติ และ การสนับสนุนทางสังคม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนา เด็กเล็กได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นประโยชน์แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการนำวิธีแก้ไขปัญหาปัญหาที่พบไปเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป
2. เพื่อเป็นแนวทางให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการอบรมความรู้ในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความรู้ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเฉพาะในเรื่องการจัดการมูลฝอยเปียก
3. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพัฒนาทัศนคติในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในเรื่องการจัดซื้อสุขภัณฑ์ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุ และมีการจัดวางถังน้ำดื่มจัดวางถังน้ำดื่มให้เด็กดื่มสูงจากพื้น 60 เซนติเมตรเพื่อป้องกันการปนเปื้อนฝุ่นละออง และโรคติดต่อที่จะเกิดในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสนับสนุนด้านงบประมาณเพิ่มเติมให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ขาดแคลน เพื่อให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีงบประมาณเพียงพอที่จะใช้ดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. ศึกษาหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีอายุงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตั้งแต่ 1 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป
2. ศึกษาเฉพาะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตภาคกลาง สังกัดกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น
3. ศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม มีตัวแปรอิสระ ดังนี้
 - 3.1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อายุการทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อายุการทำงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานภาพการทำงาน
 - 3.2 ความรู้ เป็นความรู้เชิงปฏิบัติในการดำเนินงานสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 3.3 ทักษะ โดยถามความรู้สึก และความคิดเห็นที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 3.4 การสนับสนุนทางสังคมที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับ แบ่งเป็น ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านอารมณ์ ด้านเครื่องมือหรือสิ่งของ และด้านการประเมินการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 3.5 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ข้อจำกัดของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาจไม่ได้เป็นผู้ดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมโดยตรง แต่เป็นผู้บริหารจัดการให้เกิดการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

อายุงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพียงแค่ 1 ปีบริบูรณ์ อาจน้อยเกินไป ทำให้ประสบการณ์ในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมไม่เพียงพอ

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามบางคนอาจอยู่ในตำแหน่งรักษาการหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือเป็นเจ้าของที่ด้านอื่น ๆ ที่ต้นสังกัดแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทน ทำให้ไม่ทราบถึงงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

นิยามศัพท์เฉพาะ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาเด็กก่อนวัยเรียนอายุตั้งแต่ 3-5 ปี ในช่วงเวลากลางวัน ไม่รับค่ากิน มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง บุคคลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจ้างหรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลบุคลากรและการดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเป็นเลขานุการในคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

อายุ หมายถึง อายุจริงของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม โดยนับอายุเต็มปีปฏิทินจนถึงวันที่เก็บข้อมูล

ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม นับการศึกษาทั้งในระบบ และนอกระบบ ตามหลักสูตรสามัญศึกษา

อายุการทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ระยะเวลาที่ทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งนั้น ๆ เป็นจำนวนปีบริบูรณ์

อายุการทำงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ระยะเวลาที่ทำงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งนั้น ๆ เป็นจำนวนปีบริบูรณ์

สถานภาพการทำงาน หมายถึง ลักษณะตำแหน่งของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่อยู่ในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบ่งเป็น 4 กรณี คือ พนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานครูส่วนท้องถิ่น และข้าราชการครูส่วนท้องถิ่น

ความรู้ หมายถึง ความรู้ ความจำในเรื่องของเกณฑ์ และวิธีการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเรื่อง น้ำดื่ม น้ำใช้ การสุขาภิบาลอาหาร การสุขาภิบาลอาคาร และสถานที่ ห้องน้ำ ห้องส้วม การจัดการขยะ การจัดการน้ำเสีย มาตรการความปลอดภัย และการป้องกันแมลงและพาหะนำโรค โดยวัดตัวแปรเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่แสดงออกในลักษณะของความ เห็นด้วย – ไม่เห็นด้วย ชอบ - ไม่ชอบ สบายใจ – ลำบากใจ พอใจ หรือรำคาญต่อการดำเนินงานสิ่งแวดล้อมในเรื่อง น้ำดื่ม น้ำใช้ การสุขาภิบาลอาหาร การสุขาภิบาลอาคาร และสถานที่ ห้องน้ำ ห้องส้วม การจัดการขยะ การจัดการน้ำเสีย มาตรการความปลอดภัย และการป้องกันแมลงและพาหะนำโรค โดยใช้มาตรวัดแบบ Likert 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง กระบวนการได้รับความช่วยเหลือในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านอารมณ์ ด้านเครื่องมือหรือสิ่งของ และด้านการประเมิน วัดตัวแปรเป็น เคยได้รับ และไม่เคยได้รับการสนับสนุน

การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การบริหารจัดการให้มีการจัดสภาพแวดล้อมในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ น้ำดื่ม น้ำใช้ การสุขาภิบาลอาหาร การสุขาภิบาลอาคาร และสถานที่ ห้องน้ำ ห้องส้วม การจัดการขยะ การจัดการน้ำเสีย มาตรการความปลอดภัย และการป้องกันแมลงและพาหะนำโรค วัดตัวแปรเป็น มี และ ไม่มีการดำเนินงาน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนำมาใช้เป็นแนวทางและสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแบ่งการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและแนวทางในการวิจัย ดังนี้

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้
3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ
4. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติ
5. ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ
6. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม
7. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความหมาย และประเภทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า มีการให้ความหมาย และรูปแบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้ ดังนี้

1. ความหมาย และประเภทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2553) ได้ให้ความหมายของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาคเด็ก อายุระหว่าง 3-5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ถ่ายโอนให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เช่น ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิด กรมการศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมการพัฒนาชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (เด็ก 3-5 ขวบ) รับถ่ายโอนจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ฯลฯ

กรมอนามัย (2551) ได้ให้ความหมายของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้ว่า เป็นสถานที่ดำเนินการรับเลี้ยงเด็กอายุต่ำกว่า 6 ปี จำนวนตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป โดยผู้ดำเนินการมิใช่ญาติกับเด็ก ซึ่งอาจมีคำเรียกแตกต่างกันไป เช่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์รับเลี้ยงเด็กก่อนเกณฑ์ และสถานรับเลี้ยงเด็ก เป็นต้น

จรรยา อินทรศรีมี, อมรรัตน์ รัตนศิริ, มานพ คณะโต (2554) ได้ให้ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กว่า หมายถึง สถานที่ให้บริการดูแลเด็กตั้งแต่อายุ 2-6 ปี ในช่วงเวลากลางวัน สังกัดเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

ภรณ์ คุรุรัตน์, ทิศนา แคมณี, พัชรี ผลโยธิน, วรนาท รักสกุลไทย, ผกามาลย์ เกษมศรี, บุษบง ตันติวงศ์, จีระพันธุ์ พูลพัฒน์, เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2542) ได้อธิบายถึงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กว่าเป็นการดูแลเด็กที่จัดขึ้นที่ศูนย์รับเลี้ยงเด็ก (Center-based programs) เป็นบริการดูแลเด็กกลุ่มใหญ่ ซึ่งรูปแบบของการจัดสถานบริการเป็นแบบ โรงเรียนเตรียมตัวก่อนเข้าอนุบาล เป็นโรงเรียนที่เตรียมความพร้อมเด็กเล็กในการเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาล มีสองประเภท ได้แก่ โรงเรียนเด็กเล็ก (Nursery school) เป็นโรงเรียนที่พัฒนามาจากศูนย์ดูแลเด็ก การจัดบริการเน้นการดูแลเด็กทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และพละนามัย จัดสำหรับเด็กอายุ 2-4 ปี เปิดรับเลี้ยงตั้งแต่ครั้งวันถึงเต็มวัน มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้เล่นและเรียนไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางสังคมและสติปัญญาของเด็ก และโรงเรียนเตรียมอนุบาล (Pre-kindergarten) ลักษณะเหมือนโรงเรียนเด็กเล็ก แต่เน้นการเตรียมตัวเด็กเพื่อเข้าเรียนชั้นอนุบาล รับเด็กอายุ 3 ปีครึ่ง-5 ปี

ผู้วิจัยจึงสรุปความหมาย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาเด็กก่อนวัยเรียนอายุตั้งแต่ 3-5 ปี ในช่วงเวลากลางวัน ไม่รับค้างคืน มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. อำนาจหน้าที่ และการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดตั้ง และดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพร้อมทั้งรับถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเดิมอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของส่วนราชการต่าง ๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ และได้มาตรฐาน โดยผู้วิจัยได้รวบรวมอำนาจหน้าที่ และหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

2.1 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ปี พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทรับผิดชอบการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งรวมถึงการจัดการศึกษาด้วย การกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดให้การศึกษาปฐมวัย หรือก่อนประถมศึกษา เป็นหน้าที่ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเป็นการกระจายโอกาสให้ประชาชน หรือผู้ปกครองได้รับบริการ เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในฐานะหน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาเด็ก ตามบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญ และกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในรูปแบบใดก็ตาม ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล หรือเมืองพัทยาที่ดี ล้วนแต่มีบทบาทที่สำคัญ ในการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553)

2.2 การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน จะต้องอยู่ภายใต้การบูรณาการ ความร่วมมือกับ 5 กระทรวง ประกอบด้วย (กระทรวงแรงงาน, 2553)

2.2.1 กระทรวงแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน โดยส่งเสริมการจัด สวัสดิการแรงงานทั้งในและนอกระบบแก่นายจ้าง ลูกจ้างในสถานประกอบกิจการ ส่งเสริม การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบกิจการและชุมชนเพื่อเป็นสวัสดิการ ให้แก่ผู้ใช้แรงงานและครอบครัว ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ เรื่องศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสถานประกอบกิจการและชุมชน

2.2.2 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมพัฒนาสังคมและ สวัสดิการ มีหน้าที่ในการอนุญาตให้จัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก การตรวจเยี่ยม ให้คำแนะนำ เพื่อให้ การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีคุณภาพ สนับสนุนอาหารเสริมประเภทนม และสื่อพัฒนาการเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา การประชุม สัมมนา สำหรับเจ้าของหรือผู้ทำการของสถานรับเลี้ยงเด็ก เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ วิธีการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพตลอดจนทราบถึงปัญหา อุปสรรคของการดำเนินงานและการ แก้ไข เพื่อให้เด็กที่ได้รับการบริการ ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของเด็กอย่างมีคุณค่า การฝึกอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานของสถานรับเลี้ยงเด็ก

2.2.3 กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีหน้าที่ส่งเสริมและ พัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามบทบาทหน้าที่และภารกิจขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ประสานความร่วมมือในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในท้องถิ่นและชุมชน ศึกษาและพัฒนาประสิทธิภาพของรูปแบบวิธีการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริม สนับสนุนการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน ในการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้บริการให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

2.2.4 กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่จัดทำนโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษา ปฐมวัยในสถานประกอบกิจการ จัดทำมาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 6 ปี และมาตรฐาน ตัวบ่งชี้การพัฒนาคุณภาพเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก ส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ รูปแบบ

การพัฒนาเด็กปฐมวัย และการวิจัยรวมทั้งการมีส่วนร่วมในการพัฒนาครูที่เลี้ยง ติดตาม ดูแล คุณภาพ และมาตรฐานการจัดการศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมการจัดการศึกษานอกโรงเรียนและ การศึกษาต่อเนื่องในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่นักศึกษา เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไป สนับสนุนและมีส่วนร่วมในการปรับปรุง ซ่อมบำรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน สถานประกอบกิจการที่จดทะเบียนจัดตั้ง โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ

2.2.5 กระทรวงสาธารณสุข กรมอนามัย มีหน้าที่ สนับสนุนองค์ความรู้ใน การส่งเสริมสุขภาพด้านต่าง ๆ เช่น โภชนาการ สุขาภิบาลอาหารและน้ำ ทันตสาธารณสุข พัฒนาการเด็ก รวมถึง ไอคิว (IQ) อีคิว (EQ) สุขภาพจิตและอนามัยสิ่งแวดล้อม สนับสนุนองค์ ความรู้ในการอบรมเพิ่มพูนศักยภาพให้กับผู้ดูแลเด็ก ให้คำแนะนำส่งเสริมการพัฒนาศูนย์พัฒนา เด็กเล็กให้ได้มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนอ่ยของกรมอนามัย

2.3 การขออนุญาตจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ให้บริการรับเลี้ยงเด็กอายุต่ำกว่า 6 ปี ที่มีเด็กจำนวน 6 คนขึ้นไป ต้องได้รับอนุญาตให้จัดตั้ง โดยส่วนกลางให้ยื่นขอ ณ กรมพัฒนาสังคม และสวัสดิการ ส่วนภูมิภาคให้ยื่นขอ ณ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ณ ศาลากลางจังหวัด โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมพัฒนา สังคมและสวัสดิการ สำนักพัฒนาสังคมจังหวัด สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็ก และครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล จังหวัดนครปฐม รับเป็นหน่วยงานที่จัดอบรม เปิดสอนหลักสูตรการอบรมเลี้ยง ดูเด็ก และหลักสูตรการดูแลเด็กเล็ก (กระทรวงแรงงาน, 2553)

3. มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรม ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2553) จำแนกมาตรฐานการดำเนินงานเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย

3.1 ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ เป็นการกำหนดมาตรฐานการดำเนินงาน สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ เช่น คุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของบุคลากรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ตลอดจนผู้ทำความสะอาด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

3.1.1 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รับผิดชอบดูแลบุคลากร ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามนโยบายและ แผนงานที่วางไว้ได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้แก่ งานบุคลากรและการบริหารจัดการ

งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน งานธุรการ การเงินและพัสดุ และงานอื่นที่เกี่ยวข้องที่ได้รับมอบหมาย โดยมีรายละเอียด ดังนี้ รับผิดชอบดูแลบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึง การดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย แผนงาน และวัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวางแผนพัฒนาการศึกษา ประเมินและจัดทำรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น จัดทำแผนงาน โครงการ และงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็กทุกด้านอย่างต่อเนื่อง จัดทำและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการวัดผลประเมินผล จัดทำภาระงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานด้านบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกับชุมชน ในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นผู้แทนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในกิจการทั่วไป และประสานเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย นิเทศ ส่งเสริมสนับสนุน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กและผู้ช่วยครูผู้ดูแล จัดทำระบบประกันคุณภาพภายในและรายงานประเมินตนเอง ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย โดยคุณสมบัติของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้แบ่งตามสถานภาพการทำงาน ดังนี้

3.1.1.1 ข้าราชการ/ พนักงานครูส่วนท้องถิ่น มีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง ดังนี้ คุณสมบัติไม่ต่ำกว่า ปริญญาตรีทางการศึกษา สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษา หรือปฐมวัย หรือทางอื่นที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด เป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ ปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยของท้องถิ่น ติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองการปฏิบัติงานจากนายจ้างหรือหน่วยงานซึ่งระบุถึงลักษณะงานและระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงาน และมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

3.1.1.2 พนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณสมบัติการคัดเลือกและแต่งตั้ง คุณสมบัติไม่ต่ำกว่า ปริญญาตรีทางการศึกษา สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษา หรือปฐมวัยหรือทางอื่นที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด เป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ ปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยของท้องถิ่น ติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองการปฏิบัติงานจากนายจ้างหรือหน่วยงานซึ่งระบุถึง ลักษณะงานและระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงาน โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการคัดเลือกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยมีผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาเป็นประธาน

3.1.2 ครูผู้ดูแลเด็ก บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของครูผู้ดูแลเด็ก คือ ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียน ปฏิบัติงานทางวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดอบรมสั่งสอนและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และคุณลักษณะตามวัย ปฏิบัติงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ปฏิบัติงานความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย อบรมเลี้ยงดู และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรกำหนด จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จัดทำวิจัยในชั้นเรียน จัดทำ/ผลิตสื่อ นวัตกรรม การเรียนการสอน จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล ประสานสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง ชุมชน พัฒนาดนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาผู้เรียน จัดให้มีการประเมินพัฒนาการผู้เรียน จัดระบบธุรการในชั้นเรียน รวบรวมผลงานรายงานผลการปฏิบัติงานตามลำดับ ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

3.1.2.1 ข้าราชการ/ พนักงานครูส่วนท้องถิ่น มีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง คือ มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา ทุกสาขาวิชาเอก หรือทางอื่นที่ ก.ท. กำหนด เป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ ได้ปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยของท้องถิ่น ติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองการปฏิบัติงานจากนายจ้างหรือหน่วยงาน ซึ่งระบุถึง ลักษณะงานและระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงาน มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

3.1.2.2 พนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีคุณสมบัติ การคัดเลือกและแต่งตั้ง คือคุณวุฒิไม่ต่ำกว่า ปริญญาตรีทางการศึกษา สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษา หรือปฐมวัยหรือทางอื่นที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด เป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ ปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยของท้องถิ่น ติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองการปฏิบัติงานจากนายจ้างหรือหน่วยงานซึ่งระบุถึง ลักษณะงานและระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงาน โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการคัดเลือกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาเป็นประธาน

3.1.3 ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง มีคุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด และระเบียบ หนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างทั่วไป/ พนักงานจ้างตามภารกิจ โดยมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ในการสนับสนุนช่วยเหลือการปฏิบัติงานร่วมกับครูผู้ดูแลเด็ก และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

3.1.4 พนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย

3.1.4.1 ชุรการ/ การเงิน/ พัสดุ มีบทบาทหน้าที่ ทำหน้าที่ชุรการ การเงิน และพัสดุของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามระเบียบ หนังสือ สั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.1.4.2 ผู้ประกอบอาหาร มีบทบาทหน้าที่ ประกอบอาหารให้ถูกสุขลักษณะ ถูกอนามัย ตามหลักโภชนาการสำหรับเด็กเล็ก แต่งกายสะอาดเรียบร้อย มีสุขภาพดีไม่เป็นโรคติดต่อ จัดสถานที่ประกอบอาหารและเครื่องครัวให้ สะอาดเป็นระเบียบ มีการจัดเก็บขยะถูกสุขลักษณะ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.1.4.3 ภารโรง มีบทบาทหน้าที่ ทำความสะอาด รักษาความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ดูแลซ่อมแซม บำรุงรักษาอาคารสถานที่ และทรัพย์สินให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ และมีความปลอดภัยสำหรับเด็กเล็กใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.1.4.4 ยามรักษาความปลอดภัย มีบทบาทหน้าที่ ดูแลรักษาความปลอดภัยของทรัพย์สิน บุคลากร และเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.1.4.5 พนักงานจ้างตำแหน่งอื่น ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าจำเป็น โดยมีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง ได้แก่ คุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามประกาศคณะกรรมการกลาง พนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด และระเบียบ หนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างทั่วไป/ พนักงานจ้างตามภารกิจ มีบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบต่างกัน

3.2 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยเป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่อบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก ดังนั้น ในการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่ และจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคาร และภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ ไร้กังวล การก่อสร้าง และพัฒนาอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ อันจะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรงในการ ป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อ สามารถลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุ

ส่งเสริมความปลอดภัย ให้กับเด็กและฝึกสุขนิสัยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

3.3 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรเป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ได้แก่ คุณลักษณะของเด็กที่พึงประสงค์ 12 ประการ คุณลักษณะตามวัย (ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา) การจัดประสบการณ์ ตลอดจนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน (ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา) เพื่อพัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณลักษณะและสมรรถนะตามวัย โดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย เพื่อส่งเสริมให้เด็กเล็กสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพ เพื่อแบ่งเบาภาระผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็กเล็กตามบริบท และวัฒนธรรมของชุมชน สังคม ในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมความรัก เอื้ออาทร ของสถาบันครอบครัว ชุมชน และสังคมท้องถิ่น

3.4 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชนเป็นการกำหนดมาตรฐาน สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุน จากชุมชน เช่น การประชุมชี้แจง ให้ราษฎรในชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของ การดำเนินงาน การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ การจัดให้มีกองทุนส่งเสริมและสนับสนุน การดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผล รวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมจากชุมชน หรือ ประชาคมในท้องถิ่น

4. เกณฑ์การประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การพัฒนาเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ มาตรฐานและมีคุณภาพนั้น ควรพัฒนาทั้งคนและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป กระทรวงสาธารณสุขได้นำแนวคิดเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ มาใช้ในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ภายใต้ชื่อโครงการศูนย์เด็กเล็ก น่าอยู่ โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา แนวคิดการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่าอยู่ จะเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดทำแผนเพื่อการพัฒนาที่สอดคล้องกับปัญหา และ ความต้องการของเด็ก โดยมุ่งหวังให้เด็กได้รับการพัฒนาให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคมและสติปัญญา เป้าหมายการดำเนินงานโครงการศูนย์เด็กเล็กน่าอยู่ คือ เด็กปฐมวัยทุกคนที่อยู่ในศูนย์เด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็กและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง สิ่งแวดล้อมด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพเด็กและผู้ดูแลเด็ก กระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อมาในปี พ.ศ. 2553 ได้มีมติของคณะรัฐมนตรีเห็นชอบโครงการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน ด้าน สุขภาพอนามัย และพัฒนาการของเด็ก โดยมีการพัฒนาแผนงานพัฒนาสุขภาพเด็ก 3-5 ปีคุณภาพ

เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ด้านสังคมและคุณภาพชีวิตในเรื่องการยกระดับคุณภาพสตรีและเด็ก โดยตั้งเป้าหมายในปี พ.ศ. 2556 จะต้องมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพระดับดีและดีมากไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ภายใน 1 ปี ซึ่งทางผู้วิจัยได้ศึกษาเกณฑ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่ และเกณฑ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพไว้ดังนี้

4.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่ คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การควบคุมกำกับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีกระบวนการจัดบริการที่ได้มาตรฐาน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการเจริญเติบโต ด้านส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สะอาด ปลอดภัย ป้องกันโรคติดเชื้อ ด้านการจัดอาหารมื้อหลักโภชนาการถูกหลักสุขาภิบาลอาหาร ด้านบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสุขภาพร่างกาย จิตใจที่ดี มีความรู้ในการเลี้ยงดูเด็ก ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา (ศูนย์อนามัยที่ 4 ราชบุรี, 2555)

4.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพ หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่ระดับ ดีและดีมาก มีการประเมินตัวชี้วัด 4 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ (กรมอนามัย, 2556)

4.2.1 ตัวชี้วัด 4 ตัวชี้วัด คือ เด็กมีพัฒนาการสมวัย ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 85 เด็กมีส่วนสูงระดับดีและรูปร่างสมส่วน ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 เด็กมีพิน้ำนมผุ ไม่เกินร้อยละ 57 และมีการส่งต่อเด็กที่พัฒนาการล่าช้าเพื่อการประเมิน หรือแก้ไขพัฒนาการ

4.2.2 องค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบ ได้แก่

4.2.2.1 องค์ประกอบด้านการเจริญเติบโต อนามัยในช่องปาก มีการจัดอาหารถูกหลักสุขาภิบาล เด็กทุกคนได้รับการเฝ้าระวังการเจริญเติบโต ทางศูนย์ต้องจัดให้มีเครื่องชั่งน้ำหนัก และเครื่องวัดส่วนสูงที่ได้มาตรฐาน มีวิธีการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงที่ถูกต้อง มีการประเมินสภาวะการเจริญเติบโตทุก 3 เดือน โดยการคำนวณอายุเด็ก ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง และแปลผล แจ้งและอธิบายผลการประเมินให้พ่อแม่ หรือผู้ปกครองพร้อมคำแนะนำ มีการจัดส่งข้อมูลไปยังเจ้าหน้าที่สาธารณสุข/ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีแผนแก้ไขปัญหาเด็กที่ อ้วนผอม เตี้ย กว่ามาตรฐาน ประเมินพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยแจ้งและอธิบายผลการประเมินให้กับพ่อแม่ หรือผู้ปกครองทราบทุกครั้งพร้อมกับให้คำแนะนำปรึกษา จัดอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการทุกวัน โดยจัดอาหารกลางวันและอาหารว่าง ครบ 5 กลุ่มอาหารทุกวัน (กลุ่มข้าว-แป้ง กลุ่มผัก กลุ่มผลไม้ กลุ่มเนื้อสัตว์ และกลุ่มนม) และมีปริมาณเพียงพอและเหมาะสมตาม ภาวะการเจริญเติบโตของเด็ก จัดอาหารว่างที่มีคุณค่าทางโภชนาการ ไม่หวานจัด

ไม่เต็มจัด ไม่มีไขมันสูง เช่น นมรสจืด ผลไม้ ขนมไทย รสไม่หวานจัด เป็นต้น เด็กไม่กินจุบจิบ/ขนมกรุบกรอบ/ขนมขบเคี้ยว เด็กไม่ดูคนมาจากขวด และไม่นำขวดนมมาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หลังจากเข้ามาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 เดือนมีการดูแลสุขภาพช่องปาก มีการตรวจและเฝ้าระวังปัญหาสุขภาพช่องปาก เด็กทุกคนได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก โดยครูผู้ดูแลเด็กเดือนละ 1 ครั้ง เด็กทุกคนได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากโดยทันตบุคลากร หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ภาคเรียนละ 1 ครั้ง มีการแจ้งผลการตรวจให้กับพ่อแม่หรือผู้ปกครองพร้อมทั้งให้คำแนะนำ มีการแก้ไขปัญหาสุขภาพช่องปาก โดยให้คำแนะนำผู้ปกครองให้พาเด็กไปตรวจ สุขภาพช่องปาก รวมถึงเด็กกลุ่มเสี่ยงได้รับการทาฟลูออไรด์วานิช/ตรวจฟันผุ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยทันตบุคลากร เด็กทุกคนแปรงฟันหลังอาหารกลางวันทุกวัน เด็กทุกคนมีแก้วน้ำ แปรงสีฟันเป็นของตนเอง และมีการเปลี่ยนแปลงสีฟันอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ครูผู้ดูแลเด็ก ดูแลและตรวจความสะอาดในการแปรงฟันของเด็ก และมีอุปกรณ์ป้องกันเชื้อเป็ยก

4.2.2.2 องค์ประกอบด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ตามช่วงวัยตามเกณฑ์อายุ โดยครูพี่เลี้ยง เด็กทุกคนได้รับการคัดกรองพัฒนาการด้วยแบบอนามัย 55 ภาคเรียนละ 1 ครั้ง แจ้งผลการคัดกรองและสอนการส่งเสริมพัฒนาการเด็กแก่พ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดู กรณีเด็กมีพัฒนาการสมวัย มีแนวทางส่งเสริมพัฒนาการ บูรณาการไปกับกิจกรรมการเรียนการสอน หากพบเด็กที่สงสัยว่ามีพัฒนาการล่าช้า ให้มีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับปัญหาพัฒนาการของเด็ก หลังจาก 1 เดือน ประเมินซ้ำหากยังมีปัญหาให้ส่งต่อโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ โดยครูผู้ดูแลเด็ก เด็กทุกคนได้รับการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ปีละ 1 ครั้ง มีแนวทางการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ บูรณาการไปกับการเรียนการสอน ของเล่น สื่ออุปกรณ์และหนังสือนิทาน มีของเล่นและสื่ออุปกรณ์ต่างๆ ในการจัดกิจกรรมจัดเป็นระเบียบ สะอาด พร้อมใช้ เพียงพอกับจำนวนเด็กและเหมาะสมตามวัย มีหนังสือนิทานที่เหมาะสมกับวัยและเพียงพอมีการเล่านิทานให้เด็กฟังอย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง และมีกิจกรรมประจำวันในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก มีมุมการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครอง มีการจัดบอร์ดความรู้ ข่าวสาร และข้อมูลสุขภาพเด็กอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง หรือมีมุมเอกสาร หนังสือความรู้ให้กับผู้ปกครอง มีการให้ความรู้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองเด็ก อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

4.2.2.3 องค์ประกอบด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก พื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร แยกเป็นสัดส่วนตามกิจกรรม เช่น ส่วนการเรียนรู้ ห้องนอน ห้องครัว ห้องรับประทานอาหาร ห้องส้วม เป็นต้น

4.2.2.4 องค์ประกอบด้านการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ มีการตรวจสุขภาพ เด็กทุกคนได้รับการตรวจสุขภาพและบันทึกทุกวันเด็กมีไข้ ไอ น้ำมูก ผื่นตามตัวหรือไม่

สังเกตอาการ/ ภาวะแทรกซ้อน เช่น ท้องร่วง อาการไข้ในช่วงบ่าย มีกิจกรรมส่งเสริมป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อสอดแทรกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับเด็กอย่างน้อย สัปดาห์ละ 1 ครั้ง มีแผนและกิจกรรมรองรับเมื่อเกิดโรคระบาดในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีห้องแยก หรือบริเวณแยกเด็กป่วย มีคู่มือและยาสามัญประจำบ้าน เช่น พาราเซตามอล ผงเกลือแร่ อุปกรณ์ชุด ทำแผลพร้อมใช้และไม่หมดอายุ

4.2.2.5 องค์ประกอบด้านบุคลากร มีสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจแข็งแรง ไม่มี อาการป่วยด้วยโรคติดต่อ ไม่ติดยาเสพติด แต่งกายสะอาด เรียบร้อย มีการประเมินและวิเคราะห์ ความเครียดด้วยตนเอง (แบบประเมินในสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก) อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง มีการตรวจสุขภาพประจำปีทุกปี (ตรวจสุขภาพทั่วไป) หรือ ถ่ายภาพรังสีปอดอย่างน้อยทุก 2 ปี มีความรู้และการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ครูพี่เลี้ยงเด็กทุกคนได้รับอบรมในเรื่องพัฒนาการ และ การเลี้ยงดูเด็กในหลักสูตรตามหลักสูตรครูพี่เลี้ยงเด็ก ครูพี่เลี้ยงเด็กมีความรู้ระดับปริญญาตรี สาขา การศึกษาปฐมวัยอย่างน้อย 1 คน บางพื้นที่ต้องมีใบประกอบวิชาชีพครู อัตราส่วนการดูแลเด็ก เด็ก อายุต่ำกว่า 1 ปี มีผู้ดูแลเด็ก 1 คนต่อเด็ก 3 คน เด็กอายุ 1-2 ปี ผู้ดูแลเด็ก 1 คนต่อเด็ก 5 คน เด็กอายุ 2-3 ปี ผู้ดูแลเด็ก 1 คนต่อเด็ก 7-10 คน เด็กอายุ 3 ปีขึ้นไป ผู้ดูแลเด็ก 1 คนต่อเด็ก 10-15 คน

4.2.2.6 องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีคณะกรรมการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มาจากผู้ปกครอง ชุมชน และมี การประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง มีผู้แทนจากชุมชน ท้องถิ่น ผู้ปกครองร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แผนการแก้ไขปัญหาเฉพาะด้าน โดยชุมชนหรือท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรม ต่าง ๆ เช่น วันเด็ก วันครอบครัว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณจัดกิจกรรม สร้างเสริมสุขภาพแก้ไขปัญหาสุขภาพเด็ก เช่น เด็กพัฒนาการล่าช้า ภาวะโภชนาการ พิษสุฯลฯ มีเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น และการขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน มี การสร้างเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น มีผู้มีจิตอาสาทำของเล่นพื้นบ้านให้กับเด็ก มีนโยบาย และสนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็น แหล่งเรียนรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองและชุมชน เป็นที่ศึกษาดูงานของ หน่วยงานที่สนใจ

5. มาตรฐานการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกเฉพาะมาตรฐานในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพ ที่เกี่ยวข้องกับงาน ด้านสิ่งแวดล้อมมาใช้เป็นตัวแปรในการวัดการดำเนินงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้ (กรมอนามัย, 2556)

5.1 น้ำดื่ม น้ำใช้ โดยน้ำดื่ม ต้องเป็นน้ำดื่มสุก หรือน้ำที่ผ่านระบบการปรับปรุงคุณภาพแล้ว เช่น น้ำกรองที่มีการบำรุงรักษาเครื่องกรองน้ำตามคำแนะนำของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ หรือน้ำบรรจุขวดที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการอาหารและยา ภาชนะบรรจุน้ำต้องสะอาด มีฝาปิด และมีก๊อกน้ำเปิดปิดได้ และวางสูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร มีการทำความสะอาดทุกครั้ง ก่อนมีการเติมน้ำ น้ำใช้ เป็นน้ำประปาหรือน้ำบาดาล หรือน้ำที่สะอาด ปลอดภัย ภาชนะบรรจุต้องสะอาดมีฝาปิด

5.2 การสุขาภิบาลอาหาร การจัดเตรียมอาหารสะอาดถูกหลักสุขาภิบาลอาหาร สถานที่เตรียมปรุงอาหาร สะอาด จัดเป็นระเบียบ แยกออกจากห้องน้ำ ห้องส้วม มีการระบายอากาศได้ดี ไม่มีกลิ่นคาวเหม็นอับ รบกวน มีการจัดเตรียมอาหารบนโต๊ะ และเก็บวางอุปกรณ์เครื่องใช้ เครื่องปรุงบน โต๊ะ หรือชั้นที่สภาพดี สะอาด สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร มีการระบายน้ำที่ดี การขนส่งอาหารที่พร้อมบริโภคต้องบรรจุในภาชนะที่สะอาดปลอดภัย มีการปกปิดมิดชิด สภาพโดยทั่วไป พื้น ผนัง เพดาน เตาไฟ ทำด้วยวัสดุที่แข็งแรง คงทน ทำความสะอาดง่าย เป็นระเบียบไม่ชำรุดและทำความสะอาดหลังประกอบอาหารทุกครั้ง อุปกรณ์และภาชนะใส่อาหาร ปลอดภัยและสะอาด ภาชนะใส่อาหารทำด้วยวัสดุที่ปลอดภัย เช่น สแตนเลส อลูมิเนียม เมลามีน สีขาว หรือสีอ่อน ไม่แตกง่ายหรือมีความคม ที่ล้างภาชนะ อุปกรณ์ ควรใช้อ่างที่มีก๊อกน้ำและท่อระบายน้ำ เจียง มิด สภาพดี สะอาด แยกใช้ตามประเภทของอาหาร ได้แก่ ผัก ผลไม้เนื้อสัตว์สุก ผักสด ผลไม้ เครื่องปรุงต้องล้างด้วยน้ำสะอาดอย่างน้อย 2 ครั้ง หรือล้างด้วยน้ำไหล หรือใช้สารเคมีที่ปลอดภัย เนื้อสัตว์ทุกชนิดต้องปรุงให้สุกด้วยความร้อนอย่างทั่วถึงอาหารที่พร้อมบริโภคต้องปกปิดด้วยฝาชี ฝาภาชนะ หรือฟิล์มยืดห่ออาหาร ไม่ใช้ผ้าขาวบาง มีการใช้เครื่องปรุงที่มีสารไอโอดีนในการประกอบอาหารทุกครั้ง เช่น เกลือ น้ำปลา ซีอิ๊ว เนื้อสัตว์ดิบ มีการตรวจสอบนมก่อนที่จะให้เด็กรับประทาน ผู้ประกอบอาหารแต่งกายสะอาด สวมเสื้อมีแขน ใส่หมวกคลุมผมและผ้ากันเปื้อนขณะปฏิบัติงาน และซักทำความสะอาดทุกวัน ผู้ประกอบอาหารหรือจัดเตรียมอาหารเป็นประจำมีสุขภาพดีและมีผลการตรวจสุขภาพประจำปี เช่น ตรวจร่างกายทั่วไป ตรวจภาพถ่ายรังสีปอด ตรวจอุจจาระและโรคติดต่อทางอาหาร ตรวจผิวหนัง และได้รับการอบรมด้านสุขาภิบาลอาหารและโภชนาการภายใน 2 ปี กรณีที่ไม่ได้ปรุงอาหารเอง ให้ไปตรวจสอบสถานที่ผลิตอาหารตามมาตรฐานข้างต้น

5.3 การสุขาภิบาลอาคาร และสถานที่ ตัวอาคารมั่นคง แข็งแรงและปลอดภัย โครงสร้างอาคารแข็งแรง ไม่ชำรุด ส่วนประกอบของโครงสร้าง เช่น ประตู หน้าต่าง และฝ้า เป็นต้น อยู่ในสภาพดี หากชำรุดมีการซ่อมแซมให้พร้อมใช้งาน บริเวณภายนอกและรอบอาคารสะอาด และปลอดภัย เช่น ไม่มีหลุม ไม่มีน้ำขังเฉอะแฉะ ไม่มีเศษวัสดุที่เป็นอันตราย ไม่มีแหล่งเพาะพันธุ์

แมลงวัน ยุง และสัตว์นำโรค เป็นต้น รวมทั้งมีการกั้นขอบเขตชัดเจน พื้น ฝาผนัง และบริเวณภายในอาคารแห้ง สะอาด ไม่มีคราบสกปรก และไม่มึกลิ่นเหม็น โดยผนังห้องและครุภัณฑ์ต่าง ๆ ใช้สีที่ไม่เป็นพิษตามมาตรฐานกำหนด ภาชนะอุปกรณ์เมื่อล้างเสร็จแล้ว คว่ำให้แห้งบนที่คว่ำภาชนะ หรือใส่ตะกร้าโปร่งวางบนโต๊ะยกพื้นสูงอย่างน้อย 60 เซนติเมตร ห้ามเช็ด แล้วเก็บในตู้หรือที่เก็บที่ปกปิดกันแมลงหรือฝุ่น มีแสงสว่างที่เพียงพอ สามารถอ่านหนังสือ ทำกิจกรรมได้สบายตา มีหน้าต่างหรือช่องลมระบายอากาศเพียงพอ ห้องที่มีเครื่องปรับอากาศต้องมีพัดลมระบายอากาศอย่างน้อย 1 จุด มีหน้าต่าง และช่องลม รวมกัน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้อง มีพื้นที่ใช้สอยเฉลี่ย 2 ตารางเมตรต่อเด็ก 1 คน และมีการทำความสะอาดทุกวัน อ่างล้างมือ/ สถานที่ล้างมือ สะอาด ไม่มีคราบสกปรก ไม่มีกลิ่นเหม็น

5.4 ห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาด พื้นไม่ลื่น ไม่มีคราบสกปรก ไม่มีกลิ่นเหม็น มีอากาศถ่ายเทสะดวก และประตูไม้ใส่กลอนหรือลูกบิด โถส้วมมีการติดตั้งไม่สูง ขนาดเหมาะสมกับเด็ก ถ้าสูง หรือเป็นของ ผู้ใหญ่ต้องมีสิ่งช่วยเสริมการใช้ที่ปลอดภัย เช่น ฐานรองนั่งสำหรับชักโครก รววจับ เป็นต้น ไม่เก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด หรือสิ่งของอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับไว้ในห้องน้ำ ห้องส้วม โดยห้องน้ำแยกส่วนออกจากห้องส้วม และห้องส้วมควรแยกชาย หญิง จำนวน โถส้วมอุจจาระโดยเฉลี่ยอย่างน้อย 1 โถต่อเด็ก 10-12 คน

5.5 การจัดการขยะ มีการจัดการขยะถูกสุขลักษณะ มีภาชนะรองรับขยะแห้งสภาพดี มีฝาปิดมิดชิด พร้อมมีถุงรองรับขยะทั้งภายในและภายนอกอาคาร ภาชนะรองรับขยะเปียก มิดชิด ไม่มีการรั่วไหล มีการจัดเก็บขยะเปียกออกจากอาคารทุกวัน ที่พักขยะเก็บมิดชิด สามารถป้องกันแมลงหรือสัตว์ไปรบกวน พร้อมทั้งมีการนำขยะไปกำจัดอย่างถูกวิธี

5.6 การจัดการน้ำเสีย ที่ล้างภาชนะอุปกรณ์เป็นที่ล้าง 3 ชั้นตอน ประกอบด้วย น้ำยาล้างภาชนะ 1 ชั้นตอน และน้ำสะอาด 2 ชั้นตอน วางสูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร และบริเวณที่ล้างต้องมีการระบายน้ำที่ดี ไม่เฉอะแฉะ มีสถานที่แปร่งพื้นที่เหมาะสมกับเด็ก (สะอาด ไม่มีคราบสกปรก ไม่มีน้ำขัง ไม่ลื่น)

5.7 มาตรการความปลอดภัย มีมาตรการความปลอดภัย มีอุปกรณ์ดับเพลิงพร้อมใช้งาน เช่น ถังดับเพลิง ถังเก็บน้ำ และสายยาง เป็นต้น พร้อมทั้งมีการติดตั้งในทุกห้อง จัดเก็บและตรวจสอบให้พร้อมใช้งานเสมอ เจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถใช้อุปกรณ์ดับเพลิงได้ดี มีช่องทางที่สามารถนำพาเด็กออกนอกตัวอาคารได้อย่างปลอดภัยในกรณีฉุกเฉิน เช่น ประตูเข้า-ออกได้ 2 ช่องทาง เป็นต้น ปลั๊กไฟติดตั้งสูงจากพื้นมากกว่า 1.5 เมตร หากสูงจากพื้นไม่ถึง 1.5 เมตร ควรมีฝาปิด หรืออุปกรณ์ตั้งปิดบังป้องกันเด็กเล่น

5.8 การป้องกันแมลงและพาหะนำโรค มีการป้องกันแมลงและพาหะนำโรค มีมุ้งลวดสภาพดี ติดตั้งบริเวณห้องนอนหรือทั้งอาคาร มีการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายทุกสัปดาห์ ไม่พบแมลง และสัตว์ที่เป็นพาหะ

5.9 การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ เครื่องใช้สำหรับเด็ก สะอาด และเพียงพอ มีแก้วน้ำดื่ม แก้วสำหรับแปรงฟันประจำตัวเด็กทุกคน และจัดเก็บแก้วน้ำ ในที่สะอาด สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร ถ้าในกรณีที่ใช้แก้วน้ำดื่มของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีเพียงพอ และไม่ใช้แก้วดื่มร่วมกัน และมีการทำความสะอาดหลังการใช้งานทุกครั้ง ที่นอน หมอน ผ้าห่ม มีประจำตัวเด็กทุกคน สะอาด ไม่มีกลิ่นเหม็น ของใช้สำหรับเด็กต้องมีการแยกเก็บเป็นรายบุคคล ให้เป็นระเบียบและบริเวณที่จัดเก็บไม่ปนเปื้อนสิ่งสกปรก โตะ เก้าอี้ สำหรับรับประทานอาหารหรือทำกิจกรรมมีขนาดที่เหมาะสมและปลอดภัยกับเด็ก มีอ่างล้างมือพร้อมก๊อกน้ำ สบู่ ผ้าหรือกระดาษเช็ดมือที่สะอาดติดตั้งบริเวณห้องส้วม และที่รับประทานอาหารโดยเฉลี่ยอย่างน้อย 1 จุด มีการล้างมือทุกครั้งก่อนหยิบจับอาหารเข้าปากหรือออกจากห้องสุขา ใช้ผ้าหรือกระดาษทิชชูปิดปากขณะไอจาม ทำความสะอาดของเล่น ที่นอน/ เครื่องนอนทุกสัปดาห์ ทำความสะอาดห้องนอน ห้องเรียน ห้องครัว ห้องน้ำ และรอบ ๆ บริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และของใช้เด็กทุกวัน ทำความสะอาดแก้วน้ำส่วนตัว/ ส่วนรวมของเด็กทุกครั้งที่ใช้ งาน มีการจัดอบรมหรือถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อ ผู้ดูแลเด็กได้รับการอบรมหรือถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อ เช่น โรคมือ เท้า ปาก โรคหัด โรคไข้เลือดออก โรคตาแดง ฯลฯ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง มีสรุปการดำเนินงานด้านการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในปีที่ผ่านมา มีการตรวจสอบประวัติการได้รับวัคซีนทุกภาคเรียน มีทะเบียนและประวัติการรับวัคซีน

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้

มีผู้ให้ความหมายของความรู้ไว้มากมาย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของความรู้จากแหล่งต่าง ๆ และนำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ความหมายของความรู้ มีผู้ให้ความหมาย และกล่าวถึงความรู้ไว้ดังนี้ ประภาเพ็ญ สุวรรณ และสวิง สุวรรณ (2536) ได้กล่าวถึงความรู้ไว้ว่า เป็นพฤติกรรมเบื้องต้น ที่ผู้เรียนจำได้ อาจจะโดยการนึกได้หรือโดยการมองเห็น "ได้ยินก็จำได้ "ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ข้อเท็จจริง กฎ โครงสร้าง วิธีการแก้ปัญหา หรือรายละเอียดที่ได้ศึกษา ค้นคว้าจากประสบการณ์ ประกอบการสังเกต และรวบรวมเป็นความจำ แล้วจึงแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่ระลึกได้

บลูม (Bloom อ้างใน ดุสิต ผดุงศิลป์, 2551) กล่าวว่า ความรู้เป็นเรื่องเกี่ยวกับภาระลึกถึงสิ่งเฉพาะ ระลึกถึงวิธีและขบวนการต่าง ๆ หรือระลึกถึงแบบกระบวนการ โครงสร้าง วัตถุประสงค์ใน

ด้านความรู้ที่เน้นในเรื่องขบวนการทางด้านจิตวิทยาของความจำเป็น กระบวนการเชื่อมโยงการ
จัดระเบียบใหม่

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ความรู้หมายถึง ความรู้ ความจำในเรื่องของเกณฑ์
และวิธีการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเรื่อง น้ำดื่ม น้ำใช้ การสุขาภิบาล
อาหาร การสุขาภิบาลอาคาร และสถานที่ ห้องน้ำ ห้องส้วม การจัดการขยะ การจัดการน้ำเสีย
มาตรการความปลอดภัย และการป้องกันแมลงและพาหะนำโรค โดยวัดตัวแปรเป็นแบบเลือกตอบ
4 ตัวเลือก

2. ประเภทของความรู้ ความรู้มีหลายประเภท ซึ่งในแต่ละงานวิจัยอาจจะใช้ความรู้ใน
ประเภทที่แตกต่างกัน ในงานวิจัยครั้งนี้ได้นำประเภทของความรู้ที่ บลูม (Bloom อ้างใน ปรียาพร
วงศ์อนุตรโรจน์, 2535) จำแนกความรู้ออกมาเป็น 3 ชั้นตอน มาประยุกต์ใช้ โดยเรียงจากที่ซับซ้อน
น้อยที่สุดไปหาที่ซับซ้อนมากที่สุด

2.1 ความรู้เฉพาะสิ่ง (Knowledge of specifics) คือ การระลึกถึงสิ่งเฉพาะและชิ้นส่วน
ของสารที่อยู่โดดเดี่ยว การเน้นอยู่ที่สัญลักษณ์ที่มีความหมายเชิงรูปธรรม เรื่องนี้จัดอยู่ในระดับต่ำ
ที่สุดของความเป็นนามธรรม ซึ่งอาจได้รับการคิดว่าเป็นหน่วยงานที่ซับซ้อน และเป็นนามธรรม
ของความรู้ที่สร้างขึ้น

2.1.1 ความรู้เกี่ยวกับคำเฉพาะ (Knowledge of terminology) เป็นความรู้ในเรื่อง
สัญลักษณ์จำเพาะบางอย่าง (ทั้งทางภาษาและไม่ใช้ภาษา) รวมทั้งความรู้ทางสัญลักษณ์ที่ยอมรับกัน
แล้ว ความรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์ประเภทต่าง ๆ ซึ่งอาจเคยใช้เพียงครั้งเดียว หรือความรู้ในเรื่องที่
เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ของสัญลักษณ์นั้น ๆ

2.1.2 ความรู้ในข้อเท็จจริงเฉพาะ (Knowledge of specific facts) เป็นความรู้ใน
เรื่องวันที่ เหตุการณ์ บุคคล สถานที่ ฯลฯ ซึ่งอาจเคยใช้เพียงครั้งเดียว หรือความรู้ในเรื่องที่เหมาะสม
กับการใช้ประโยชน์ของสัญลักษณ์นั้น ๆ

2.2 ความรู้เรื่องวิถีและวิธีจัดกระทำกับสิ่งเฉพาะ (Knowledge of way and means of
dealing with specifics) คือ ความรู้ในเรื่องวิถีทางในการจัดระเบียบในการศึกษา ในการตัดสินใจ และ
ในการวิพากษ์วิจารณ์ รวมทั้งวิธีการค้นคว้า ลำดับผลที่ได้ตามเวลาในปฏิทิน และมาตรฐานของ
การตัดสินใจแต่ละสาขา และวิธีของการจัดระเบียบตามสาขาที่กำหนด และดำเนินการ ความรู้นี้จัด
อยู่ในระดับกลางของความเป็นนามธรรมอยู่ระหว่างความรู้เฉพาะสิ่ง กับความรู้ทั่ว ๆ ไป ได้แก่

2.2.1 ความรู้แบบแผนนิยม (Knowledge of conventions) เป็นความรู้ในเรื่อง
ลักษณะของวิถีทางในการจัดกระทำ และการนำเสนอความคิดและปรากฏการณ์ เพื่อการสื่อ
ความหมายและความสอดคล้อง ผู้ทำงานในสาขาใช้ประโยชน์ แบบฉบับการปฏิบัติการ และวิธีที่

เหมาะสมที่สุดกับปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้อง ควรสังเกตว่าแม้วิธีและประเพณีจะเป็นสิ่งที่สมมติขึ้นหรือเกิดขึ้นอย่างไม่ได้ตั้งใจ หรือมีฐานมาจากอำนาจทั้งหลายก็ตาม วิธีและประเพณีนิยมก็ยังมีอยู่ เพราะเป็นผลงานของการตกลงของคนกลุ่มใหญ่ หรือเกิดจากการที่แต่ละคนเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องราวปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องหรือปัญหา

2.2.2 ความรู้เรื่องราวแนวโน้มและลำดับของเหตุการณ์ (Knowledge of trends and sequence) เป็นความรู้เรื่องกระบวนการ ทิศทาง และการเคลื่อนที่ของปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเวลา

2.2.3 ความรู้เรื่องการจัดจำพวก และประเภท (Knowledge of classification and categories) เป็นความรู้เรื่องชั้นต่าง ๆ ชุด ส่วน และการจัดเรียงเรียง ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานของสาขาวิชาที่กำหนดจุดมุ่งหมายของการโต้แย้ง หรือของปัญหาที่ให้มา

2.2.4 ความรู้เรื่องเกณฑ์ (Knowledge of criteria) เป็นความรู้เรื่องเกณฑ์ตามข้อเท็จจริงหลักการ ความคิดเห็น และพฤติกรรมที่ได้รับการทดสอบหรือได้รับการตัดสิน

2.2.5 ความรู้เรื่องระเบียบวิธี (Knowledge of methodology) เป็นความรู้เรื่องวิธีสืบสวนเทคนิค และกระบวนการที่ใช้ในบางสาขา และที่ซึ่งใช้สืบสวนปัญหา และปรากฏการณ์หลายอย่างการเน้นความรู้ของแต่ละบุคคล ในเรื่องของวิธีการมากกว่าความสามารถในการใช้วิธีการ

2.3 ความรู้เรื่องสากล และเรื่องนามธรรมในสาขาต่าง ๆ (Knowledge of the universals and abstractions in a field) คือ ความรู้เรื่องแผนและวิธีที่สำคัญ ๆ ที่ปรากฏการณ์และความคิดได้รับการจัดรวบรวมไว้ โครงสร้าง ทฤษฎี และข้อสรุปจำนวนมาก ซึ่งมีอิทธิพลต่อสาขาวิชา หรือนำมาใช้ศึกษาปรากฏการณ์ หรือแก้ปัญหา ระดับนี้จัดเป็นระดับที่สูงที่สุดของความเป็นนามธรรม มีความซับซ้อนได้

2.3.1 ความรู้เรื่องหลักการและข้อสรุปทั่วไป (Knowledge of principle and generalizations) เป็นความรู้เรื่อง ความเป็นนามธรรมบางอย่างซึ่งสรุปข้อสังเกต ปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม ซึ่งมีคุณค่าในการอธิบาย บรรยาย ทำนาย หรือกำหนดการกระทำหรือทิศทางที่เหมาะสม และสอดคล้องที่สุดเท่าที่ทำได้

2.3.2 ความรู้เรื่องทฤษฎีและโครงสร้าง (Knowledge of theories and structures) เป็นความรู้เรื่องตัวหลักการและข้อสรุปทั่วไป รวมทั้งความสัมพันธ์ของมัน ซึ่งแสดงให้เห็นภาพพจน์ของเหตุการณ์ ปัญหา หรือสาขาที่ซับซ้อนได้อย่างชัดเจน ครอบคลุม เป็นระบบ ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นนามธรรมมากที่สุด และได้รับการนำมาใช้แสดงความสัมพันธ์ และการจัดระเบียบของสิ่งจำเพาะจำนวนมาก

3. การวัดความรู้ ชาวลา แพร์ตกุล (2526) ได้กล่าวถึงการวัดความรู้ไว้ว่า เป็นการวัดสมรรถภาพสมองด้านการระลึกออกของความจำ หรือกล่าวได้อีกนัยว่า เป็นการวัดเกี่ยวกับเรื่องราวที่เคยมีประสบการณ์ หรือเคยรู้ เคยเห็น และที่ทำมาก่อนแล้วทั้งสิ้น ซึ่งผู้ที่ทำการวัดสามารถสร้างเครื่องมือที่มีลักษณะเป็นคำถามได้ ลักษณะคำถามอาจแตกต่างกันไปตามชนิดของความรู้ หรือความจำ แต่จะมีลักษณะที่ร่วมกันอยู่ประการหนึ่งคือ เป็นคำถามที่ให้ระลึกถึงเรื่องราว ประสบการณ์ที่ผ่านมา ที่จำได้ไว้ก่อนแล้วไม่ว่าจะอยู่ในรูปของคำศัพท์นิยาม ทฤษฎี ระเบียบ แบบแผน หรือหลักการต่าง ๆ การวัดความรู้ มีหลายแบบดังนี้

3.1 การวัดความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์และนิยาม คือ การวัดว่า “คำ” หรือ “กลุ่มคำ” หรือ ความหมายหรือคำแปลของเครื่องหมาย รูปภาพ ตัวย่อ และสัญลักษณ์ต่าง ๆ นั้น คืออะไร มีความหมายทั่วไป หรือความหมายเฉพาะว่าอย่างไร มีคุณสมบัติอย่างไร

3.2 การวัดความรู้เกี่ยวกับกฎและความจริง คือการวัดว่า สูตร กฎเกณฑ์ ความจริง ข้อเท็จจริง เรื่องราว ใจความ หรือเนื้อหาความสำคัญ ๆ ได้มีการพิสูจน์หรือยอมรับแล้วเป็นอย่างไร

3.3 การวัดความรู้ในวิธีดำเนินการ คือ การวัดความจำถึงกระบวนการ และแบบแผนวิธีทำงานของเรื่องราวต่าง ๆ เหตุการณ์ว่ามีที่มาอย่างไร ใช้วิธีการใด มีการดำเนินงานเป็นขั้น ๆ อย่างไร มิได้มุ่งที่จะวัดถึงการนำไปปฏิบัติจริง

3.4 การวัดความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผน คือ การวัดว่า แบบแผน แบบฟอร์ม จาริต ขนบธรรมเนียม ประเพณี ที่ตกลงรับกันตามความนิยม หรือตามลัทธิ ธรรมเนียมประเพณีที่เคยปฏิบัติกันมาอย่างไร เข้าใจอย่างไร

3.5 การวัดความรู้เกี่ยวกับลำดับชั้นและแนวโน้ม คือ การวัดความรู้ในเหตุการณ์ต่าง ๆ มีความเคลื่อนไหวโน้มเอียงไปในทิศทางใด ตามลำดับเวลาอย่างไร และเรื่องต่าง ๆ นั้น เกิดขึ้นก่อนหลัง และดำเนินเป็นขั้น ๆ เรียงติดต่อกันมาอย่างไร

3.6 การวัดความรู้เกี่ยวกับการจำแนกประเภท คือ การวัดที่เกี่ยวกับการจัดประเภทสิ่งของ เรื่องราว เหตุการณ์ต่าง ๆ ตามประเภท ตามชนิด ตามลำดับก่อนหลังเป็นอย่างไร

3.7 การวัดความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์ คือ การวัดความจำในกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวินิจฉัย และตรวจสอบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ว่าจำได้หรือไม่ และควรใช้กฎเกณฑ์หรือหลักการใด

3.8 การวัดความรู้เกี่ยวกับวิธีการหรือวิธีดำเนินงาน คือ การวัดว่าการได้ผลลัพธ์ต่าง ๆ นั้นต้องใช้เทคนิคอะไร มีวิธีการปฏิบัติอย่างไรเกี่ยวกับความรู้รวบยอดในเรื่อง หรือมีกระบวนการ และกรรมวิธีต่าง ๆ ที่ใช้พิสูจน์หรือหาความจริงนั้น ๆ ว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร

3.9 การวัดความรู้เกี่ยวกับความรู้รอบคนในเรื่อง คือ การวัดความจำของข้อสรุปหรือหลักการใหญ่ ๆ ของเนื้อหาได้หรือไม่

3.10 การวัดความรู้เกี่ยวกับหลักการและการขยายหลักการ คือ การวัดว่าสามารถจำหลักการต่างอันเป็นสาระสำคัญของเนื้อหาได้หรือไม่

3.11 การวัดความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง คือ การวัดความสามารถในการระลึกได้และนำความสัมพันธ์จากทฤษฎีและหลักวิชาต่าง ๆ มาสรุปเป็นเนื้อหาความใหญ่ ๆ หรือรวมกันเป็นเรื่องเดียวกันได้หรือไม่

4. ระดับของความรู้ บลูม (Bloom อ้างใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535) ได้แยกการประเมินระดับความรู้ไว้ 6 ระดับดังนี้

4.1 ระดับที่ระลึกได้ เป็นระดับที่มีความสามารถในการดึงข้อมูลออกมาจากความจำ

4.2 ระดับที่รวบรวมสารสนเทศสำคัญได้ เป็นระดับที่สามารถทำบางสิ่งบางอย่างได้มากกว่าการจำเนื้อหาที่ได้รับ สามารถเขียนข้อความด้วยถ้อยคำของตนเอง สามารถแสดงให้เห็นได้ด้วยภาพ ให้ความหมายแปลความ และเปรียบเทียบความคิดอื่น ๆ หรือคาดคะเนผลที่เกิดขึ้นต่อไป

4.3 ระดับของการนำไปใช้ สามารถนำเอาข้อเท็จจริง และความคิดเห็นที่เป็นนามธรรม ไปปฏิบัติจริงอย่างเป็นรูปธรรม

4.4 ระดับของการวิเคราะห์ เป็นระดับที่สามารถให้ความคิดในรูปของการนำความคิดมาแยกส่วน เป็นประเภท หรือการนำข้อมูลมาประกอบกันเพื่อปฏิบัติของตนเอง

4.5 ระดับของการสังเคราะห์ คือ การนำเอาข้อมูล แนวความคิด มาประกอบกัน แล้วนำไปสู่การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่ต่างจากเดิม

4.6 ระดับของการประเมินค่า คือ ความสามารถในการใช้ข้อมูลเพื่อตั้งเกณฑ์การรวบรวมผล และวัดข้อมูลตามมาตรฐาน เพื่อให้ตั้งข้อตัดสินถึงระดับของประสิทธิผลของกิจกรรมแต่ละอย่าง

สรุป จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ เรื่องการจำแนกประเภทความรู้ การวัดความรู้ และระดับของความรู้ ผู้วิจัยได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการวัดความรู้ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

ทัศนคติของบุคคลเป็นความรู้สึกทางจิตใจที่มีต่อสิ่งใด ๆ ของบุคคลซึ่งมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของบุคคล มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้คล้าย ๆ กัน ซึ่งผู้วิจัยได้ค้นคว้ารวบรวม และขอนำมาสรุปอ้างอิง ดังนี้

1. ความหมายของทัศนคติ ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ให้ความหมายของทัศนคติว่า หมายถึง ความถึง แนวความคิดเห็น, ความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งตนเอง โดยมีเหตุผลประกอบ

สุชาติ โสมประยูร (2520) ให้ความหมายไว้ว่า ทัศนคติเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับภาวะแห่งความพร้อมของจิตใจ ซึ่งมีปฏิริยาต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งในลักษณะที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2523) ให้ความหมายไว้ว่า ทัศนคติเป็นความคิดเห็นซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ เป็นส่วนที่พร้อมที่จะมีปฏิริยาเฉพาะอย่างจากสถานการณ์ภายนอก

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม มักจะแสดงออกในสองลักษณะ คือ ทัศนคติทางบวก เป็นการที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแสดงออกในลักษณะของความ เห็นด้วย ชอบ สบายใจ หรือพอใจ อีกลักษณะหนึ่ง คือ ทัศนคติทางลบ ซึ่งจะแสดงออกในทำนองไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย ยุ่งยาก ลำบากใจ หรือรำคาญต่อการดำเนินงานสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ได้แก่ น้ำดื่ม น้ำใช้ การสุขาภิบาลอาหาร การสุขาภิบาลอาคาร และสถานที่ ห้องน้ำ ห้องส้วม การจัดการขยะ การจัดการน้ำเสีย มาตรการความปลอดภัย และการป้องกันแมลงและพาหะนำโรค

2. องค์ประกอบของทัศนคติ มีผู้จัดแยกองค์ประกอบของทัศนคติไว้หลายรูปแบบ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ โดยอ้างอิงจาก อธิภัทร สายนาค (2543) กล่าวถึงองค์ประกอบของทัศนคติไว้ว่า มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ

2.1 ด้านความรู้ (The Cognitive Component) หมายถึง ความรู้ ความเชื่อ และความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด

2.2 ด้านความรู้สึก (The Effective Component) หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ ความรู้สึกทางบวกหรือทางลบต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด

2.3 ด้านพฤติกรรม (The Behavioral Component) หมายถึง แนวโน้ม หรือความพร้อมที่บุคคลจะตอบรับหรือปฏิเสธ

3. ลักษณะของทัศนคติ มีผู้อธิบายถึงลักษณะของทัศนคติไว้ ดังนี้ อธิภัทร สายนาค (2543) อธิบายถึง ลักษณะของทัศนคติที่สำคัญมีดังนี้

3.1 ทศนคติ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้หรือการได้รับประสบการณ์ ไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด

3.2 ทศนคติ เป็นดัชนีที่ชี้แนวทางการแสดงพฤติกรรม กล่าวคือ ถ้ามีทศนคติที่ดีก็มีแนวโน้มที่จะเข้าหา หรือแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ในทางตรงกันข้ามถ้ามีทศนคติที่ไม่ดีก็มีแนวโน้มที่จะไม่เข้าหาโดยการถอยหนีหรือต่อต้านการแสดงพฤติกรรมนั้น

3.3 ทศนคติ สามารถถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปสู่บุคคลอื่น ๆ ได้ เช่น บิดา มารดา ไม่ชอบบุคคลหนึ่งย่อมมีแนวโน้มทำให้เด็กไม่ชอบบุคคลนั้นด้วย

3.4 ทศนคติ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากทศนคติเป็นสิ่งที่ได้มาจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ถ้าการเรียนรู้หรือประสบการณ์นั้นเปลี่ยนแปลงไป ทศนคดีย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย

จากแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบ และลักษณะของทศนคติ พอจะสรุปได้ว่า ทศนคติ เป็นความรู้สึก เชื่อ ไม่เชื่อ ชอบ ไม่ชอบ และตอบรับ หรือ ปฏิเสธ โดยทศนคติเกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคล สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาวะแวดล้อม ถ้าเกิดขึ้นแล้วจะมีลักษณะมั่นคงและเปลี่ยนแปลงได้ยาก ทศนคติจะมีบทบาทช่วยให้บุคคลเข้าหา ถอยหนี หรือต่อต้านการแสดงพฤติกรรมนั้น

4. การวัดทศนคติ เนื่องจากทศนคติเป็นพฤติกรรมภายใน มีลักษณะเป็นนามธรรมซึ่งเจ้าตัวเท่านั้นที่ทราบการวัดทศนคติโดยตรงจึงทำไม่ได้ แต่โดยที่ทศนคติดีมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการดังกล่าวมาข้างต้น ดังนั้น การวัดทศนคติจึงต้องวัดทั้ง 3 องค์ประกอบของทศนคติและต้องวัดเป็นภาพรวม ๆ โดยพิจารณาจากิริยาท่าทีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในหลายด้านหลายประการรวมกัน มิใช่วัดจากการกระทำหรือพฤติกรรมเพียงอย่างเดียวของบุคคล (บุญธรรม กิจปริดา บริสุทธิ์, 2523)

เชดคักดี โฆวาสินธุ์ (2522) กล่าวว่า ivoว่า ข้อตกลงเบื้องต้นในการวัดทศนคติ มักจะมีข้อตกลง (Assumption) ดังนี้ การศึกษาทศนคติเป็นการศึกษาความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคคลที่มีลักษณะคงเส้นคงวา หรืออย่างน้อยเป็นความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่ไม่เปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาหนึ่ง ทศนคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดได้หรือสังเกตได้โดยตรง ฉะนั้น การวัดทศนคติจึงเป็นการวัดทางอ้อมจากแนวโน้มที่บุคคลจะแสดงออกหรือประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผนคงที่ไม่ใช่พฤติกรรมโดยตรงของมนุษย์ การศึกษาทศนคติของบุคคลนั้น มิใช่เป็นการศึกษาแต่เฉพาะทิศทางทศนคติของบุคคลเท่านั้น แต่ต้องศึกษาถึงระดับความมากน้อยหรือความเข้มของทศนคตินั้น ๆ ด้วย

4.1 หลักการวัดทัศนคติ

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2527) กล่าวไว้ว่า การวัดทัศนคติมีหลักการเบื้องต้น 3 ประการ ดังนี้

4.1.1 เนื้อหา (Content) การวัดทัศนคติต้องมีสิ่งเร้าไปกระตุ้นให้มีกระทำที่ออกมา โดยสิ่งเร้าทั่วไป ได้แก่ เนื้อหาที่ต้องการวัด เช่น ต้องการวัดทัศนคติต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว ซึ่งได้แก่ การเลือกคู่ครอง อายุแรกสมรส ระยะการมีบุตรคนแรกและคนต่อไป ขนาดครอบครัว และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

4.1.2 ทิศทาง (Direction) การวัดทัศนคติโดยทั่วไปกำหนดให้ทัศนคติมีทิศทางเป็นเส้นตรงและต่อเนื่องกันในลักษณะ ซ้าย-ขวา หรือ บวก-ลบ กล่าวคือ เริ่มจากเห็นด้วยอย่างยิ่ง และลดความเห็นด้วยลงเรื่อย ๆ จนถึงมีความรู้สึกเฉย ๆ และลดต่อไปเป็นไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เป็นไปในเส้นตรงเดียวกันและต่อเนื่อง

4.1.3 ความเข้ม กิริยาทำที่หรือความรู้สึกที่แสดงออกต่อสิ่งเรานั้น ๆ มีปริมาณมากน้อยแตกต่างกัน ถ้ามีความเข้มสูงไม่ว่าจะไปในทิศทางใดก็ตามจะมีความรู้สึกหรือกิริยาทำที่รุนแรงมากกว่าที่มีความเข้มเป็นกลาง

4.2 มาตรการวัดทัศนคติ (Attitude scale) เครื่องมือสำหรับใช้วัดทัศนคติ เรียกว่า มาตรการวัดทัศนคติซึ่งเป็นระบบประเมินค่า (Rating scale) นักจิตวิทยาสังคม นิยมที่จะใช้เครื่องมือวัดทัศนคติใน 2 ลักษณะ คือ วัดทิศทาง (Direction) คือ การประเมินทัศนคติในทิศทางบวกหรือลบ ซึ่งหมายถึง ดีกับเลว เช่น เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ชอบ ไม่ชอบ เป็นต้น และวัดเพื่อหาได้ปริมาณของทัศนคติ (Magnitude) หมายถึง ความเข้มข้นรุนแรงของทัศนคติที่มีต่อสิ่งนั้น ๆ ว่ามากน้อยเพียงไร เช่น มาก ปานกลางน้อย เกลียด เฉย ๆ รัก มาตรการวัดทัศนคติที่นิยมใช้และรู้จักแพร่หลายมี 3 ชนิด ได้แก่ มาตรการวัดแบบเทอร์สโตน (Thurstone's Type Scale) มาตรการวัดแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) และมาตรการวัดของออสกู๊ด (Osgood Scale) ซึ่งมาตรการวัดทัศนคติแต่ละแบบมีทั้งข้อดีและข้อจำกัด เหมาะสำหรับการวัดทัศนคติในลักษณะที่แตกต่างกัน ดังนั้น การเลือกใช้มาตรการวัดทัศนคติประเภทใดก็ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความจำกัดของการวิจัย (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540) ซึ่งมาตรการวัดทัศนคติแต่ละลักษณะมีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 มาตรการวัดแบบของเทอร์สโตน (Thurstone's Type Scale) เป็นการกำหนดช่วงความรู้สึกของคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง 11 ช่วง จากน้อยที่สุดจนถึงมากที่สุด แต่ละช่วงมีระยะห่างเท่า ๆ กัน ข้อความที่บรรจุลงในมาตรวัดจะต้องนำไปให้ผู้ตัดสินใจเลือกว่าควรอยู่ในตำแหน่งใดของมาตรวัดแต่ละข้อความ อาจจะต้องมีข้อความประมาณ 20 ข้อความหรือมากกว่าเล็กน้อย

4.2.2 มาตรวัดแบบของลิเคิร์ท (Likert Scale) เป็นการวัดระดับความคิดเห็นของคน แบ่งออกเป็น 5 ช่วง หรือ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อความที่บรรจุในมาตรวัดจะเป็นการวัดความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดี (บวก) และในทางที่ไม่ดี (ลบ) และมีจำนวนพอ ๆ กัน

4.2.3 มาตรวัดของออสกู๊ด (Osgood Scale) เป็นมาตรวัดที่ใช้คำคุณศัพท์มาอธิบายความหมายของสิ่งเร้า โดยมีคุณสมบัติตรงข้ามกันเป็นขั้วของมาตรวัด คำคุณศัพท์ที่ใช้ในการอธิบายคุณลักษณะของสิ่งเร้านี้สามารถอธิบายได้ 3 องค์ประกอบ คือ

4.2.3.1 องค์ประกอบด้านประเมินค่า เป็นองค์ประกอบที่แสดงออกด้านคุณค่า คำคุณศัพท์ที่ใช้อธิบาย เช่น ชั่ว-ดี จริง-เท็จ ฉลาด-โง่ สวย-น่าเกลียด เป็นต้น

4.2.3.2 องค์ประกอบด้านศักยภาพ เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึง กำลัง อำนาจ เช่น แข็งแรง-อ่อนแอหนัก-เบา หนา-บาง หยาบ-ละเอียด เป็นต้น

4.2.3.3 องค์ประกอบด้านกิจกรรม เป็นคุณศัพท์ที่แสดงถึงลักษณะกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ช้า-เร็ว เฉื่อยชา-กระตือรือร้น เป็นต้น

4.3 ประโยชน์ของการวัดทัศนคติ ดวงเดือน พันธมนาวิน (2523) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดทัศนคติเอาไว้ ดังต่อไปนี้

4.3.1 วัดเพื่อทำนายพฤติกรรม เนื่องจากทัศนคติต่อสิ่งใด ๆ ของบุคคล ย่อมเป็นเครื่องแสดงว่าเขามีความรู้สึกด้านที่ดีหรือไม่ดีเกี่ยวกับสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด และเขามีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นเพียงใด ทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งนั้นจึงเป็นเครื่องหมายทำนายว่า บุคคลนั้นจะมีการกระทำต่อสิ่งนั้น ๆ ไปในทำนองใดด้วย ฉะนั้น การทราบทัศนคติของบุคคลย่อมจะช่วยให้สามารถทำนายการกระทำของบุคคลนั้นได้ แม้จะไม่ถูกต้องเสมอไป

4.3.2 วัดเพื่อหาทางป้องกัน การที่บุคคลจะมีทัศนคติอย่างไรนั้นเป็นสิทธิส่วนบุคคล แต่การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคมย่อมจะเป็นไปได้เมื่อพลเมืองมีทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน ซึ่งเป็นทางให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันและไม่เกิดความแตกแยกขึ้นในสังคม ในการประกอบอาชีพบางประเภท มีความจำเป็นจะต้องได้บุคคลที่มีทัศนคติที่เหมาะสมมาเป็นผู้ปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้า และเกิดความเป็นธรรมแก่สังคม เช่น แพทย์ ครู ตำรวจ เป็นต้น การทราบทัศนคติของบุคคลล่วงหน้าจะสามารถเลือกสรรบุคคลได้ตามต้องการและยังเป็นการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ด้วย

4.3.3 วัดเพื่อการแก้ไข การวัดทัศนคติในบางเรื่อง เช่น การวัดทัศนคติของประชากรเกี่ยวกับนโยบายของชาติที่รัฐบาลกำหนดขึ้นมาว่า ประชากรมีทัศนคติสอดคล้องหรือเห็นด้วยหรือไม่ ถ้าไม่สอดคล้องกับนโยบายที่กำหนดขึ้นมา ประเทศชาติอาจเกิดความเสียหายขึ้น

ได้ เมื่อทราบทัศนคตินั้นก่อนก็สามารถหาแนวทางแก้ไขก่อนที่จะเกิดปัญหา

4.3.4 วัดเพื่อให้เข้าใจสาเหตุและผล ทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ นั้นเปรียบเหมือนสาเหตุภายใน ซึ่งมีกำลังผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมต่าง ๆ กัน สาเหตุภายในหรือทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลนั้น อาจได้รับผลกระทบมาจากสาเหตุภายนอกด้วยส่วนหนึ่ง และทัศนคติของบุคคลอาจเป็นเครื่องกรอง หรือเครื่องหันเหอิทธิพลของสาเหตุภายนอกที่มีต่อการกระทำของบุคคลนั้นได้ ฉะนั้น การจะเข้าใจอิทธิพลของสาเหตุภายนอกที่มีต่อการกระทำของบุคคลต่าง ๆ ให้ชัดเจน บางกรณีอาจจำเป็นต้องวัดทัศนคติของบุคคลต่าง ๆ ต่อสาเหตุภายนอกนั้นด้วย

สรุป จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ องค์ประกอบของทัศนคติ ลักษณะของทัศนคติ และการวัดทัศนคติ ผู้วิจัยได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสอบถามด้านทัศนคติ โดยถามความรู้สึก และความคิดเห็นของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติ

1. ความหมายของการปฏิบัติ มีผู้ให้ความหมายของการปฏิบัติไว้หลายความหมายดังนี้ ราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้ให้ความหมายของ การปฏิบัติ ว่าหมายถึง การดำเนินการไปตามระเบียบแบบแผน การกระทำเพื่อให้เกิดความชำนาญ การกระทำตาม การประพฤติ การปฏิบัติต่อกัน และการปรนนิบัติรับใช้ เช่น ปฏิบัติราชการ ภาคปฏิบัติ

วีระ ไทยพานิช (2551) กล่าวว่า การปฏิบัติ คือ การปฏิบัติจริงในสิ่งที่เรารู้มาซึ่งการปฏิบัติย่อย ๆ ก็จะเป็นการกระทำซ้ำ ๆ จุดมุ่งหมายสำคัญของการฝึกปฏิบัติซ้ำ ๆ เพื่อลงมือกระทำจริงและเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง

กิตติพันธ์ รุจิรกุล (2529) ได้พูดถึงการปฏิบัติไว้ว่า การปฏิบัติงานในองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ นอกจากจะ มีการแบ่งระดับการปฏิบัติงานแล้ว ยังต้องมีการแบ่งส่วนงานที่ จะต้องปฏิบัติออกเป็น หน่วยงานย่อย ๆ ซึ่งมีหัวหน้าหน่วยหรือผู้นำหน่วยเป็นผู้รับผิดชอบงาน ตามลักษณะหน้าที่ของคนที่แตกต่างกัน ในการปฏิบัติงานที่ต่างชนิด ต่างหน้าที่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร หรือ หน่วยงานนั้น ซึ่งจะทำให้ผู้นำ มีความสนใจ มีทักษะ มีความรู้ มีทักษะ และมีบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนแตกต่างกันไป

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2529) ได้พูดถึงการปฏิบัติไว้ว่า การปฏิบัติงานจำเป็นต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ ศาสตร์ คือ การศึกษาหาความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ทักษะ เทคนิควิธีทำงานต่าง ๆ ศิลป์ คือ การที่จะนำเอาความรู้ หลักการและทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับคน

สถานการณ์ และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนขอบเขตจำกัดของทรัพยากรให้เป็นไปตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของ ตำแหน่งงานต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นในหน่วยงาน

จากความหมายของการปฏิบัติงานข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การปฏิบัติในการจัดการสภาพแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ น้ำดื่ม น้ำใช้ การสุขาภิบาลอาหาร การสุขาภิบาลอาคาร และสถานที่ ห้องน้ำ ห้องส้วม การจัดการขยะ การจัดการน้ำเสีย มาตรการความปลอดภัย และการป้องกันแมลงและพาหะนำโรค

2. การประเมินผลการปฏิบัติงาน คือ วิธีการที่บันทึกและลงความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ว่ามีความสามารถปฏิบัติงานได้เพียงใดโดยพิจารณาจาก ปริมาณและคุณภาพของงานที่บันทึกไว้ หรือจากการสังเกตและวินิจฉัยโดยเปรียบเทียบกับ มาตรฐานที่ตั้งไว้ตามกระบวนการดังนี้ (สุลักษณ์ มีชูทรัพย์, 2539)

2.1 กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน

2.1.1 กำหนดวัตถุประสงค์การประเมินผล โดยการประเมินผลการปฏิบัติงาน ทุกครั้ง ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เพื่อจะได้จัดรูปแบบการประเมินที่ชัดเจน

2.1.2 กำหนดแบบที่จะใช้ในการประเมิน แบบประเมินผลเป็นเครื่องมือที่ใช้บันทึกความเห็นของผู้ที่ประเมิน ซึ่งการเลือกใช้แบบประเมินควรเลือกให้เหมาะสมกับหน่วยงาน และวัตถุประสงค์ รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่ความตรง (Validity) คือ ระดับความสามารถของเครื่องมือที่วัดในสิ่งที่เครื่องมือถูกสร้างขึ้นมาวัด และมีความเที่ยง (Reliability) คือ ผลที่เหมือนกันหรือคล้ายกันของเครื่องมือเมื่อใช้โดยผู้ประเมินหลาย ๆ คน หรือเมื่อใช้วัดสิ่งเดิมหลาย ๆ ครั้ง โดยวิธีที่ได้รับความนิยม ได้แก่ แบบสเกลให้คะแนน (Rating Scales) แบบจัดอันดับ (Ranking) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) วิธีการประเมินโดยใช้เหตุการณ์สำคัญ (Critical Incident Method) รูปแบบการบรรยาย/ ความเรียง (Narrative Forms/ Essay)

2.1.3 กำหนดตัวบุคคลผู้ทำการประเมิน

2.1.4 การกำหนดวิธีการประเมิน อาจกำหนดการประเมินตามแบบประเมินโดยไม่ต้องเผชิญหน้ากับผู้ถูกประเมิน หรืออาจจะมีการสัมภาษณ์ประกอบด้วย ขึ้นกับวัตถุประสงค์ของการ ประเมิน ซึ่งถ้าเป็นการประเมินพฤติกรรมมักจะมีการสัมภาษณ์หรือการสังเกตประกอบ

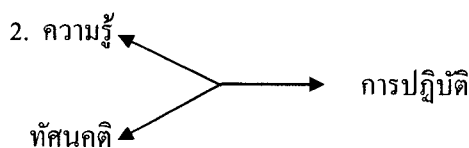
2.1.5 วิเคราะห์ผลและนำมาใช้ประโยชน์ เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้วิเคราะห์จะต้องกระทำด้วยความละเอียดเป็นคน ๆ ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงการทำงานของผู้ถูกประเมินว่าดี หรือ ไม่อย่างไร มีสิ่งใดที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ต่อไป

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ

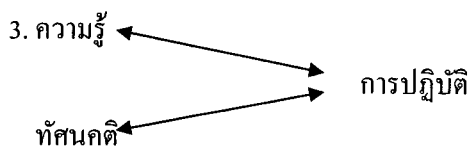
จากแนวคิดและทฤษฎีความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ ที่กล่าวไปแล้วนั้น พบว่า ทั้ง 3 แนวคิดนี้มีความสัมพันธ์กัน บางครั้งจะเรียกว่า แบบจำลอง KAP โดยความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Attitude) และ การปฏิบัติ (Practice) โดยรูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติที่เกิดจากการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ ซึ่งสามารถสรุปรูปแบบของความสัมพันธ์ได้ เป็น 4 ลักษณะ คือ (ธีราพร ดันที่ปธรรม, 2554)

1. ความรู้ \longleftrightarrow ทักษะ \longleftrightarrow การปฏิบัติ

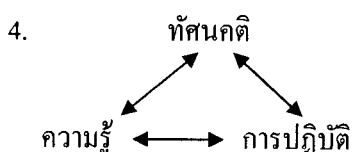
ทักษะเป็นตัวกลางที่ทำให้เกิดความรู้และการปฏิบัติ ดังนั้น ความรู้มีความสัมพันธ์กับทักษะและทักษะก็มีผลต่อการปฏิบัติ

ความรู้และทักษะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันทำให้เกิดการปฏิบัติตามมา

ความรู้และทักษะต่างกันทำให้เกิดการปฏิบัติได้โดยที่ความรู้และทักษะไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กัน

ความรู้มีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม สำหรับทางอ้อมนั้นทักษะเป็นตัวกลางทำให้เกิดการปฏิบัติตามมาได้

จากรูปแบบความสัมพันธ์พบว่า ความสัมพันธ์ของความรู้ และทักษะในแต่ละด้าน ส่งผลทำให้เกิดการปฏิบัติตามมาในตอนสุดท้าย ซึ่งเป็นการกระทำของสิ่งมีชีวิตที่สามารถวัดได้ หรือสังเกตได้นั่นเอง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำรูปแบบของความสัมพันธ์ที่ 2 คือ ความรู้ และทักษะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันทำให้เกิดการปฏิบัติตามมา มาใช้ในการอธิบาย ถึงความแตกต่างของการปฏิบัติงานในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม

1. ความหมายของการสนับสนุนทางสังคม มีผู้ให้ความหมายของการสนับสนุนทางสังคมไว้ในหลาย ๆ งานวิจัย ซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน ผู้วิจัยจึงได้เลือกอ้างอิงความหมายของการสนับสนุนทางสังคมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

บุญเยี่ยม ตระกูลวงษ์ (2528) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง สิ่งที่ได้รับแรงสนับสนุนได้รับความช่วยเหลือด้านข้อมูลข่าวสาร สิ่งของ หรือการสนับสนุนด้านจิตใจจากผู้ให้แรงสนับสนุน ซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคล แล้วมีผลทำให้ผู้รับได้ปฏิบัติไปในทิศทางที่ผู้รับต้องการ การสนับสนุนทางสังคมอาจเป็นบุคคลในครอบครัว เช่น พ่อ แม่ สามีภรรยา เพื่อนร่วมงาน

1.1 หลักสำคัญของการให้การสนับสนุนทางสังคม ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1.1.1 ต้องมีการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ให้และผู้รับแรงสนับสนุน

1.1.2 ลักษณะการสื่อสารต้องประกอบไปด้วย

1.1.2.1 ข่าวสารที่มีลักษณะที่ผู้รับเชื่อว่า มีความสนใจ มีความรัก ความหวังดี ต่อตนเองอย่างจริงใจ

1.1.2.2 ข่าวสารที่มีลักษณะที่ผู้รับรู้สึกว่าคุณค่า และเป็นที่ยอมรับในสังคม

1.1.2.3 ข่าวสารที่มีลักษณะที่ผู้รับเชื่อว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและสามารถทำ ประโยชน์แก่สังคมได้

1.1.3 ปัจจัยนำเข้าของแรงสนับสนุน อาจอยู่ในรูปของข่าวสารวัสดุ สิ่งของหรือด้านจิตใจ

1.1.4 จะต้องช่วยให้ผู้รับได้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

2. ประเภทของแรงสนับสนุน คาห์น (Kahn, 1978 อ้างใน รุ่งนภา ทองรักน้อย, 2545) แบ่งการสนับสนุนออกเป็น 3 ประเภท คือ

2.1 ความผูกพันทางด้านอารมณ์ และความคิด (Affection) เป็นการแสดงออกถึงอารมณ์ของบุคคล หนึ่งที่มีต่อบุคคลหนึ่งในทางบวก ซึ่งแสดงออกในลักษณะของความผูกพัน การยอมรับ เคารพ ความรัก

2.2 การยืนยันและรับรองพฤติกรรมของกันและกัน (Affirmation) เป็นการแสดงออกถึงการเห็นด้วย การยอมรับในความถูกต้องเหมาะสม ทั้งในด้านการกระทำและความคิด

2.3 การให้ความช่วยเหลือ (Aid) เป็นปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อบุคคลอื่น โดยการให้สิ่งของ หรือการช่วยเหลือ อาจเป็นวัสดุ เงินทอง ข่าวสารหรือเวลา

3. พฤติกรรมในการให้การสนับสนุน เฮาส์ (House, 1985 อ้างใน สรวงศ์ภูณณ์ ดวงคำ สวัสดิ์, 2539) แบ่งประเภทของพฤติกรรมในการให้การสนับสนุนทางสังคมเป็น 4 ประเภท

3.1 การสนับสนุนทางอารมณ์ (Emotional Support) เช่น การให้ความพอใจ การยอมรับนับถือ ความห่วงใย การกระตุ้นเตือน ความเอาใจใส่ และการรับฟัง

3.2 การสนับสนุนด้านการประเมินผล (Appraisal support) เช่น การให้ข้อมูลย้อนกลับ การสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อม เพื่อให้บุคคลนำไปประเมินตนเอง และเปรียบเทียบกับบุคคลในสังคม

3.3 การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (Information support) เช่น การให้คำแนะนำ ให้การปรึกษา การให้ข่าวสาร และแนวทางที่บุคคลสามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับบุคคลและสภาพแวดล้อมได้

3.4 การสนับสนุนด้านเครื่องมือ (Instrumental support) เช่น การให้ความช่วยเหลือโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นด้านแรงงาน การเงิน เวลา หรือช่วยปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับบุคคล

สรุปว่าการสนับสนุนทางสังคมไม่ว่าจะในด้านบุคคล สิ่งของหรือข้อมูลข่าวสาร จะสามารถเป็นแรงผลักดันให้ผู้รับแรงนั้น ไปสู่เป้าหมายได้ตามความต้องการ

4. ระดับของแรงสนับสนุน กอทต์ลิตซ์ (Gottlieb, 1985 อ้างใน สรวงศ์ภูณณ์ ดวงคำสวัสดิ์, 2539) นักพฤติกรรมศาสตร์ ได้แบ่งระดับการสนับสนุนทางสังคม เป็น 3 ระดับ คือ

4.1 ระดับกว้าง (Macro level) เป็นการพิจารณาถึงการเข้าร่วม หรือการมีส่วนร่วมในสังคม อาจวัดได้จากความสัมพันธ์ กับสถาบันในสังคม การเข้าร่วมกับกลุ่มต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจ และการดำเนินชีวิตอย่างไม่เป็นทางการในสังคม เช่นการเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคม ชุมชนที่เขาอาศัยอยู่

4.2 ระดับกลุ่มเครือข่าย (Mezzo level) เป็นการมองที่โครงสร้างและหน้าที่ของเครือข่ายสังคม ด้วยการพิจารณาจากกลุ่มบุคคล ที่มีสัมพันธ์ภาพอย่างสม่ำเสมอ เช่น กลุ่มเพื่อน กลุ่มบุคคลใกล้ชิดในสังคมเสมือนญาติ ชนิดของการสนับสนุนระดับนี้ ได้แก่ การให้คำแนะนำ การช่วยเหลือด้านวัสดุสิ่งของ ความเป็นมิตร การสนับสนุนทางอารมณ์ และการยกย่อง

4.3 ระดับแคบ หรือระดับลึก (Micro level) เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ของบุคคลที่ใกล้ชิดสนิทสนมกันมากที่สุด ทั้งที่มีความเชื่อว่าคุณภาพของความสัมพันธ์มีความสำคัญมากกว่าปริมาณคือ ขนาด จำนวน และความถี่ของความสัมพันธ์ หรือโครงสร้างของเครือข่าย แรงสนับสนุนในระดับนี้ ได้แก่ สามิภรรยา และสมาชิกในครอบครัวซึ่งมีความใกล้ชิดทางอารมณ์ ให้การสนับสนุนทางจิตใจแสดงความรักและห่วงใย (Affective support)

สรุป การสนับสนุนทางสังคม หมายความว่า การที่บุคคลได้รับความช่วยเหลือในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านอารมณ์ ด้านการประเมิน และด้านเครื่องมือ ดังนั้นจากแนวคิดการสนับสนุนทางสังคม ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของเฮาส์ มาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสอบถามการได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่อการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยถามหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กว่าเคยได้รับ หรือไม่เคยได้รับการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ หรือไม่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขวัญใจ สุครัก (2553) วิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามทัศนะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล, ผู้อำนวยการกองการศึกษา/ หัวหน้าส่วนการศึกษา/ นักวิชาการศึกษา และครูผู้ดูแลเด็ก โดยปัจจัยการบริหารทั้ง 7 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กัน ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานการดำเนินงานตามมาตรฐาน เรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถ ด้านนิยมนร่วม และด้านกลยุทธ์

นภัตสร สว่าง โศตร, สมศักดิ์ คำศรี และสมบัติ ฤทธิเดช. (2553) ได้ศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามทัศนะของบุคลากร และแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ดูแลเด็ก ที่มีตำแหน่งหน้าที่และสถานภาพทางครอบครัวต่างกัน มีทัศนะต่อการดำเนินงานทั้ง โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ศิริศิลป์ นุตรจันทร์ (2554) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานและการดำเนินการตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภายใต้การกำกับดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลเป้า ผลการศึกษาการดำเนินการตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพบว่า ผลการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือมาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ผลการศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบล กับปัจจัยภูมิหลังของบุคลากรและประชาชน พบว่า บุคลากร หรือประชาชนที่มี เพศ และสถานภาพที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความคิดเห็นในมาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกัน บุคลากรและ

ประชาชนที่มีอาชีพ และสถานภาพที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกันมีความคิดเห็นในมาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยแตกต่างกัน บุคลากรและประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานในด้านการมีส่วนร่วม การสนับสนุนจากทุกภาคส่วนแตกต่างกัน และผลการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลเข้ากับปัจจัยภูมิหลังของบุคลากรและประชาชน พบว่าไม่แตกต่างกัน

ภัทร์ศรีวรรณ สมบรม, อรสา จรูญธรรม และชลอ วงศ์แสวง. (2555) ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับ การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี ตามข้อมูลทั่วไป พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาที่มี อายุ และประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี ทั้งในภาพรวมและแต่ละงานไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันในภาพรวม และงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ แตกต่าง

สุชาดา แขวงเมือง, จำเนียร พลหาญ (2555) ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดหนองคาย ผลการศึกษา พบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง และขนาดของเทศบาลแตกต่างกัน ไม่แตกต่างกัน

นฤมล ศรีบุญเรือง (2556) วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความสำคัญกับประสบการณ์ในงานที่รับผิดชอบมาก ซึ่งความสามารถในการทำงานในระบบสังคมของผู้บริหารโดยปกติจะมีการพัฒนาทักษะทางสังคม และมนุษยสัมพันธ์ตลอดช่วงเวลาของชีวิต มีการพัฒนาความสามารถในการมีอิทธิพลต่อผู้อื่น สร้างทีมและเจรจาต่อรองกับบุคคลภายนอก เรียนรู้ที่จะจัดการความขัดแย้งกับพนักงาน พัฒนาความสามารถในการฟัง และความสามารถในการทำงานในมุมมองที่หลากหลาย ดังนั้น เพื่อคุณลักษณะและทักษะที่เหมาะสม การปรับทัศนคติและพฤติกรรมให้สอดคล้องกับลักษณะการบริหาร จะส่งเสริมให้คนดึงเอาพลังงาน และศักยภาพที่มีอยู่ในตัวเองออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์กับ องค์การให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

พิพัฒน์ หมาดเต็ม (2556) วิจัยเรื่อง “แนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะกลาง อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์” ผลการศึกษาพบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหาร ส่วนตำบลเกาะกลาง ตามเกณฑ์มาตรฐาน ดังนี้ ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็ก คือ และอุปกรณ์ ในกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับเด็กมีไม่เพียงพอกับความต้องการต่อการส่งเสริมและพัฒนาเด็กตามวัย อันเนื่องมาจากขาดแคลนงบประมาณ ด้านการบริการอาหารสะอาดและปลอดภัย การดูแลเรื่องอาหาร สถานที่ปรุงอาหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ยังไม่ได้มาตรฐาน ด้านสิ่งแวดล้อมสะอาดและปลอดภัย สถานที่และบริเวณที่ไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ด้านบุคลากร ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน และขาดทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทาง ศูนย์ดำเนินการ รวมทั้งขาดการสนับสนุนจากผู้ปกครองหรือหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ มีส่วนร่วม ในการประเมินมาตรฐานน้อย

ทนงศักดิ์ ปักโคทานัง, จีรวัดน์ เจริญสุข. (2557) วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกลดำ อำเภอแกลดำ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการ บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกัน ส่วนอาชีพ/ ตำแหน่ง และระดับการศึกษาที่ต่างกันมี ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการไม่แตกต่างกัน

ชวลิต พันธุ์วิล (2557) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่า สภาพ การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านที่พบมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจและการสนับสนุน ของชุมชน ด้านวิธีการบริหารและการจัด การศึกษา ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ด้านที่พบน้อยที่สุด คือ ด้านการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก สภาพปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย ด้านที่พบปัญหามากที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนรู้และ ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ด้านวิธีการบริหารและ การจัดการศึกษา ด้านที่พบน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ และการสนับสนุนของ ชุมชน ส่วนผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพ และปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก พบว่า สภาพ และปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่งโดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

เกษม พงษ์เดช (2558) วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 3 ปัจจัย เรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทักษะและประสบการณ์การสอนที่ดีของผู้ดูแลเด็ก และการจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เพียงพอและเหมาะสม

สมใจ พรหมทองบุญ (2559) ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการบริหาร และครู ที่มีตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน และผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมและแต่ละงานไม่แตกต่างกัน

สุพรรณษา เทียมทัต (2559) วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ระดับการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดเพชรบุรี ด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากร ทางการศึกษาในสังกัดของตนเอง มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ส่งเสริมให้ได้รับการศึกษา โดยเฉพาะในหลักสูตรปริญญาตรี สาขาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับปริญญาตรี เช่น วิชาเอกอนุบาลศึกษา วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย หรือการส่งผู้ดูแลเด็กได้เข้ารับการอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ซึ่งทำให้ผู้ดูแลเด็กสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาที่สูงขึ้นหรือการเข้ารับการอบรม นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังมีการกำหนดหน้าที่ของบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างถูกต้องและชัดเจน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) ในลักษณะของการศึกษาแบบตัดขวาง (Cross sectional study) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตภาคกลาง มีจำนวน 26 จังหวัด จำนวน 1,737 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2555)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 1 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งได้คำนวณจากสูตรของเดเนียล (Daniel, 1995 อ้างใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2551 หน้า 113) โดยใช้ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 คำนวณได้ดังนี้

$$n = \frac{NZ^2\alpha_{/2} P (1-P)}{(N-1) d^2 + Z^2\alpha_{/2} P (1-P)}$$
$$n = \frac{(1,737) (1.96)^2 (0.5) (0.5)}{(1,737-1) (0.05)^2 + (1.96)^2 (0.5) (0.5)}$$
$$n = 314.76$$

เมื่อ	n	=	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	=	จำนวนประชากรเป้าหมาย = 1,737 ศูนย์
	$Z\alpha_{/2}$	=	ค่ามาตรฐานได้โค้งปกติเท่ากับ 1.96
	P	=	ค่าสัดส่วนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม (P = 0.5)
	d	=	ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ 0.05

3. การสุ่มตัวอย่าง นำรายชื่อจังหวัดในภาคกลาง ซึ่งมีทั้งหมด 26 จังหวัด มาแบ่งตาม ส่วนการบริหารราชการ 4 ส่วน ได้แก่ ภาคกลางตอนบนมี 8 จังหวัด ภาคกลางตอนกลางมี 6 จังหวัด ภาคกลางตอนล่างมี 8 จังหวัด และภาคตะวันออกมี 4 จังหวัด (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2553)

ขั้นที่ 1 จับสลากรายชื่อจังหวัด โชนละ 1 จังหวัดจนกว่าจะได้ผลรวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง มากกว่าหรือเท่ากับที่คำนวณได้ โดยจับสลากได้จังหวัดอ่างทอง จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดนครปฐม และจังหวัดจันทบุรี จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรวมแล้วได้ 402 แห่ง

ขั้นที่ 2 คำนวณหาสัดส่วนจากจำนวนศูนย์รวมทั้ง 4 จังหวัด และนำมาหาจำนวน กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

	จำนวน ศพด. (แห่ง)	จังหวัด	จำนวน ศพด. (แห่ง)	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง
ตอนบน	553	อ่างทอง	117	92
ตอนกลาง	365	ปราจีนบุรี	122	95
ตอนล่าง	580	นครปฐม	87	68
ตะวันออก	239	จันทบุรี	76	60
รวม	1,737		402	315

ขั้นที่ 3 นำไปรายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละจังหวัดมาทำสลากแยกจังหวัด และสุ่มตัวอย่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการส่งแบบสอบถามโดยการหยิบสลากแบบไม่ใส่คืน จนครบจำนวนที่ต้องการที่ละจังหวัด

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของแบบสอบถาม เครื่องมือเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อายุการทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อายุการทำงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานภาพการทำงาน โดยลักษณะของคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ และคำถามลักษณะเปิด

ส่วนที่ 2 ความรู้ในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม เป็นความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำดื่ม น้ำใช้ การสุขาภิบาลอาหาร การสุขาภิบาลอาคาร และสถานที่ ห้องน้ำ ห้องส้วม การจัดการขยะ การจัดการน้ำเสีย มาตรการความปลอดภัย และการป้องกันแมลงและพาหะนำโรคในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบข้อที่ถูกที่สุด 1 ข้อจาก 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คำตอบ	คะแนน
ตอบถูก	1
ตอบไม่ถูก	0

ส่วนที่ 3 ทศนคติในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติในการจัดการน้ำดื่ม น้ำใช้ การสุขาภิบาลอาหาร การสุขาภิบาลอาคาร และสถานที่ ห้องน้ำ ห้องส้วม การจัดการขยะ การจัดการน้ำเสีย มาตรการความปลอดภัย และการป้องกันแมลงและพาหะนำโรคในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นคำถามทางบวก และคำถามทางลบ โดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ทัศนคติเชิงบวก	ทัศนคติเชิงลบ	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	4
ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

ส่วนที่ 4 การสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม เป็นคำถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับในด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านอารมณ์ ด้านการประเมิน และด้านเครื่องมือ เพื่อใช้ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบเป็น 2 คำตอบ คือ เคยได้รับ และไม่เคยได้รับ จำนวน 10 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

การสนับสนุน	คะแนน
เคยได้รับ	1
ไม่เคยได้รับ	0

ส่วนที่ 5 การดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม เป็นคำถามเกี่ยวกับการจัดการน้ำดื่ม น้ำใช้ การสุขาภิบาลอาหาร การสุขาภิบาลอาคาร และสถานที่ ห้องน้ำ ห้องส้วม การจัดการขยะ การจัดการน้ำเสีย มาตรการความปลอดภัย และการป้องกันแมลงและพาหะนำโรคในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ข้อคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ 2 คำตอบ คือ มีการดำเนินงาน และไม่มีมีการดำเนินงาน จำนวน 20 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คำตอบ	คะแนน
มีการดำเนินงาน	1
ไม่มีมีการดำเนินงาน	0

2. การสร้างเครื่องมือ แบบสอบถามสร้างขึ้นจากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด คู่มือมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนขอคำแนะนำจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ จนเห็นด้วย

3. การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน (ตามชื่อในภาคผนวกหน้า 82) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิลงความเห็นในแบบประเมินว่า เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรือไม่แน่ใจ ในข้อคำถามนั้น ๆ จากนั้นนำผลจากการลงความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญมาให้คะแนน แล้วนำไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง เพื่อตรวจสอบความตรง (Validity) ของเนื้อหา โดยหาค่า IOC ของแบบสอบถาม ตามสูตร (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553 หน้า 151)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	คือ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบ
	R	คือ คะแนนที่ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านให้ โดยที่
	ค่า +1	หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหา
	ค่า 0	หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหา
	ค่า -1	หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับเนื้อหา
	N	คือ จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม

ความรู้ในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมมีค่า IOC ระหว่าง 0.33 – 1.00 ทศนคติมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 การสนับสนุนทางสังคม มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 (ปรากฏตามภาคผนวก หน้า 84)

ผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.33 (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2551, หน้า 151) มาเป็นข้อคำถาม ซึ่งได้ตรวจสอบแบบสอบถามแล้วเห็นว่าแบบสอบถามที่คัดเลือกทุกข้อมีความตรงตามเนื้อหา ครอบคลุมในแต่ละด้าน ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีการนำไปปรับแก้ตามผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำ ภายใต้คำแนะนำของกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

4. การทดลองใช้และตรวจสอบคุณภาพ นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้กับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 ศูนย์ โดยการส่งไปรษณีย์

4.1 นำแบบสอบถามความรู้ในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมไปทดสอบความยากง่ายรายข้อ และค่าอำนาจจำแนก ได้ค่าอยู่ที่ 0.60 -0.77 ข้อคำถามที่มีค่าความยากง่าย 0.2 – 0.8 เป็นข้อคำถามที่นำไปใช้ได้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2551, หน้า 110)

4.2 การทดสอบหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) นำแบบสอบถามความรู้ทัศนคติ และการสนับสนุนทางสังคมไปทดสอบหาอำนาจจำแนก โดยความรู้ได้ค่าอำนาจจำแนกมีค่าอยู่ระหว่าง 0.22 - 0.50 ทัศนคติ ได้ค่าอำนาจจำแนกมีค่าระหว่าง 0.13 – 0.66 และการสนับสนุนทางสังคม ได้ค่าอำนาจจำแนกมีค่าระหว่าง 0.08 – 0.50 ข้อที่ได้ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไปถือว่าเป็นข้อมูลที่มีคุณภาพนำไปใช้ได้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2551, หน้า 111)

4.3 นำแบบสอบถามด้านความรู้ ทัศนคติ และการสนับสนุนทางสังคม มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามต้องไม่ต่ำกว่า 0.7 (สิน พันธุ์พินิจ, 2547) ในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านความรู้เท่ากับ 0.72 แบบสอบถามด้านทัศนคติมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72 และแบบสอบถามด้านการสนับสนุนทางสังคมมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75 แสดงว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือสามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการส่งเอกสารชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการดำเนินงานวิจัย พร้อมส่งแบบสอบถามที่ระบุรหัส และใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ถึงหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการยินยอมและตอบแบบสอบถาม ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยของ จักรพงษ์ เอี้ยวตระกูล และคณะ, (2555) ที่ทำการวิจัยเรื่องความรู้และการปฏิบัติในการควบคุมป้องกัน โรคมือเท้าปากของบุคลากรในสถานบริการเลี้ยงเด็ก โดยส่งแบบสอบถามไปให้ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตอบกลับจำนวน 388 แห่ง และพบว่า แบบสอบถามไม่ถูกตอบกลับร้อยละ 11.9 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างให้มากกว่าที่คำนวณ

ได้ โดยเผื่อขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 12 เป็น 352 คน เพื่อป้องกันการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ไม่ครบ

2. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตอบแบบสอบถาม และลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ส่งกลับภายใน 1 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยได้แนบของเอกสารติดแสดมปี 2 ของ เพื่อให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตอบกลับ แยกเป็นซองใส่ใบยินยอม และซองใส่แบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยตรวจสอบใบยินยอม และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับ นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการพรรณาลักษณะกลุ่มตัวอย่างและทดสอบสมมติฐานในการวิจัย มีดังนี้

1. เพศ สถานภาพสมรส และสถานภาพการทำงานวิเคราะห์ด้วยความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. อายุ ระดับการศึกษา อายุการทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อายุการทำงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ความรู้ ทักษะคิด การสนับสนุนทางสังคม และการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม วิเคราะห์ด้วยความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. ความรู้ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาตามเกณฑ์ของ บลูม (Bloom, 1968 อ้างใน บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ, 2553, หน้า 208) ดังนี้

ระดับความรู้	ร้อยละ	ช่วงคะแนน
ระดับดี	มากกว่า 80	มากกว่า 12 คะแนน
ระดับปานกลาง	60-80	9 - 12 คะแนน
ระดับน้อย	น้อยกว่า 60	น้อยกว่า 9 คะแนน

4. ทักษะคิดพิจารณาตามเกณฑ์ของ John Best (Best, 1977 อ้างใน บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ, 2549, หน้า 139) โดยการหาอันตรภาคชั้น นำค่าคะแนนสูงสุด 50 คะแนนลบด้วยค่าคะแนนต่ำสุด 33 คะแนน แล้วหารด้วยจำนวนชั้น แบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

มากกว่า 36.66 คะแนน	หมายถึง	มีทักษะคิดระดับดีมาก
23.33-36.66 คะแนน	หมายถึง	มีทักษะคิดระดับดีปานกลาง
น้อยกว่า 23.33 คะแนน	หมายถึง	มีทักษะคิดระดับดีน้อย

5. การสนับสนุนทางสังคมในงานวิจัยนี้ พิจารณาตามเกณฑ์ของ John Best (Best, 1977 อ้างใน นุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ์, 2549, หน้า 139) โดยการหาอันตรภาคชั้น นำค่าคะแนนสูงสุดลบด้วยค่าคะแนนแล้วหารด้วยจำนวนชั้น แบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

มากกว่า 6.67 คะแนน	หมายถึง	มีแรงสนับสนุนระดับมาก
3.33-6.67 คะแนน	หมายถึง	มีแรงสนับสนุนระดับปานกลาง
น้อยกว่า 3.33 คะแนน	หมายถึง	มีแรงสนับสนุนระดับน้อย

6. การดำเนินงานในงานวิจัยนี้ พิจารณาตามเกณฑ์ของ John Best (Best, 1977 อ้างใน นุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ์, 2549, หน้า 139) โดยการหาอันตรภาคชั้น นำค่าคะแนนสูงสุดลบด้วยค่าคะแนนต่ำสุดแล้วหารด้วยจำนวนชั้น แบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

มากกว่า 13.33 คะแนน	หมายถึง	มีการดำเนินงานระดับดีมาก
6.67-13.33 คะแนน	หมายถึง	มีการดำเนินงานระดับดีปานกลาง
น้อยกว่า 6.67 คะแนน	หมายถึง	มีการดำเนินงานระดับดีน้อย

7. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์และอำนาจการทำนายของตัวแปร ระหว่างเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อายุการทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อายุการทำงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สถานภาพการทำงานความรู้ ทัศนคติ และการสนับสนุนทางสังคมกับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม โดยวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

การพิทักษ์สิทธิตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบคุณภาพเครื่องมือแล้ว เสนอต่อ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อพิจารณา รายละเอียดวิทยานิพนธ์ ในประเด็นที่เกี่ยวกับการเคารพในศักดิ์ และสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็น ตัวอย่างในการวิจัย ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยเลขที่ 015/ 2559 เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2559 และผู้วิจัยดำเนินการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยจะอธิบายถึงวัตถุประสงค์และชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมของการวิจัยครั้งนี้ทางเอกสารที่แนบส่งไปกับไปรษณีย์ พร้อมทั้งขอความยินยอมการเข้าร่วมการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะนำเสนอโดยภาพรวม และไม่มีผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่าง จะไม่มีการระบุชื่อ นามสกุล ของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่ได้จะถูกเก็บรักษาเป็นความลับเป็นระยะเวลา 5 ปี และจะถูกทำลายทิ้ง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่ภาคกลาง เก็บข้อมูลจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 315 คน ผลการวิจัยนำเสนอด้วยการบรรยายประกอบตาราง เรียงตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป
2. ความรู้ในการดำเนินงานสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. ทักษะที่มีต่อการดำเนินงานสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
4. การสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
5. การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
6. ความสัมพันธ์และสมการการทำนายการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ข้อมูลทั่วไป

จากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 315 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นหญิง ร้อยละ 96.2 อายุเฉลี่ยอยู่ที่ 39.8 ปี (S.D. = 7.9) สถานภาพสมรสใกล้เคียงกับสถานภาพโสด คือร้อยละ 47.9 และร้อยละ 44.2 ตามลำดับ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 74.6 อายุการทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งนั้น ๆ เฉลี่ย 11.6 ปี (S.D.= 3.7) อายุการทำงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งนั้น ๆ 7.1 ปี (S.D. = 4.3) สถานภาพการทำงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร้อยละ 40.6 เป็นข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองลงมาคือ ข้าราชการครูส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 26.0 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	303	96.2
ชาย	12	3.8
อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	17	5.4
30-39 ปี	165	52.4
40-49 ปี	65	20.6
ตั้งแต่ 50 ปี ขึ้นไป	68	21.6
$(\bar{X} = 39.8, S.D. = 7.9, \text{Min} = 29.0, \text{Max} = 55.0)$		
สถานภาพสมรส		
สมรส	151	47.9
โสด	139	44.2
หย่าร้าง	25	7.9
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	235	74.6
ปริญญาโท	80	25.4
อายุงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
น้อยกว่า 10 ปี	113	35.9
10-14 ปี	107	34.0
ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป	95	30.1
$(\bar{X} = 11.6, S.D. = 3.7 \text{ Min} = 6, \text{Max} = 18)$		
อายุงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
น้อยกว่า 5 ปี	137	43.5
5 – 9 ปี	49	15.5
ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	129	41.0
$(\bar{X} = 7.1, S.D. = 4.3 \text{ Min} = 1, \text{Max} = 15)$		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพการทำงาน		
ข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	128	40.6
ข้าราชการครูส่วนท้องถิ่น	82	26.0
พนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	53	16.8
พนักงานครูส่วนท้องถิ่น	52	16.6

ความรู้ในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

จากการสอบถามความรู้การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร้อยละ 82.5 มีความรู้ ตอบ ได้ถูกว่า การป้องกันแมลง และพาหะนำโรคต้องติดมุ้งลวดบริเวณประตู และหน้าต่างทุกบานโดยเฉพาะบริเวณห้องนอนเด็ก แต่มีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร้อยละ 60.3 เท่านั้นที่ตอบได้ตอบว่า ถังรองรับขยะเปียกต้องเป็นภาชนะปิดมิดชิด ป้องกันการรั่วซึม (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ตอบถูกต้องเกี่ยวกับความรู้เรื่อง การดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกรายข้อ

ความรู้	ตอบถูก	
	จำนวน	ร้อยละ
1. การติดมุ้งลวดบริเวณประตู และหน้าต่างทุกบานบริเวณห้องนอน หรือทุกห้องเป็นการป้องกันแมลง และพาหะนำโรค	260	82.5
2. ไม่ควรเก็บถังดับเพลิงไว้ในห้องเก็บของ	250	79.4
3. ห้องที่มีเครื่องปรับอากาศต้องมีพัดลมระบายอากาศอย่างน้อย 1 จุด	248	78.7
4. ห้องน้ำสำหรับเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถใช้เครื่องสุขภัณฑ์ของผู้ใหญ่ได้ แต่ต้องมีสิ่งช่วยเสริมความปลอดภัย	247	78.4
5. น้ำประปาที่กรองผ่านผ้าขาวบาง ไม่ควรนำมาดื่มในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	238	75.6

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ความรู้	ตอบถูก	
	จำนวน	ร้อยละ
6. น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีลักษณะขุ่น ไม่ควรนำมาอุปโภคใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	237	75.2
7. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ควรให้เด็กนักเรียนใช้แก้วน้ำร่วมกัน	235	74.6
8. สถานที่เตรียม และปรุงอาหาร ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีที่กั้นแบ่ง ขอบเขตชัดเจน แยกจากห้องอื่น ๆ	232	73.7
9. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ควรใช้วิธีการรวบรวมขยะแล้วนำไปเผา	230	73.0
10. หลังจากทำความสะอาดพื้นห้องส้วมแล้ว ควรเช็ดให้แห้งเพื่อ ความปลอดภัย	229	72.7
11. ไม่ควรปกปิดอาหารพร้อมบริโภคร่วมด้วยผ้าขาวบาง	226	71.7
12. ไม่ควรฉีดยาฆ่าแมลงตามตู้เก็บเครื่องนอนของเด็กนักเรียน	223	70.8
13. น้ำเสียจากการล้างภาชนะ ต้องปล่อยลงท่อระบายน้ำ	220	69.8
14. ขั้นตอนสุดท้ายของการทำความสะอาดภาชนะต้องล้างด้วยน้ำ สะอาดอย่างน้อย 2 ครั้ง	216	68.6
15. ถังรองรับขยะเปียกต้องเป็นภาชนะปิดมิดชิด ป้องกันการรั่วซึม	190	60.3

ความรู้ในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนี้ เมื่อวิเคราะห์ ภาพรวมด้วยการให้คะแนนตามเกณฑ์ตอบถูกให้ 1 ตอบผิดให้ 0 พบว่าจากคะแนนเต็ม 15 คะแนน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคะแนนความรู้เฉลี่ย เท่ากับ 11.1 คะแนน หรือร้อยละ 70.4 ของคะแนน เต็ม แสดงว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความรู้ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อยไปทางมาก เมื่อแบ่งกลุ่ม ตามคะแนนที่ได้ปรากฏว่า มีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถึงร้อยละ 39.4 มีคะแนนความรู้อยู่ในระดับ ดีมาก และร้อยละ 19.7 มีความรู้ในระดับน้อย หรือควรปรับปรุง ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของระดับความรู้การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ระดับดี (ตั้งแต่ 12 คะแนนขึ้นไป)	124	39.4
ระดับปานกลาง (ระหว่าง 9 - 11 คะแนน)	129	40.9
ระดับน้อย (น้อยกว่า 9 คะแนน)	62	19.7
รวม	315	100.0

ค่าเฉลี่ย = 11.1 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.7 คะแนนเต็ม = 15, ค่าต่ำสุด = 6, ค่าสูงสุด = 15

ทัศนคติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

ด้านทัศนคติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม แบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำแนกรายข้อ พบว่า

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง มากที่สุด คือ รู้สึกปลอดภัยหากมีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงไว้ทุกห้อง ร้อยละ 71.4 และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง มากที่สุด คือ รู้สึกไม่ยุ่งยากในการจัดซื้อสุกภัณฑ์สำหรับเด็ก ร้อยละ 75.2 และรู้สึกไม่ยุ่งยากในการจัดวางถังน้ำดื่มให้เด็กดื่มสูงจากพื้น 60 เซนติเมตร ร้อยละ 60.6 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของทัศนคติในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมจำแนกรายข้อ

ทัศนคติ	ระดับทัศนคติ				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
1. รู้สึกปลอดภัยหากมีการติดตั้งอุปกรณ์ ดับเพลิงไว้ทุกห้อง	71.4 (225)	18.7 (59)	9.8 (31)	0.0 (0)	0.0 (0)
2. รู้สึกสะดวกในการนำเศษอาหารไป กำจัดทุกวัน	66.3 (209)	3.5 (11)	27.6 (87)	2.5 (8)	0.0 (0)
3. รู้สึกไม่ชอบเมื่อได้กลิ่นน้ำเสียจาก ขยะ หรือจากการล้างภาชนะ	62.9 (198)	29.2 (92)	7.9 (25)	0.0 (0)	0.0 (0)
4. รู้สึกไม่ลำบากในการกำจัดแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงลายทุกสัปดาห์	62.2 (196)	34.0 (107)	3.8 (12)	0.0 (0)	0.0 (0)
5. รู้สึกสะดวกในการจัดหาน้ำสะอาดให้ เด็กดื่ม	61.3 (193)	27.3 (86)	11.4 (36)	0.0 (0)	0.0 (0)
6. รู้สึกไม่ยุ่งยากในการซ่อมบำรุงรักษา เครื่องเล่นสำหรับเด็ก	14.6 (46)	5.1 (16)	33.3 (105)	9.8 (31)	37.1 (117)
7. รู้สึกไม่ยุ่งยากในการจัดหาโต๊ะวาง ภาชนะที่สูงจากพื้น 60 เซนติเมตร	0.0 (0)	0.0 (0)	16.8 (53)	43.8 (138)	39.4 (124)
8. รู้สึกไม่ยุ่งยากในการปิดรูปถ่ายด้วยที่ ครอบปิด	0.0 (0)	3.2 (10)	20.3 (64)	32.7 (103)	43.8 (138)
9. รู้สึกไม่ยุ่งยากในการจัดวางถังน้ำดื่ม ให้เด็กดื่มสูงจากพื้น 60 เซนติเมตร	0.0 (0)	0.0 (0)	7.9 (25)	31.4 (99)	60.6 (191)
10. รู้สึกไม่ยุ่งยากในการจัดซื้อสุขภัณฑ์ สำหรับเด็ก	0.0 (0)	0.0 (0)	6.3 (20)	18.4 (58)	75.2 (237)

ทัศนคติในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เมื่อวิเคราะห์ภาพรวมด้วยการให้คะแนนตามเกณฑ์ พบว่าจากคะแนนเต็ม 50 คะแนน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคะแนนทัศนคติเฉลี่ย เท่ากับ 43.7 คะแนน แสดงว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีทัศนคติในระดับดีมาก เมื่อแบ่งกลุ่มตามคะแนนที่ได้ปรากฏว่า มีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถึงร้อยละ 96.2 มีคะแนนทัศนคติอยู่ในระดับดีมาก ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

ระดับทัศนคติ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับดีมาก (มากกว่า 36.66 คะแนน)	303	96.2
ระดับดีปานกลาง (23.33-36.66 คะแนน)	12	3.8
รวม	315	100.0

ค่าเฉลี่ย = 43.7, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 3.8, คะแนนเต็ม = 50, ค่าต่ำสุด = 33, ค่าสูงสุด = 50

การสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

การสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม แบ่งออกเป็น 2 คำตอบ คือ เคยได้รับ และไม่เคยได้รับ ผลการศึกษาจำแนกรายข้อ พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่เคยได้รับการสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 93.7 รองลงมาคือการได้รับการกระตุ้นเตือนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 93.0 และเข้าร่วมการประชุมเพื่อหาแนวทางการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 92.7 โดยเรื่องที่เคยได้รับการสนับสนุนน้อยที่สุดคือ การได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอที่จะใช้ในการดำเนินงานที่วางแผนไว้ ร้อยละ 83.2 ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของการสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม
จำแนกรายข้อ

การสนับสนุนทางสังคม	การเคยได้รับการสนับสนุน	
	จำนวน	ร้อยละ
1. การได้รับการสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	295	93.7
2. การได้รับการกระตุ้นเตือนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม	293	93.0
3. การเข้าร่วมการประชุมเพื่อหาแนวทางการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	292	92.7
4. การได้รับข้อมูลในการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	284	90.2
5. การได้รับการสนับสนุนบุคลากร หรือแรงงานเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินงาน	283	89.8
6. การได้รับคำชื่นชมจากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม	278	88.3
7. การได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม เช่น เครื่องเล่นเด็ก เครื่องกรองน้ำ เครื่องดับเพลิง หรือของใช้เด็ก เป็นต้น	275	87.3
8. การได้รับโอกาสในการศึกษาดูงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ผ่านเกณฑ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพ	275	87.3
9. การได้รับคำแนะนำการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	274	87.0
10. การได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอที่จะใช้ในการดำเนินงานที่วางแผนไว้	262	83.2

การสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เมื่อวิเคราะห์ภาพรวมด้วยการให้คะแนนตามเกณฑ์ พบว่า จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีคะแนนการสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 8.9 คะแนน และเมื่อนำคะแนนมาจัดระดับการสนับสนุนทางสังคม พบว่า ส่วนใหญ่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีระดับการสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 86.0 ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของระดับการสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

ระดับการสนับสนุนทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ระดับมาก (มากกว่า 6.67 คะแนน)	271	86.0
ระดับปานกลาง (3.33-6.67 คะแนน)	44	14.0
ระดับน้อย (น้อยกว่า 3.33 คะแนน)	0	0.0
รวม	315	100.0

ค่าเฉลี่ย = 8.9, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.7, คะแนนเต็ม = 10, ค่าต่ำสุด = 4, ค่าสูงสุด = 10

การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แบ่งออกเป็น 2 ตัวเลือก คือ มีการดำเนินงาน และไม่มี การดำเนินงาน จำแนกเป็นรายชื่อ ผลการศึกษา พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกคน มีการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านจัดให้มีน้ำดื่มสะอาดอย่างเพียงพอ จัดให้มีน้ำใช้อย่างเพียงพอ จัดให้มีอุปกรณ์และภาชนะที่ใส่อาหารทำด้วยวัสดุปลอดภัย จัดให้มีการซ่อมบำรุงตัวอาคารและส่วนประกอบของอาคารอยู่ในสภาพดี เช่น ประตู หน้าต่าง ฝ้า เพดาน หลอดไฟ จัดให้มีการทำความสะอาดห้องน้ำ ห้องส้วมให้สะอาดอยู่เสมอ จัดให้มีห้องส้วมจำนวนเพียงพอต่อเด็ก เฉลี่ยอย่างน้อย 1 โถ ต่อเด็ก 10-12 คน จัดให้มีเครื่องเล่นที่ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัย แข็งแรง และจัดให้มีการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์แมลงวัน ยุง หนู สัตว์อันตราย หรือสัตว์นำโรค และเรื่องที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดมีการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ จัดให้มีอุปกรณ์ห่อหุ้มเหลี่ยมมุม ตามเสา หรือโต๊ะ เพียงร้อยละ 13.0 รองลงมา คือ จัดให้มีแก้วน้ำสำหรับเด็กวางบนชั้นวาง สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร ร้อยละ 23.5 และจัดให้มีการจัดพื้นที่สนามเด็กเล่นเป็นพื้นทราย สนามหญ้าหรือยางสังเคราะห์ร้อยละ 48.9 ดังตารางที่ 4-8

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำแนก
รายชื่อ

การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	มีการดำเนินงาน	
	จำนวน	ร้อยละ
1. จัดให้มีน้ำดื่มสะอาด อย่างเพียงพอ	315	100.0
2. จัดให้มีน้ำใช้เพียงพอ	315	100.0
3. จัดให้มีอุปกรณ์และภาชนะที่ใส่อาหารทำด้วยวัสดุปลอดภัย	315	100.0
4. จัดให้มีการซ่อมบำรุงตัวอาคารและส่วนประกอบของอาคาร อยู่ในสภาพดี เช่น ประตู หน้าต่าง ฝ้า เพดาน หลอดไฟ	315	100.0
5. จัดให้มีการทำความสะอาดห้องน้ำ ห้องส้วมให้สะอาดอยู่ เสมอ	315	100.0
6. จัดให้มีห้องส้วมจำนวนเพียงพอต่อเด็ก เฉลี่ยอย่างน้อย 1 โถ ต่อเด็ก 10-12 คน	315	100.0
7. จัดให้มีเครื่องเล่นที่ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัย แข็งแรง	315	100.0
8. จัดให้มีการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์แมลงวัน ยุง หนู สัตว์ อันตราย หรือสัตว์นำโรค	315	100.0
9. จัดให้มีการจัดการขยะออกจากอาคารทุกวัน	314	99.7
10. จัดให้มีการระบายน้ำบริเวณสำหรับซักล้างที่ดี ไม่เฉอะแฉะ	313	99.4
11. จัดให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่เรื่องการนำเด็กออกจากตัว อาคาร เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน	313	99.4
12. จัดให้มีการปกปิดอาหารพร้อมบริโภค ระหว่างรอการ บริโภค	309	98.1
13. จัดให้มีถังขยะทั้งในและนอกอาคาร	281	89.2
14. จัดให้มีการระบายน้ำบริเวณสถานที่แปร่งพื้นที่ดี ไม่ เฉอะแฉะ	244	77.5
15. จัดให้มีการติดตั้งมุ้งลวดในห้องนอน	236	74.9
16. จัดให้มีสบู่ล้างมือสำหรับเด็ก	197	62.5
17. จัดให้มีการทำความสะอาดภาชนะใช้อ่าง 3 ชั้นตอน	183	58.1

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	มีการดำเนินงาน	
	จำนวน	ร้อยละ
18. จัดให้มีการจัดพื้นที่สนามเด็กเล่นเป็นพื้นทราย สนามหญ้า หรือยางสังเคราะห์	154	48.9
19. จัดให้มีแก้วน้ำสำหรับเด็กวางบนชั้นวาง สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร	74	23.5
20. จัดให้มีอุปกรณ์ห่อหุ้มเหลี่ยมมุม ตามเสา หรือโต๊ะ	41	13.0

จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีคะแนนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก เท่ากับ 17.4 คะแนน และเมื่อนำคะแนนมาจัดระดับการดำเนินงาน พบว่า ส่วนใหญ่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 97.5 ดังตารางที่ 10

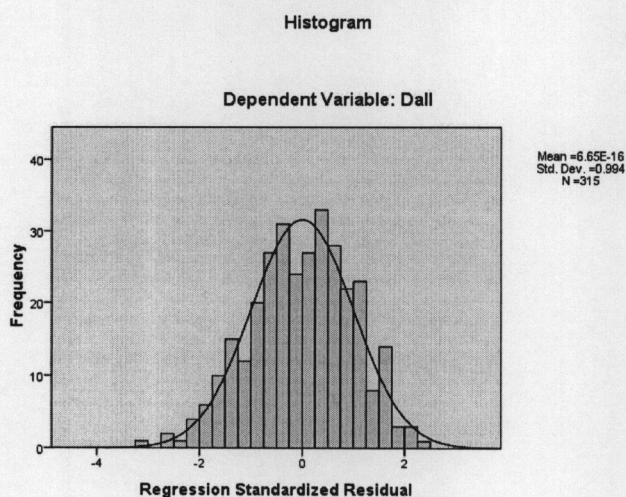
ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของระดับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ระดับของการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน	ร้อยละ
ดีมาก (มากกว่า 13.33 คะแนน)	307	97.5
ดีปานกลาง (6.67-13.33 คะแนน)	8	2.5
ดีน้อย (น้อยกว่า 6.67 คะแนน)	0	0.0
รวม	315	100.0

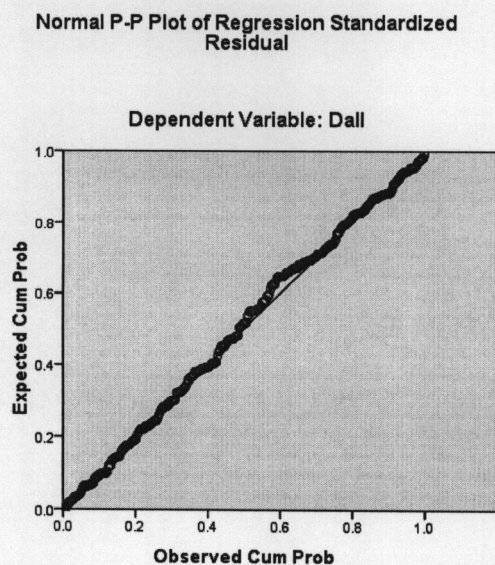
ค่าเฉลี่ย = 17.4, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.0, คะแนนเต็ม = 20, ค่าต่ำสุด = 13, ค่าสูงสุด = 20

ความสัมพันธ์และอำนาจการทำนายการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption) ก่อนใช้สถิติการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression) จากการทดสอบค่าความคลาดเคลื่อน (e) มีการแจกแจงแบบปกติ ดังภาพที่ 2 มีความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อนสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 2.09 และตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเป็นเส้นตรง ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 2 การแจกแจงแบบปกติของตัวแปรการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

ภาพที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าความน่าจะเป็นสะสมของค่าสังเกตกับค่าคาดหวังของตัวแปรการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา นำตัวแปร เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และสถานภาพการทำงาน ซึ่งมีระดับการวัดเป็นนามบัญญัติ (Nominal scale) มาทำตัวแปรหุ่น (Dummy variables) และค่าความแปรปรวนของตัวแปรตามคงที่สำหรับทุกค่าของตัวแปรอิสระ และจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายพบว่า ไม่มีตัวทำนายคู่ใดที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่า 0.85 (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540) ดังนั้น ตัวทำนายทุกตัวสามารถนำไปวิเคราะห์เพื่อหาอำนาจในการทำนายการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยไม่เกิดปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันสูง (Multicollinearity) ตามข้อตกลงของการใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ดังตารางที่ 11 และเพื่อความสะดวกในการนำเสนอผลและการสรุป แปลผลการวิจัย จึงใช้สัญลักษณ์แทนตัวแปร ดังนี้

1. SEX = เพศ (ตัวแปรหุ่น คือ เพศหญิง = 1 เพศชาย = 0)
2. AGE = อายุ
3. STAT1 = สถานภาพสมรส 1 (ตัวแปรหุ่น คือ โสด = 1 สถานภาพสมรสอื่น ๆ = 0)
4. STAT2 = สถานภาพสมรส 2 (ตัวแปรหุ่น คือ หย่าร้าง = 1 สถานภาพสมรสอื่น ๆ = 0)
5. EDU = ระดับการศึกษา (ตัวแปรหุ่น คือ ปริญญาตรี = 1 ปริญญาโท = 0)
6. YW = อายุการทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งนั้น ๆ
7. HW = อายุการทำงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งนั้น ๆ
8. WS1 = สถานภาพการทำงาน (ตัวแปรหุ่น คือ ข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น = 1 สถานภาพการทำงานอื่น ๆ = 0)
9. WS2 = สถานภาพการทำงาน (ตัวแปรหุ่น คือ พนักงานครูส่วนท้องถิ่น = 1 สถานภาพการทำงานอื่น ๆ = 0)
10. WS3 = สถานภาพการทำงาน (ตัวแปรหุ่น คือ ข้าราชการครูส่วนท้องถิ่น = 1 สถานภาพการทำงานอื่น ๆ = 0)
11. KN = ความรู้
12. AT = ทักษะคติ
13. SS = การสนับสนุนทางสังคม
14. DO = การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผลการวิเคราะห์แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 11 พบว่า เพศ (SEX) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับ การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม (DO) ความรู้ (KN) ทักษะ (AT) และการสนับสนุนทางสังคม (SS) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับ การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม (DO)

อายุ (AGE) สถานภาพสมรส โสด (STAT1) สถานภาพสมรสหย่าร้าง (STAT2) ระดับการศึกษา (EDU) อายุการทำงานในศูนย์ฯ (YW) อายุการทำงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์ (HW) สถานภาพการเป็นข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (WS1) สถานภาพการเป็นพนักงานครูส่วนท้องถิ่น (WS2) และสถานภาพการเป็นข้าราชการครูส่วนท้องถิ่น (WS3) ไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 11 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

	SEX	AGE	STAT1	STAT2	EDU	YW	HW	WS1	WS2	WS3	KN	AT	SS	DO
SEX		.035	.010	.025	-.040	.035	.015	-.004	.000	.042	.248**	.335**	.031	.321**
AGE			.021	-.005	-.027	.059	-.006	.017	-.036	-.002	-.028	.050	-.034	.012
STAT1				-.261**	-.025	-.014	-.052	.007	-.068	.070	.021	.050	.056	.068
STAT2					.171**	-.051	-.038	.092	-.004	-.014	-.096	-.014	-.100	-.070
EDU						.018	.027	-.052	.102	-.020	-.021	.042	-.031	-.028
YW							.756**	-.032	-.024	.049	-.003	.075	.125	.053
HW								-.007	-.004	-.005	.014	.027	.077	.021
WS1									-.368**	-.491**	.046	.086	-.028	.030
WS2										-.264**	-.030	-.075	.010	-.017
WS3											-.019	-.027	.066	-.011
KN												.159**	.161**	.715**
AT													1	.290**
SS														.231**
DO														

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และอำนาจการทำนายข้อมูลทั่วไปประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อายุการทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อายุการทำงานใน ตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สถานภาพการทำงาน ความรู้ ทักษะ ทักษะ การสนับสนุนทางสังคม กับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรที่มีผลต่อการดำเนินงานด้าน สิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตัวทำนาย	B	S.E.	β	t	Sig.	F	p	
ขั้นที่ 1							327.934	<.001
ค่าคงที่	11.533	.336		34.329	.000			
ความรู้ (KN)	.535	.030	.715	18.109	.000			
R = .715, R ² = .512, Adj. R ² = .510								
ขั้นที่ 2							185.722	<.001
ค่าคงที่	7.531	.918		8.207	.000			
ความรู้ (KN)	.513	.029	.686	17.717	.000			
ทักษะ (AT)	.097	.021	.181	4.665	.000			
R = .737, R ² = .543, Adj. R ² = .541								
ขั้นที่ 3							131.301	<.001
ค่าคงที่	6.227	.987		6.311	.000			
ความรู้ (KN)	.497	.029	.666	17.206	.000			
ทักษะ (AT)	.100	.020	.185	4.855	.000			
การสนับสนุนทางสังคม (SS)	.153	.047	.125	3.286	.001			
R = .748, R ² = .559, Adj. R ² = .555								
ขั้นที่ 4							102.054	<.001
ค่าคงที่	6.078	.979		6.207	.000			
ความรู้ (KN)	.482	.029	.644	16.453	.000			
ทักษะ (AT)	.082	.021	.153	3.851	.000			
การสนับสนุนทางสังคม (SS)	.153	.046	.125	3.312	.001			
เพศ (SEX)	1.125	.429	.106	2.622	.009			
R = .754, R ² = .568, Adj. R ² = .563								

Durbin-Watson = 2.093

เมื่อ B	หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย
S.E.	หมายถึง ค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐาน
β	หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน
t	หมายถึง ค่าทดสอบนัยสำคัญของ β
Sig.	หมายถึง ระดับนัยสำคัญของ t
F	หมายถึง การแจกแจงแบบ F ของสมการถดถอย
p	หมายถึง ระดับนัยสำคัญของ F
R	หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R ²	หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันพหุคูณ
Adj. R ²	หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันพหุคูณปรับ
Durbin-Watson	หมายถึง ค่าสถิติทดสอบความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อนสัมประสิทธิ์ถดถอย

จากตารางที่ 12 การวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอนเพื่อหาตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนายการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ผลดังนี้

ตัวแปรทำนายที่เข้าสมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนลำดับที่ 1 คือ ความรู้ สามารถทำนายการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ ร้อยละ 51.0 (Adj. R² = .510, F = 327.934, $p < .001$)

ลำดับที่ 2 พบว่า ความรู้ และทัศนคติ สามารถร่วมกันทำนายการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ ร้อยละ 54.1 (Adj. R² = .541, F = 185.722, $p < .001$)

ลำดับที่ 3 พบว่า ความรู้ ทัศนคติ และการสนับสนุนทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ ร้อยละ 55.5 (Adj. R² = .555 F = 131.301, $p < .001$)

ลำดับที่ 4 พบว่า ความรู้ ทัศนคติ การสนับสนุนทางสังคม และเพศ สามารถร่วมกันทำนายการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ ร้อยละ 56.3 (Adj. R² = .563, F = 102.054, $p < .001$)

ดังนั้น ความรู้ ทัศนคติ การสนับสนุนทางสังคม และเพศ เป็นปัจจัยที่ร่วมกันทำนายการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยความรู้ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ 0.644 รองลงมาคือ ทัศนคติ แรงสนับสนุน

ทางสังคม และเพศ มีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ 0.153, 0.125 และ 0.106 ตามลำดับ ซึ่งสามารถร่วมกันทำนายการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ ร้อยละ 56.3 และสามารถสร้างสมการทำนายการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ตามลำดับการถดถอยพหุคูณ ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$DO = 6.078 + 0.482 KN + 0.082 AT + 0.153 SS + 1.125 SEX$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z' DO = 0.644 Z' KN + 0.153 Z' AT + 0.125 Z' SS + 0.106 Z' SEX$$

เมื่อ DO = การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

KN = ความรู้

AT = ทักษะ

SS = การสนับสนุนทางสังคม

SEX = เพศ

จากสมการพบว่าตัวแปร ความรู้ ทักษะ การสนับสนุนทางสังคม และเพศ สามารถทำนายการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ โดยถ้าหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความรู้ ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะเพิ่มขึ้น 0.644 หน่วย ถ้าทักษะ เพิ่มขึ้น 1 หน่วย การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะเพิ่มขึ้น 0.153 หน่วย ถ้าการสนับสนุนทางสังคมเพิ่มขึ้น 1 หน่วย การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะเพิ่มขึ้น 0.125 หน่วย และ ถ้าหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นเพศหญิงจะมีการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มขึ้น 0.106 หน่วย

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตพื้นที่ภาคกลาง เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) ในลักษณะของการศึกษาแบบตัดขวาง (Cross sectional study) วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไป ความรู้ ทักษะ การสนับสนุนทางสังคม และการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หากความสัมพันธ์ และสร้างสมการทำนายของข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อายุการทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อายุการทำงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สถานภาพการทำงาน ความรู้ ทักษะ การสนับสนุนทางสังคม กับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศึกษากับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่ภาคกลาง จำนวน 315 คน ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบบสอบถามการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และนำไปทดลองใช้กับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 แห่ง แบบสอบถามส่วนของความรู้ นำไปหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) และค่าความยากง่าย (Difficulty) และหาค่าความเที่ยง (Reliability) แบบสอบถามส่วนของทัศนคติ และการสนับสนุนทางสังคมนำไปหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) และหาค่าความเที่ยง (Reliability) เก็บรวบรวมข้อมูล โดย ผู้วิจัย ได้ทำการส่งเอกสารชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการดำเนินงานวิจัย พร้อมส่งแบบสอบถามที่ระบุรหัส และ ใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ถึง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการยินยอมและตอบแบบสอบถาม และให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตอบแบบสอบถาม และลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ส่งกลับภายใน 1 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยได้แนบของเอกสารติดแสตมป์ 2 ของ เพื่อให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตอบกลับ แยกเป็นซองใส่ใบยินยอม และซองใส่แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์หาความสัมพันธ์และอำนาจการทำนาย โดยวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ข้อสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่เป็นหญิง ร้อยละ 96.2 อายุเฉลี่ย 39.8 ปี สมรส และ โสด ใกล้เคียงกัน ร้อยละ 47.9 และร้อยละ 44.2 ตามลำดับ ส่วนใหญ่จบการศึกษา ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 74.6 อายุการทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เฉลี่ย 11.6 ปี และอายุการทำงาน ในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เฉลี่ย 7.1 ปี ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 40.6

2. ความรู้ในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีคะแนน เฉลี่ยความรู้ในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม เท่ากับ 11.1 คะแนน จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน โดยมีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง ใกล้เคียงกับระดับดีมาก ร้อยละ 40.9 และร้อยละ 39.4 ตามลำดับ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตอบถูกมากที่สุดในเรื่อง การคิดมุ่งลดขอบริเวณประตู และหน้าต่างทุก บานบริเวณห้องนอน หรือทุกห้องเป็นการป้องกันแมลง และพาหะนำโรค ร้อยละ 82.5 และตอบถูก น้อยที่สุดในเรื่อง ถังรองรับขยะเปียกต้องเป็นภาชนะปิดมิดชิด ป้องกันการรั่วซึม ร้อยละ 60.3

3. ทักษะคดีที่มีต่อการดำเนินงานสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หัวหน้าศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กมีคะแนนเฉลี่ยทักษะคดีเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม เท่ากับ 43.7 คะแนน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน โดยมีทักษะคดีอยู่ในระดับดีมากมากที่สุด ร้อยละ 96.2 หัวหน้าศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง มากที่สุด คือ รู้สึกปลอดภัยหากมีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงไว้ ทุกห้อง ร้อยละ 71.4 และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง มากที่สุด คือ รู้สึกไม่ ยุ่งยากในการจัดซื้อสุกภัณฑ์สำหรับเด็ก ร้อยละ 75.2 และรู้สึกไม่ยุ่งยากในการจัดวางถังน้ำดื่มให้ เด็กดื่มสูงจากพื้น 60 เซนติเมตร ร้อยละ 60.6

4. การสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีคะแนนเฉลี่ยการสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก เท่ากับ 8.9 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน โดยมีระดับการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 86.0 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่เคยได้รับการสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมการ ดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 93.7 รองลงมาคือการได้รับการกระตุ้น เตือนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 93.0 และเข้าร่วมการ ประชุมเพื่อหาแนวทางการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 92.7 โดย เรื่องที่เคยได้รับการสนับสนุนน้อยที่สุดคือ การได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอที่จะ ใช้ในการดำเนินงานที่วางแผนไว้ ร้อยละ 83.2

5. การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คะแนนเฉลี่ยการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับดีมาก เท่ากับ 17.4 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน โดยมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมากมากที่สุดถึงร้อยละ 97.5 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกคน มีการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านจัดให้มีน้ำดื่มสะอาด อย่างเพียงพอ จัดให้มีน้ำใช้อย่างเพียงพอ จัดให้มีอุปกรณ์และภาชนะที่ใส่อาหาร ทำด้วยวัสดุปลอดภัย จัดให้มีการซ่อมบำรุงตัวอาคารและส่วนประกอบของอาคารอยู่ในสภาพดี เช่น ประตู หน้าต่าง ฝ้า เพดาน หลอดไฟ จัดให้มีการทำความสะอาดห้องน้ำ ห้องส้วมให้สะอาดอยู่เสมอ จัดให้มีห้องส้วมจำนวนเพียงพอต่อเด็ก เฉลี่ยอย่างน้อย 1 โถ ต่อเด็ก 10-12 คน จัดให้มีเครื่องเล่นที่ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัย แข็งแรง และจัดให้มีการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์แมลงวัน ยุง หนู สัตว์อันตราย หรือสัตว์นำโรค และเรื่องที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดมีการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ จัดให้มีอุปกรณ์ห่อหุ้มเหลี่ยมมุม ตามเสา หรือ โต๊ะ เพียงร้อยละ 13.0 รองลงมา คือ จัดให้มีแก้วน้ำ สำหรับเด็กวางบนชั้นวาง สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร ร้อยละ 23.5 และจัดให้มีการจัดพื้นที่สนามเด็กเล่นเป็นพื้นทราย สนามหญ้าหรือยางสังเคราะห์ร้อยละ 48.9

6. ความสัมพันธ์และปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถสร้างสมการทำนายการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยความรู้ ทักษะคติ การสนับสนุนทางสังคม และเพศ เป็นปัจจัยที่ร่วมกันทำนายการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ร้อยละ 56.3 รูปแบบสมการ ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$DO = 6.078 + 0.482 KN + 0.082 AT + 0.153 SS + 1.125 SEX$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z' DO = 0.644 Z' KN + 0.153 Z' AT + 0.125 Z' SS + 0.106 Z' SEX$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความรู้ มีความสัมพันธ์เชิงบวกและสามารถร่วมทำนายการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ พบว่า ความรู้ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีผลทำให้การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีขึ้น อธิบายว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี มีผลมาจากความรู้ทั้งเก่าและใหม่ ที่เคยได้รับจากประสบการณ์ในการทำงานต่าง ๆ การได้รับการอบรม รวมถึงการได้รับการสนับสนุนให้ศึกษาต่อในด้านที่เกี่ยวข้อง แล้วนำกลับมาใช้ในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ตรงกับ ระดับของความรู้ในขั้นการนำไปใช้ คือ สามารถนำเอาข้อเท็จจริง และความคิดเห็นที่เป็นนามธรรม ไปปฏิบัติจริงอย่างเป็นรูปธรรมได้ จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติ และการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับ ชีราพร ต้นทีปธรรม (2554) ที่ได้ อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติไว้ว่า ความรู้มีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม สำหรับทางอ้อมนั้นมีทัศนคติเป็นตัวกลางทำให้เกิดการปฏิบัติตามมาได้ จึงส่งผลให้มีผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมติดตามไปด้วย สอดคล้องกับ สุทิน เตียนพลกรัง (2546) ที่พบว่า ความรู้เป็นตัวชักนำให้เกิดทัศนคติที่ดีหรือไม่ดี ควรหรือไม่ควรปฏิบัติ ซึ่งหลังจากเกิดทัศนคติดังกล่าวขึ้นการปฏิบัติตามหรือไม่ปฏิบัติตามก็จะมีผลตามมา และสอดคล้องกับขวัญใจ สุดรัก (2553) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากที่สุด รวมถึงสอดคล้องกับ สุพรรณษา เทียมทัด (2559) ที่พบว่า การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะมีการประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมถึงได้รับการสนับสนุนให้ได้รับการศึกษา โดยเฉพาะในหลักสูตรปริญญาตรี สาขาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับปทุมวัย เช่น วิชาเอกอนุบาลศึกษา วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย หรือการได้เข้ารับการอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ซึ่งทำให้สามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาที่สูงขึ้นหรือการเข้ารับการอบรม นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน

2. ทัศนคติ มีความสัมพันธ์เชิงบวกและสามารถร่วมทำนายการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะมีการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมติดตามไปด้วย ตรงกับ อธิภัทร สายนาคน (2543) ได้อธิบายลักษณะของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติเป็นดัชนีที่ชี้แนวทางการแสดงพฤติกรรม กล่าวคือ ถ้ามีทัศนคติที่ดีก็มีแนวโน้มที่จะเข้าหา หรือแสดงพฤติกรรมนั้นในทางตรงกันข้ามถ้ามีทัศนคติที่ไม่ดีก็มีแนวโน้มที่จะไม่เข้าหาโดยการถอยหนีหรือต่อต้านการแสดงพฤติกรรมนั้น และ Schwartz (1975, อ้างใน ปวีณา วงษ์ชะอุ่ม, 2557) ก็ได้อธิบายถึง

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติไว้ว่า ความรู้และทักษะทำให้เกิดการปฏิบัติได้ ตรงตามแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ นั่นคือ ถ้าต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การปฏิบัติ หรือ การกระทำของมนุษย์ ควรจะต้องมีการสร้างหรือเปลี่ยนทักษะในเรื่องนั้นก่อน เมื่อมนุษย์เกิดการยอมรับก็จะสร้างทักษะที่ดีต่อสิ่งนั้น หลังจากนั้นก็จะปฏิบัติตามสิ่งนั้น สอดคล้องกับ นฤมล ศรีบุญเรือง (2556) ที่พบว่า การปรับทัศนคติของผู้บริหารให้สอดคล้องกับลักษณะการบริหารจะส่งเสริมให้สามารถดึงเอาพลังงานและศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์กับองค์กรได้มากที่สุด

3. การสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์เชิงบวกและสามารถร่วมทำนาย

การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ อธิบายได้ว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ได้รับงบประมาณ ได้รับการสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมสม่ำเสมอ ได้รับการตรวจเยี่ยม นิเทศงาน ได้รับคำชมเชย และได้รับวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอ จะทำให้มีการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมดีมากด้วย ตรงกับ เฮาส์ (House, 1985 อ้างใน สรวงศ์ภักดิ์ ดวงคำสวัสดิ์, 2539) อธิบายพฤติกรรมในการให้การสนับสนุนไว้ว่า แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ การสนับสนุนทางอารมณ์ การสนับสนุนด้านการประเมินผล การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนด้านเครื่องมือ จะสามารถเป็นแรงผลักดันให้ผู้รับแรงนั้นไปสู่เป้าหมายได้ตามความต้องการ สอดคล้องกับ เกษม พงษ์เดช (2558) ที่พบว่า การจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4. เพศ มีความสัมพันธ์และสามารถร่วมทำนายการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ซึ่งจากผลสรุปการวิจัยครั้งนี้พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นเพศหญิงสามารถดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมได้มากขึ้น อธิบายว่า เพศหญิง มีองค์ประกอบของลักษณะที่เหมาะสมกับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากกว่า จึงทำให้ส่งผลดีต่อการดำเนินงาน เช่น มีความนุ่มนวล มีเมตตาากรุณา มีความอบอุ่น สุภาพอ่อนโยน เห็นอกเห็นใจ มีความเข้าใจเพื่อนมนุษย์ อ่อนไหวต่อความต้องการต่าง ๆ และมีความรักเด็ก (บาร์ซิลส์ วิลลิงส์ และวอทเทอร์ (Barzins, Willing & Watter อ้างใน ปรีชา อรุณสวัสดิ์, 2531)) สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ ทงศักดิ์ ปักโคทานัง, จีรวัดน์ เจริญสุข. (2557) พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ชวลิต พันธุ์วิไล (2557) ที่พบว่า เพศต่างกัน จะทำให้สภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวมแตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุชาติ

แขวงเมือง, จำเนียร พลหาญ. (2555) ที่พบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีเพศแตกต่างกัน ไม่แตกต่างกัน

5. อายุ และ สถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์และไม่สามารถร่วมทำนายนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อธิบายได้ว่าการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย นอกจากนี้ ยังพบว่า สถานภาพสมรส โสด หรือหย่าร้าง สามารถดำเนินงานได้ใกล้เคียงกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุชาดา แขวงเมือง, จำเนียร พลหาญ. (2555) ที่พบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีอายุแตกต่างกัน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ นภัสสร สว่างโคตร, สมศักดิ์ คำศรี และสมบัติ ฤทธิเดช. (2553) ที่พบว่า นุคลากรที่มีสถานภาพทางครอบครัวต่างกัน มีทัศนคติต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

6. ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์และไม่สามารถร่วมทำนายนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ อธิบายได้ว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจบการศึกษาในระดับสูง กล่าวคือ ระดับปริญญาตรี และปริญญาโท ร้อยละ 74.6 และ ร้อยละ 25.4 ตามลำดับ ทำให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเมื่อได้รับการอบรม หรือชี้แจงการดำเนินงาน จะสามารถเรียนรู้ และทำความเข้าใจได้ในระดับใกล้เคียงกัน จึงทำให้การดำเนินงานไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุชาดา แขวงเมือง, จำเนียร พลหาญ. (2555) ที่พบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทนงศักดิ์ ปักโคทานัง, จีรวัดน์ เจริญสุข. (2557) ที่พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่แตกต่างกัน

7. อายุการทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ อายุการทำงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่มีความสัมพันธ์และไม่สามารถร่วมทำนายนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ อธิบายได้ว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร้อยละ 85.4 มีอายุการทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6-15 ปี และมีอายุการทำงานเฉลี่ย 11.6 ปี ทำให้มีประสบการณ์ในการทำงานค่อนข้างมาก จึงส่งผลให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละแห่งมีการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน และการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะมีการแบ่งหน้าที่กันเป็นสัดส่วน มีการช่วยเหลือกันในการดำเนินงาน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภัทร์ศรีวรรณ สมบรม, อรสา จรูญธรรม และชลอ วงศ์แสวง. (2555) และสมใจ พรหมทองบุญ (2559) ที่พบว่า ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการ

ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมและแต่ละงานไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทนงศักดิ์ ปักโคทานัง, จีรวัดน์ เจริญสุข. (2557) ที่พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

8. สถานภาพการทำงาน ไม่มีความสัมพันธ์และไม่สามารถร่วมทำนายนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ อธิบายได้ว่า โดยลักษณะการทำกิจกรรมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะเป็นการทำตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งไม่ว่าจะมีสถานภาพการทำงานใด ก็จะต้องทำภายใต้เกณฑ์เดียวกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นภัตสร สว่างโคตร, สมศักดิ์ คำศรี และสมบัติ ฤทธิเดช. (2553) ที่พบว่า คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ดูแลเด็ก ที่มีตำแหน่งหน้าที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รายด้าน และทุกด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ สมใจ พรหมทองบุญ (2559) ที่พบว่า คณะกรรมการบริหาร และครู ที่มีตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนใหญ่มีความรู้ในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดีมาก เพียง ร้อยละ 39.4 ซึ่งความรู้ในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นอันดับแรก จึงควรมีการอบรมความรู้ในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความรู้ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเฉพาะในเรื่องการจัดการมูลฝอยเปียก

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนใหญ่มีทัศนคติในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดีมากถึงร้อยละ 96.2 แต่พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังมีทัศนคติว่ายุ่งยากในการจัดซื้อสุกภัณฑ์สำหรับเด็ก และยุ่งยากในการจัดวางถังน้ำดื่มให้เด็กดื่มสูงจากพื้น 60 เซนติเมตร จึงควรส่งเสริมให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีทัศนคติในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในเรื่องดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีผลต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยส่วนใหญ่มีการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 86.0 นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเคยได้รับการสนับสนุนน้อยที่สุดในเรื่องการได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอที่จะใช้ในการดำเนินงานที่วางแผนไว้ ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงควรสนับสนุนด้านงบประมาณเพิ่มเติมให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ขาดแคลน เพื่อให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีงบประมาณเพียงพอที่จะใช้ดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมต่อไป

1.4 จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 97.5 แต่พบว่าหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังมีการดำเนินงานน้อยที่สุดในเรื่อง จัดให้มีอุปกรณ์ห่อหุ้มเหลี่ยมมุม ตามเสา หรือ โต๊ะ ซึ่งอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุเด็กเดินชน กระแทก จนศีรษะแตก หรือบาดเจ็บตามร่างกายได้ และ การจัดให้มีแก้วน้ำสำหรับเด็กวางบนชั้นวาง สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร ซึ่งอาจทำให้เกิดการปนเปื้อนจากฝุ่นละอองหรือเชื้อโรค ทำให้เกิดโรคติดต่อในเด็กได้ จึงควรสนับสนุนให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้มีการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าว เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และ โรคระบาดในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ครอบคลุมในทุกบทบาทหน้าที่ด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านการเจริญเติบโต อนามัยช่องปาก ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ตามช่วงวัยตามเกณฑ์อายุ ด้านการป้องกันและ ควบคุมโรคติดต่อ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2553). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2553*. กรุงเทพฯ: สำนักประสานและพัฒนา การจัดการศึกษาส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2555). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- กรมอนามัย. (2549). *คู่มือการฝึกอบรมผู้ดูแลเด็กในศูนย์เด็กเล็ก*. กรุงเทพฯ: สำนักกิจการ โรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กรมอนามัย. (2551). *คู่มือการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพ*. นนทบุรี: สำนักส่งเสริม สุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมอนามัย. (2556). *คู่มือศูนย์คุณภาพ*. นนทบุรี: สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมควบคุมโรค. (2561). *ข้อมูลสถานการณ์โรคระบาด*. สำนักสื่อสารความเสี่ยงและพฤติกรรม สุขภาพ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.
- กระทรวงแรงงาน. (2553). *สิทธิและสวัสดิการแรงงาน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงแรงงาน
- กลุ่มพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพ และอนามัยสิ่งแวดล้อม. (2551). *ศูนย์เด็กเล็กนำอยู่*. ราชบุรี: ศูนย์อนามัยที่ 4 ราชบุรี.
- กิติพันธ์ รุจิรกุล. (2529). *พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เกษม พงษ์เดช. (2558). *การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก: องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอ แม่แตง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบาย สาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ขวัญใจ สุครักษ์. (2553). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- จริยา อินทรศรีศรี, อมรรัตน์ รัตนศิริ, มานพ คณะโต (2554). *สถานการณ์ด้านสภาพสิ่งแวดล้อมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตรับผิดชอบ ศูนย์อนามัยที่ 6 ขอนแก่น ปีงบประมาณ 2554*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น.
- จักรพงษ์ เอียวตระกูล และคณะ. (2555). *ความรู้และการปฏิบัติในการควบคุมป้องกันโรคมือเท้าปากของบุคลากรในสถานบริการเลี้ยงเด็ก เขตเทศบาลนครขอนแก่น*. *ศรีนครินทร์เวชสาร*, 27(3), 250-257.
- ชวลิต พันธุ์วิล. (2557). *สภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอำนาจเจริญ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชวาล แพรัตกุล. (2526). *เทคนิคการวัดผล*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2522). *การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุ์มนาวิน. (2523). *ธรรมชาติของทัศนคติกับการวัดทัศนคติ เอกสารการวิจัยขั้นสูงทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดุสิต ผดุงศิลป์. (2551). *ความรู้และพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกรองค์การบริหารส่วนตำบลวังสรรพรส อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี*. การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทงศักดิ์ ปักโคทานัง, จีรวัดน์ เจริญสุข. (2557). *การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม*. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 4(2).
- ธีราพร ต้นที่ปธรรม. (2554). *การใช้เฟสบุ๊คที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2529). *หลักการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์ กรุงเทพฯ.
- นภัสสร สว่างโคตร, สมศักดิ์ คำศรี และสมบัติ ฤทธิเดช. (2553). *การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามทัศนะของบุคลากรเขตอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 4(1), 39-50.

- นฤมล ศรีบุญเรือง. (2556). คุณลักษณะของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.). *ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร*, 15(2), 1-8.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2523). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. เอกสารคำสอน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2527). *การประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์, รายงานการสัมมนาการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2549). *สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2551). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 10)*. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2551). *การเขียนรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 9)*. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2553). *คู่มือการวิจัย การเขียนรายงานวิทยานิพนธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 10)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เรือนแก้ว.
- บุญเยี่ยม ตระกูลวงษ์. (2528). *จิตวิทยาสังคมกับการสาธารณสุข*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสังคมวิทยา การแพทย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. เอกสารการสอน.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). *ทัศนคติ: การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พีระพัฒนา.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2523). *การสอนสุขศึกษา ทฤษฎีและการประยุกต์*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ และสวิง สุวรรณ. (2536). *พฤติกรรมศาสตร์ พฤติกรรมสุขภาพ และสุขศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์.
- ปรีชา อรุณสวัสดิ์. (2531). *การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความเป็นชายและความเป็นหญิง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปวีณา วงษ์อุ่ม. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของนิสิตภาคปศุศิมหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 7).
กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- พิพัฒน์ หมาดเต็ม. (2556). *แนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบล
เกาะกลาง อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์.*
การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น,
วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภรณ์ คุรุรัตน์ และคณะ. (2542). *การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (3-5) ปี.* กรุงเทพฯ: เซเวน พรินติ้งกรุ๊ป.
- ภักดิ์ศรีวรรณ สมบรม, อรสา จรุงธรรม และชลอ วงศ์แสวง. (2555). การดำเนินงานของศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี. *วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 6(3).
- มูลนิธิเพื่อพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ. (2557). *ปัญหาที่พบบ่อยในศูนย์เด็กเล็ก*
กรุงเทพฯ: โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554.* กรุงเทพฯ: นานมี
บุ๊คส์ พับลิเคชันส์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554.* กรุงเทพฯ: บริษัท
ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน).
- รุ่งนภา ทองรักน้อย. (2545). *บทบาทของครอบครัวในการสนับสนุนทางสังคมต่อผู้ป่วยเอดส์ใน
จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
และนโยบายสวัสดิการสังคม, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- วีระ ไทยพานิช. (2551). การเรียนการสอนบนเว็บ. *วารสารวิจัยรามคำแหง*, 53-64.
- ศิริศิลป์ บุตรจันทร์. (2554). *การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้กำกับการดูแลองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเป้า อำเภอตระการพืชผล
จังหวัดอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.*
- ศูนย์อนามัยที่ 4 ราชบุรี. (2555). *โครงการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ในชุมชน ปี 2555.* นนทบุรี:
กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- สมใจ พรหมทองบุญ. (2559). *ประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.*

- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2553). *โครงการการพัฒนาข้อมูลสถิติและสารสนเทศ*. สำนักงานสถิติแห่งชาติ
- สิน พันธุ์พินิจ. (2547). *เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: วิทญ์พัฒน์.
- สุชาดา แขวงเมือง, จำเนียร พลหาญ. (2555). การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดหนองคาย. *SNRU Journal of Science and Technology*, 4(8).
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2540). *เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เพ็ญฟ้า พรินต์ติ้ง.
- สุชาติ โสมประยูร. (2520). *การสอนสุขศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุทิน เตียนพลกรัง. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทัศนคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของ นักกีฬาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตปฏิบัติการทางการศึกษาที่ 4 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพลศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุพรรณษา เทียมทัด. (2559). *การบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดเพชรบุรี*. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ISSN 1906-3431 ฉบับภาษาไทย*.
- สุลักษณ์ มีชูทรัพย์. (2539). *การบริหารการพยาบาล*. (พิมพ์ ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จิรัชการพิมพ์.
- สำนักส่งเสริมสุขภาพ. (2556). *คู่มือมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก*. นนทบุรี: กรมอนามัย.
- อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์. (2546). *คู่มือป้องกันอุบัติเหตุให้ลูก*. กรุงเทพฯ: แปลนพับลิชชิ่ง.
- อริภัทร สายนาค. (2543). *การศึกษาเจตคติต่อการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของครูที่ใช้คู่มือการประเมินการปฏิบัติการสอน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ภาคผนวก ข

ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบสอบถาม

แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

**แบบสอบถามงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม
ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่ภาคกลาง**

**FACTORS AFFECTING THE ENVIRONMENTAL PERFORMANCE
OF THE CHIEF CHILD DEVELOPMENT CENTER
AT THE CENTRAL REGION OF THAILAND**

คำชี้แจง : แบบประเมินความเที่ยงตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัยเรื่อง เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่ภาคกลาง เพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อคำถาม มีความเหมาะสมในการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะทำการประเมินความเที่ยงตรง โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเที่ยงตรง

+1 = แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสม

0 = ไม่แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่

-1 = แน่ใจว่าคำถามไม่มีความเหมาะสม

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่านว่าข้อคำถามมีความสอดคล้อง หรือถูกต้องเพียงใด

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		เห็นด้วย 1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เห็นด้วย -1	
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป					
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
2	อายุ ปี	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
3	สถานภาพสมรส ☐ โสด ☐ สมรส ☐ หย่าร้าง/แยกกันอยู่	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
4	ระดับการศึกษา (วุฒิสถสุดของการศึกษา)	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
5	อายุการทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งนั้น ๆปี (หากมีเศษเกิน 6 เดือนให้ปัดขึ้น)	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
6	อายุการทำงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กแห่งนั้น ๆปี (หากมีเศษเกิน 6 เดือนให้ปัดขึ้น)	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
7	สถานภาพการทำงาน ☐ พนักงานขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ☐ ข้าราชการขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ☐ พนักงานครูส่วนท้องถิ่น ☐ ข้าราชการครูส่วนท้องถิ่น	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)

ข้อ ที่	ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
		เห็นด้วย 1	ไม่เห็นด้วย 0	ไม่เห็นด้วย -1	
ส่วนที่ 2 ความรู้ในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม					
1	ข้อใดคือวิธีการปกปิดอาหารพร้อมบริโภคที่ <u>ไม่</u> ถูกต้อง ก. ปกปิดด้วยฝาซี ข. ปกปิดด้วยฝาหม้อ ค. <u>ปกปิดด้วยผ้าขาวบาง</u> ง. ปกปิดด้วยฟิล์มซีดห่ออาหาร	///			3/3 = 1 (สอดคล้อง กัน)
2	ขั้นตอนการทำความสะอาดภาชนะข้อใดถูกต้อง ก. ล้างด้วยสบู่ หรือผงซักฟอก ข. ล้างเสร็จแล้วเช็ดด้วยผ้าสะอาด ก่อนนำไป จัดเก็บ ค. <u>ล้างด้วยน้ำสะอาดอย่างน้อย 2 ครั้ง ในขั้นตอน สุดท้าย</u> ง. ล้างเสร็จแล้ว รอให้แห้งในกล่องที่ปิดมิดชิด	///			3/3 = 1 (สอดคล้อง กัน)
3	สถานที่เตรียม และปรุงอาหาร ในศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กควรเป็นเช่นไร ก. <u>สถานที่เตรียม และปรุงอาหารมีที่กันแบ่ง ขอบเขตชัดเจน แยกจากห้องอื่น ๆ</u> ข. สถานที่เตรียม และปรุงอาหารรวมกับห้อง รับประทานอาหารได้ ค. สถานที่เตรียม และปรุงอาหารมีที่ล้างภาชนะอยู่ กับพื้น ง. สถานที่เตรียม และปรุงอาหารควรอยู่ใกล้ห้อง ส้วม	///			3/3 = 1 (สอดคล้อง กัน)
4	ห้องน้ำที่เหมาะสมกับเด็กนักเรียน ในศูนย์พัฒนา เด็กเล็กเป็นอย่างไร ก. ห้องน้ำรวมชาย-หญิง ข. ประตูห้องน้ำมีลูกบิด และกลอน ค. <u>ใช้เครื่องสุขภัณฑ์ของผู้ใหญ่ แต่มีสิ่งช่วยเสริม การใช้ให้ปลอดภัย</u> ง. ห้องส้วมรวมกับห้องอาบน้ำ	///			3/3 = 1 (สอดคล้อง กัน)

ข้อ ที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
		เห็นด้วย 1	ไม่เห็นใจ 0	ไม่เห็นด้วย -1	
5	<p>การทำความสะอาดห้องส้วมข้อใด <u>ผิด</u></p> <p>ก. ทำให้ห้องส้วมแห้งอยู่เสมอ ป้องกันการลื่น</p> <p>ข. ถ้างพื้นห้องส้วมด้วยน้ำอยู่เสมอเพื่อล้างสิ่งสกปรก</p> <p>ค. ทำความสะอาดพื้นห้องส้วม โดยใช้น้ำยาสำหรับล้างห้องส้วม โดยเฉพาะ</p> <p>ง. จัดตารางทำความสะอาดห้องส้วมให้สะอาดอยู่เสมอ</p>	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
6	<p>อุปกรณ์ทำความสะอาดห้องน้ำ ควรเก็บไว้ที่ใด</p> <p>ก. เก็บไว้มุมใดมุมหนึ่งในห้องน้ำ</p> <p>ข. เก็บไว้ในห้องเก็บอุปกรณ์ในห้องน้ำ</p> <p>ค. เก็บไว้ในห้องเก็บอุปกรณ์นอกห้องน้ำ</p> <p>ง. เก็บอุปกรณ์แยกประเภทในการใช้งาน ไว้คนละมุมในห้องน้ำ</p>	//	/		2/3 = 0.67 (สอดคล้องกัน)
7	<p>ข้อใดต่อไปนี้เป็นน้ำที่ <u>ไม่เหมาะสม</u> สำหรับดื่มในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก</p> <p>ก. น้ำประปาที่กรองผ่านผ้าขาวบาง</p> <p>ข. น้ำที่กรองผ่านเครื่องกรอง</p> <p>ค. น้ำขวดที่มีมาตรฐานคณะกรรมการ อย.</p> <p>ง. น้ำดื่มสุก</p>	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
8	<p>ข้อต่อไปนี้เป็นน้ำที่สามารถนำมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ <u>ยกเว้น</u> ข้อใด</p> <p>ก. น้ำจากก๊อกในห้องน้ำ มีตะไคร่น้ำบางส่วน</p> <p>ข. น้ำฝนที่รองจากหลังคาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีฝุ่นผงลอยอยู่</p> <p>ค. น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีลักษณะขุ่น</p> <p>ง. น้ำจากประปาหมู่บ้านมีตะกอนเล็กน้อย</p>	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
9	<p>การจัดการขยะแห้งในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กข้อใด <u>ไม่ถูกต้อง</u></p> <p>ก. <u>รวบรวมแล้วนำไปเผาทำลาย สัปดาห์ละ 1 ครั้ง</u></p> <p>ข. รวบรวมนำไปรียงยังสถานที่ที่เทศบาลจัดไว้ให้</p>	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)

ข้อ ที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
		เห็นด้วย 1	ไม่เห็นใจ 0	ไม่เห็นด้วย -1	
	ก. มีที่พักขยะที่สามารถป้องกันแมลงและสัตว์ทะเล ง. ใต้งดคำในถังรองรับที่มีฝาปิด				
10	การจัดการขยะเปียกในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กข้อใด ไม่ถูกต้อง ก. ถังรองรับขยะมีรูระบายน้ำ ข. รวบรวมขยะออกจากศูนย์ฯ ทุกวัน และนำไปร่อยังสถานที่ที่เทศบาลจัดไว้ให้ ค. มีที่พักขยะสามารถป้องกันแมลงและสัตว์ทะเล ง. ใต้งดคำในถังรองรับที่มีฝาปิด	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
11	ข้อใด ไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับการติดตั้งปลั๊กไฟของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ก. ติดตั้งสูงจากพื้นมากกว่า 1.5 เมตร ข. ปิดรูปลั๊กด้วยที่ครอบปิด ป้องกันเด็กไปเล่น ค. ติดป้ายเตือนห้ามเด็กเข้ามาเล่นใกล้บริเวณปลั๊กไฟ ง. นำโต๊ะ หรืออุปกรณ์ไปตั้งบังไว้	//		/	1/3 = 0.33 (ไม่สอดคล้องกัน)
12	ข้อใด ไม่ถูกต้อง ตามหลักการป้องกันอัคคีภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ก. มีการตรวจสอบดับเพลิงให้พร้อมใช้งาน ข. มีช่องทางที่สามารถนำพาเด็กออกนอกตัวอาคารในกรณีฉุกเฉินอย่างน้อย 2 ช่องทาง ค. เจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถใช้อุปกรณ์ดับเพลิงได้ ง. เก็บถังดับเพลิงไว้ในห้องเก็บของ	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
13	ข้อใด ไม่ถูกต้อง ในการป้องกันการเกิดโรคระบาดในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ก. ทำความสะอาดของเล่นเด็กทุกสัปดาห์ ข. ทำความสะอาดห้องต่าง ๆ ในอาคารและรอบ ๆ อาคารทุกวัน ค. ทำความสะอาดของใช้เด็กทุกวัน	///			3/3 = 1 (สอดคล้อง)

ข้อ ที่	ข้อความถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
		เห็นด้วย 1	ไม่เห็นด้วย 0	ไม่เห็นด้วย -1	
	ง. ทำความสะอาดแก้วน้ำเฉพาะส่วนรวมหลังใช้ งาน				
14	ห้องใดต่อไปนี้อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สามารถจัด รวมไว้ด้วยกันได้ ก. <u>ห้องเรียน ห้องนอน</u> ข. ห้องนอน ห้องพยาบาล ค. ห้องครัว ห้องรับประทานอาหาร ง. ห้องรับประทานอาหาร ห้องพักครู	//		/	1/3 = 0.33 (ไม่ สอดคล้อง กัน)
15	ข้อใดจัดการเรื่องการระบายอากาศในห้องได้อย่าง ถูกต้อง ก. ห้องที่มีพัดลมไม่ต้องมีหน้าต่าง หรือช่องลม ข. <u>ห้องที่มีเครื่องปรับอากาศต้องมีพัดลมระบาย อากาศอย่างน้อย 1 จุด</u> ค. ห้องที่ไม่มีหน้าต่างให้ใช้การเปิดประตู ตลอดเวลา เพื่อระบายอากาศ ง. ห้องระบายอากาศดีควรมีหน้าต่างไม่เกิน 2 บาน	///			3/3 = 1 (สอดคล้อง กัน)
16	ข้อใดคือการป้องกันแมลง และพาหะนำโรค ที่ถูกต้อง ก. <u>คิดมุ้งลวดบริเวณประตู และหน้าต่างทุกบาน บริเวณห้องนอน หรือทุกห้อง</u> ข. ใส่ทรายอะเบทในถังน้ำดื่มทุกถัง และอ่างน้ำใน ห้องน้ำ ค. กำจัดแหล่งน้ำขังเฉพาะนอกตัวอาคาร ง. สุมไฟไล่แมลงในตอนกลางวัน เพื่อป้องกัน แมลงรบกวนเด็กนอนกลางวัน	///			3/3 = 1 (สอดคล้อง กัน)
17	ข้อใดคือการป้องกันแมลงและพาหะนำโรคที่ <u>ไม่</u> <u>ถูกต้อง</u> ก. กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์พาหะนำโรคทุกสัปดาห์ ข. ฉีดพ่นหมอกควันป้องกันยุงทั้งในและนอก อาคารเรียนก่อนเปิดเทอม	///			3/3 = 1 (สอดคล้อง กัน)

ข้อ ที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
		เห็นด้วย 1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เห็นด้วย -1	
	ค. ทำความสะอาดห้องต่าง ๆ ในอาคาร ให้สะอาด ทุกวัน ง. <u>ใช้ยาฆ่าแมลงฉีดตามตู้เก็บเครื่องนอนของเด็ก นักเรียน</u>				
18	การจัดการน้ำเสียในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กข้อใด ถูกต้อง ก. น้ำเสียจากการแปรงฟัน จัดการโดยให้เด็ก นักเรียนไปป้วนปากบริเวณต้นไม้ ข. <u>น้ำเสียจากการล้างภาชนะ ใช้การปล่อยลงท่อ ระบายน้ำ โดยผ่านระบบดักไขมัน</u> ค. น้ำเสียจากขยะเปียก ใช้การนำดินมากลบ ง. น้ำเสียจากการทำความสะอาดพื้น ใช้การ ปล่อยลงบนพื้นดิน	///			3/3 = 1 (สอดคล้อง กัน)

ข้อ ที่	ข้อความถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
		เห็นด้วย 1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เห็นด้วย -1	
ส่วนที่ 3 ทักษะคติในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม					
	น้ำดื่ม น้ำใช้				
1.	ท่านรู้สึกยุ่งยากในการจัดวางถังน้ำดื่มให้เด็ก ดื่มสูงจากพื้น 60 เซนติเมตร	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
2.	ท่านรู้สึกสะดวกในการจัดหาน้ำสะอาดให้ เด็กดื่ม	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
	การสุขาภิบาลอาหาร				
3.	ท่านรู้สึกยุ่งยากในการจัดหาโต๊ะวางภาชนะ ที่สูงจากพื้น 60 เซนติเมตร	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
4.	ท่านรู้สึกไม่ยุ่งยากในการตรวจสอบนมก่อน ให้เด็กดื่มทุกวัน	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
	การสุขาภิบาลอาคาร และสถานที่				
5.	ท่านรู้สึกว่าไม่จำเป็นต้องมีห้องพยาบาล หรือที่พักเด็กป่วย	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
6.	ท่านรู้สึกยุ่งยากในการซ่อมบำรุงรักษาเครื่อง เล่นสำหรับเด็ก	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
	ห้องน้ำ ห้องส้วม				
7.	ท่านรู้สึกยุ่งยากในการจัดซื้อสุขภัณฑ์สำหรับ เด็ก	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
8.	ท่านรู้สึกชอบถ้าพื้นห้องน้ำแห้งอยู่เสมอ	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
	การจัดการขยะ				
9.	ท่านรู้สึกยุ่งยากในการจัดหาถังขยะไว้ทุก ห้อง	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
10.	ท่านรู้สึกสะดวกในการนำเศษอาหารไป กำจัดทุกวัน	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
	การจัดการน้ำเสีย				
11.	ท่านรู้สึกไม่ชอบเมื่อได้กลิ่นน้ำเสียจากขยะ หรือจากการล้างภาชนะ	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
	มาตรการความปลอดภัย				

ข้อ ที่	ข้อความถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
		เห็นด้วย 1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เห็นด้วย -1	
12.	ท่านรู้สึกปลอดภัยหากมีการติดตั้งอุปกรณ์ ดับเพลิงไว้ทุกห้อง	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
13.	ท่านรู้สึกยุ่งยากในการปิดรูปถ่ายที่ครอบ ปิด	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
	การป้องกันแมลงและพาหะนำโรค				
14.	ท่านรู้สึกไม่ยุ่งยากในการตรวจเช็คมุ้งลวดให้ อยู่ในสภาพดี พร้อมใช้งาน	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
15.	ท่านรู้สึกไม่ลำบากในการกำจัดแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงลายทุกสัปดาห์	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)

ข้อ ที่	ข้อความถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
		เห็นด้วย 1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เห็นด้วย -1	
ส่วนที่ 4 แรงสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม					
1.	แรงสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ท่านเคยได้รับข้อมูลในการดำเนินการด้าน สิ่งแวดล้อมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
2.	ท่านเคยได้รับการสนับสนุนให้เข้ารับการ อบรมการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
3.	ท่านเคยเข้าร่วมการประชุมเพื่อหาแนวทางการ ดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
5.	แรงสนับสนุนด้านอารมณ์ ท่านเคยได้รับคำชื่นชมจากหน่วยงานที่มีส่วน เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
6.	ท่านเคยได้รับการกระตุ้นเตือนจากหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
7.	แรงสนับสนุนด้านเครื่องมือและสิ่งของ ท่านเคยได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ในการ ดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม เช่น เครื่องเล่นเด็ก เครื่องกรองน้ำ เครื่องดับเพลิง หรือของใช้เด็ก เป็นต้น	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
8.	ท่านเคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่าง เพียงพอที่จะใช้ในการดำเนินงานที่ท่าน วางแผน	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
9.	ท่านเคยได้รับบสนับสนุนการซ่อมบำรุงจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
10.	ท่านเคยได้รับการสนับสนุนบุคลากร หรือ แรงงานเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินงาน	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
11.	แรงสนับสนุนโดยการประเมิน ท่านเคยได้รับคำแนะนำการดำเนินงานจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)

ข้อ ที่	ข้อความในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
		เห็นด้วย 1	ไม่เห็นด้วย 0	ไม่เห็นด้วย -1	
12.	ท่านเคยได้รับโอกาสในการศึกษาดูงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ผ่านเกณฑ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพ	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		เห็นด้วย 1	ไม่เห็นด้วย 0	ไม่เห็นด้วย -1	
ส่วนที่ 5 การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
1.	<u>น้ำดื่ม น้ำใช้</u> ท่านจัดให้มีแก้วน้ำสำหรับเด็กวางบนชั้นวาง สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
2.	ท่านจัดให้มีน้ำดื่มสะอาด อย่างเพียงพอ	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
3.	ท่านจัดให้น้ำใช้เพียงพอ	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
4.	<u>สุขาภิบาลอาหาร</u> ท่านจัดให้มีการปกปิดอาหารพร้อมบริโภคระหว่างรอการบริโภค	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
5.	ท่านจัดให้มีการทำความสะอาดภาชนะโดยใช้อ่าง 3 ขั้นตอน	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
6.	ท่านจัดให้มีอุปกรณ์และภาชนะที่ใส่อาหารทำด้วยวัสดุปลอดภัย	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
7.	<u>สุขาภิบาลอาคาร และสถานที่</u> ท่านจัดให้มีทางเดินปูพื้นด้วยวัสดุที่ปลอดภัย	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
8.	ท่านจัดให้มีอุปกรณ์ห่อหุ้มเหลี่ยมมุม ตามเสาหรือโต๊ะ	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
9.	ท่านจัดให้มีการซ่อมบำรุงตัวอาคารและส่วนประกอบของอาคารอยู่ในสภาพดี เช่น ประตู หน้าต่าง ฝ้า เพดาน หลอดไฟ	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
10.	<u>ห้องน้ำ ห้องส้วม</u> ท่านจัดให้มีการทำความสะอาดห้องน้ำ ห้องส้วมให้สะอาดอยู่เสมอ	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
11.	ท่านจัดให้มีสบู่ล้างมือสำหรับเด็ก	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
12.	ท่านจัดให้มีห้องส้วมจำนวนเพียงพอต่อเด็กเฉลี่ยอย่างน้อย 1 โถ ต่อเด็ก 10 - 12 คน	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)

ข้อที่	ข้อความถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
		เห็นด้วย 1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เห็นด้วย -1	
13.	การจัดการขยะ ท่านจัดให้มีการจัดการขยะออกจากอาคารทุกวัน	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
14.	ท่านจัดให้มีถังขยะทั้งในและนอกอาคาร	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
15.	การจัดการน้ำเสีย ท่านจัดให้มีอ่างที่มีก๊อกรน้ำและท่อระบายน้ำ วางสูงจากพื้นอย่างน้อย 60 ซม.	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
16.	ท่านจัดให้มีการระบายน้ำบริเวณสำหรับซักล้างที่ดี ไม่เออะแอะ	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
17.	ท่านจัดให้มีการระบายน้ำบริเวณสถานที่แปร่งพื้นที่ดี ไม่เออะแอะ	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
18.	มาตรการความปลอดภัย ท่านจัดให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่เรื่องการนำเด็กออกจากตัวอาคาร เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
19.	ท่านจัดให้มีการจัดพื้นที่สนามเด็กเล่นเป็นพื้นทราย สนามหญ้าหรือยางสังเคราะห์	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
20.	ท่านจัดให้มีเครื่องเล่นที่ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัย แข็งแรง	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
21.	ท่านจัดให้มีการตรวจสอบ / ซ่อมบำรุงเครื่องเล่น ทุก 6 เดือน	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
22.	การป้องกันแมลง และพาหะนำโรค ท่านจัดให้มีการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์แมลงวัน ยุง หนู สัตว์อันตราย สัตว์นำโรค	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)
23.	ท่านจัดให้มีการติดตั้งมุ้งลวดในห้องนอน	///			3/3 = 1 (สอดคล้องกัน)

ภาคผนวก ค

ใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย และแบบสอบถาม ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม
ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่ภาคกลาง

ใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ของหัวหน้าศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กในเขตพื้นที่ภาคกลาง

วันที่ทำยินยอม วันที่เดือน.....พ.ศ.

ก่อนที่จะลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าได้อ่านคำชี้แจงจากผู้วิจัยถึง
วัตถุประสงค์ ส่วนประกอบของแบบสอบถาม ประโยชน์ของการวิจัยอย่างละเอียด จนเข้าใจ ผู้วิจัย
ได้ขออนุญาตในการสอบถามโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งใช้เวลาประมาณ 15 นาที เพื่อนำผลการวิจัย
ไปใช้เป็นประโยชน์และพัฒนาด้านการสุขาภิบาลอาหารในพื้นที่ใกล้เคียง และใช้เป็นแนวทางใน
การศึกษาเพิ่มเติม หรือเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ ข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าจะถูกเก็บเป็น
ความลับ และจะเปิดเผยในภาพรวม เฉพาะการสรุปผลการวิจัย

ข้าพเจ้ายินดีเข้าร่วมวิจัยด้วยความสมัครใจ และข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะบอกเลิกการเข้าร่วม
วิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ และการบอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยนี้จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความข้างต้นแล้ว และมีความเข้าใจดีทุกประการ และได้ลงนามในใบ
ยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลงนาม.....ผู้เข้าร่วมการวิจัย
(.....)

ลงนาม.....พยาน
(.....)

ลงนาม.....ผู้ทำวิจัย
(นายศิริ ผลิเจริญสุข)

แบบสอบถาม

**ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม
ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่ภาคกลาง**

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตพื้นที่ภาคกลาง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อายุการทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อายุการทำงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สถานภาพการทำงาน ความรู้ ทักษะ และแรงสนับสนุนทางสังคม เพื่อศึกษาการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงศึกษาความสัมพันธ์ และอำนาจการทำนายของข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อายุการทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อายุการทำงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สถานภาพการทำงาน ความรู้ ทักษะ และแรงสนับสนุนทางสังคม ที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

2. ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยเป็นภาพรวม และจะเก็บคำตอบของท่านเป็นความลับ ซึ่งจะไม่ส่งผลกระทบต่อตัวท่านที่ตอบแบบสอบถามนี้ และข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ ถือเป็นวิทยาทานที่ท่านได้มีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

ศิริ ผลิเจริญสุข

ส่วนประกอบของแบบทดสอบ ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ความรู้ในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 3 ทักษะในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 4 แรงสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 5 การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

แบบสอบถาม

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม
ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่ภาคกลาง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย “✓” ลงใน ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดหรือเติม
คำในช่องว่างที่เว้นไว้

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. อายุ ปี

3. สถานภาพสมรส

- โสด
 สมรส
 หย่าร้าง/ แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษา (วุฒิสูงสุดของการศึกษา)

5. อายุการทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งนั้น ๆปี
(หากมีเศษเกิน 6 เดือนให้ปัดขึ้น)6. อายุการทำงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งนั้น ๆปี
(หากมีเศษเกิน 6 เดือนให้ปัดขึ้น)

7. สถานภาพการทำงาน

- พนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 ข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 พนักงานครูส่วนท้องถิ่น
 ข้าราชการครูส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 2 ความรู้ในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย “ X ” บนตัวเลือกที่ท่านคิดว่าถูกต้องที่สุด สำหรับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- จ. ข้อใดคือการปกปิดอาหารพร้อมบริโภคที่ ไม่ ถูกต้อง
 - ก. ปกปิดด้วยฝาซี
 - ข. ปกปิดด้วยฝาหม้อ
 - ค. ปกปิดด้วยผ้าขาวบาง
 - ง. ปกปิดด้วยฟิล์มยืดห่ออาหาร
- ฉ. ขั้นตอนการทำความสะอาดภาชนะข้อใดถูกต้อง
 - ก. ล้างด้วยสบู่ หรือผงซักฟอก
 - ข. ล้างเสร็จแล้วเช็ดด้วยผ้าสะอาด ก่อนนำไปจัดเก็บ
 - ค. ล้างด้วยน้ำสะอาดอย่างน้อย 2 ครั้ง ในขั้นตอนสุดท้าย
 - ง. ล้างเสร็จแล้ว รอให้แห้งในกล่องที่ปิดมิดชิด
- ช. สถานที่เตรียม และปรุงอาหารในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเป็นเช่นไร
 - ก. สถานที่เตรียม และปรุงอาหารมีที่กันแบ่งขอบเขตชัดเจน แยกจากห้องอื่น ๆ
 - ข. สถานที่เตรียม และปรุงอาหารรวมกับห้องรับประทานอาหารได้
 - ค. สถานที่เตรียม และปรุงอาหารมีที่ล้างภาชนะอยู่กับพื้น
 - ง. สถานที่เตรียม และปรุงอาหารควรอยู่ใกล้ห้องส้วม
- ซ. ห้องน้ำที่เหมาะสมกับเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นอย่างไร
 - ก. ห้องน้ำรวมชาย-หญิง
 - ข. ประตูห้องน้ำมีลูกบิด และกลอน
 - ค. ใช้เครื่องสุขภัณฑ์ของผู้ใหญ่ แต่มีสิ่งช่วยเสริมการใช้ให้ปลอดภัย
 - ง. ห้องส้วมรวมกับห้องอาบน้ำ
- ฅ. การทำความสะอาดห้องส้วมข้อใด ผิด
 - ก. ทำให้ห้องส้วมแห้งอยู่เสมอ ป้องกันการลื่น
 - ข. ล้างพื้นห้องส้วมด้วยน้ำอยู่เสมอเพื่อล้างสิ่งสกปรก
 - ค. ทำความสะอาดพื้นห้องส้วมโดยใช้น้ำยาสำหรับล้างห้องส้วมโดยเฉพาะ
 - ง. จัดตารางทำความสะอาดห้องส้วมให้สะอาดอยู่เสมอ

- ฉ. อุปกรณ์ทำความสะอาดห้องน้ำ ควรเก็บไว้ที่ใด
- เก็บไว้มุมใดมุมหนึ่งในห้องน้ำ
 - เก็บไว้ในห้องเก็บอุปกรณ์ในห้องน้ำ
 - เก็บไว้ในห้องเก็บอุปกรณ์นอกห้องน้ำ
 - เก็บอุปกรณ์แยกประเภทในการใช้งาน ไว้คนละมุมในห้องน้ำ
- ค. ข้อใดต่อไปนี้เป็นน้ำที่ ไม่เหมาะสม สำหรับดื่มในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- น้ำประปาที่กรองผ่านผ้าขาวบาง
 - น้ำที่กรองผ่านเครื่องกรอง
 - น้ำขวดที่มีมาตรฐานคณะกรรมการอาหารและยา
 - น้ำดื่มสุก
- ง. ข้อต่อไปนี้เป็นน้ำที่สามารถนำมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ ยกเว้น ข้อใด
- น้ำจากก๊อกในห้องน้ำ มีตะไคร่น้ำบางส่วน
 - น้ำฝนที่รองจากหลังคาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีฝุ่นผงลอยอยู่
 - น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีลักษณะขุ่น
 - น้ำจากประปาหมู่บ้านมีตะกอนเล็กน้อย
- ช. การจัดการขยะแห้งในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กข้อใด ไม่ถูกต้อง
- รวบรวมแล้วนำไปเผาทำลาย สัปดาห์ละ 1 ครั้ง
 - รวบรวมนำไปร่อยยังสถานที่ที่เทศบาลจัดไว้ให้
 - มีที่พักขยะที่สามารถป้องกันแมลงและสัตว์แทะได้
 - ใส่ถุงดำในถังรองรับที่มีฝาปิด
- ข. การจัดการขยะเปียกในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กข้อใด ไม่ถูกต้อง
- ถังรองรับขยะมีรูระบายน้ำ
 - รวบรวมขยะออกจากศูนย์ฯ ทุกวัน และนำไปร่อยยังสถานที่ที่เทศบาลจัดไว้ให้
 - มีที่พักขยะที่สามารถป้องกันแมลงและสัตว์แทะได้
 - ใส่ถุงดำในถังรองรับที่มีฝาปิด
- ฅ. ข้อใด ไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับการติดตั้งปลั๊กไฟของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- ติดตั้งสูงจากพื้นมากกว่า 1.5 เมตร
 - ปิดรูปปลั๊กด้วยที่ครอบปิด ป้องกันเด็กไปเล่น
 - ติดป้ายเตือนห้ามเด็กเข้ามาเล่นใกล้บริเวณปลั๊กไฟ
 - นำโต๊ะ หรืออุปกรณ์ไปตั้งบังไว้

12. ข้อใด **ไม่ถูกต้อง** ตามหลักการป้องกันอัคคีภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- มีการตรวจสอบระดับเพลิงไหม้พร้อมใช้งาน
 - มีช่องทางที่สามารถนำพาเด็กออกนอกตัวอาคารในกรณีฉุกเฉินอย่างน้อย 2 ช่องทาง
 - เจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถใช้อุปกรณ์ดับเพลิงได้
 - เก็บถังดับเพลิงไว้ในห้องเก็บของ
13. ข้อใด **ไม่ถูกต้อง** ในการป้องกันการเกิดโรคระบาดในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- ทำความสะอาดของเล่นเด็กทุกสัปดาห์
 - ทำความสะอาดห้องต่าง ๆ ในอาคารและรอบ ๆ อาคารทุกวัน
 - ทำความสะอาดของใช้เด็กทุกวัน
 - ทำความสะอาดแก้วน้ำเฉพาะที่เป็นส่วนรวมหลังใช้งาน
14. ห้องใดต่อไปนี้เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สามารถจัดรวมไว้ด้วยกันได้
- ห้องเรียน ห้องนอน
 - ห้องนอน ห้องพยาบาล
 - ห้องครัว ห้องรับประทานอาหาร
 - ห้องรับประทานอาหาร ห้องพักครู
15. ข้อใดจัดการเรื่องการระบายอากาศในห้องได้อย่างถูกต้อง
- ห้องที่มีพัดลมไม่ต้องมีหน้าต่าง หรือช่องลมก็ได้
 - ห้องที่มีเครื่องปรับอากาศต้องมีพัดลมระบายอากาศอย่างน้อย 1 จุด
 - ห้องที่ไม่มีหน้าต่างให้ใช้การเปิดประตูตลอดเวลาเพื่อระบายอากาศ
 - ห้องที่มีการระบายอากาศดีควรมีหน้าต่างไม่เกิน 2 บาน
16. ข้อใดคือการป้องกันแมลง และพาหะนำโรค ที่ถูกต้อง
- ติดมุ้งลวดบริเวณประตู และหน้าต่างทุกบานบริเวณห้องนอน หรือทุกห้อง
 - ใส่ทรายอะเบทในถังน้ำดื่มทุกถัง และอ่างน้ำในห้องน้ำ
 - กำจัดแหล่งน้ำขังเฉพาะนอกตัวอาคาร
 - สูมไฟไล่แมลงในตอนกลางวัน เพื่อป้องกันแมลงรบกวนเด็กนอนกลางวัน
17. ข้อใดคือการป้องกันแมลงและพาหะนำโรคที่ **ไม่ถูกต้อง**
- กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์พาหะนำโรคทุกสัปดาห์
 - ฉีดพ่นหมอกควันป้องกันยุงทั้งในและนอกอาคารเรียนก่อนเปิดเทอม
 - ทำความสะอาดห้องต่าง ๆ ในอาคาร ให้สะอาดทุกวัน
 - ใช้ยาฆ่าแมลงฉีดตามตู้เก็บเครื่องนอนของเด็กนักเรียน

18. การจัดการน้ำเสียในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กข้อใด ถูกต้อง
- ก. น้ำเสียจากการแปร่งพื้น จัดการโดยให้เด็กนักเรียนไปบ้วนปากบริเวณต้นไม้
 - ข. น้ำเสียจากการล้างภาชนะ ใช้การปล่อยลงท่อระบายน้ำ
 - ค. น้ำเสียจากขยะเปียก ใช้การนำดินมากลบ
 - ง. น้ำเสียจากการทำความสะอาดพื้น ใช้การปล่อยลงบนพื้นดิน

ส่วนที่ 3 ทักษะคติในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้แต่ละข้อว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านที่เกี่ยวกับ
 ทักษะคติในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม แล้วทำเครื่องหมาย “✓” ในช่องที่ตรงกับ
 ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ลำดับ	คำถามความคิดเห็น	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	น้ำดื่ม น้ำใช้					
1.	ท่านรู้สึกยุ่งยากในการจัดวาง ถังน้ำดื่มให้เด็กดื่มสูงจากพื้น 60 เซนติเมตร					
2.	ท่านรู้สึกสะดวกในการจัดหา น้ำสะอาดให้เด็กดื่ม					
	การสุขาภิบาลอาหาร					
3.	ท่านรู้สึกยุ่งยากในการจัดหาโต๊ะ วางภาชนะที่สูงจากพื้น 60 เซนติเมตร					
4.	ท่านรู้สึกไม่ยุ่งยากใน การตรวจสอบนมก่อนให้เด็กดื่ม ทุกวัน					
	การสุขาภิบาลอาคาร และสถานที่					
5.	ท่านรู้สึกที่ไม่จำเป็นต้องมีห้อง พยาบาล หรือที่พักเด็กป่วย					
6.	ท่านรู้สึกยุ่งยากในการซ่อม บำรุงรักษาเครื่องเล่นสำหรับเด็ก					
	ห้องน้ำ ห้องส้วม					
7.	ท่านรู้สึกยุ่งยากในการจัดซื้อ สุขภัณฑ์สำหรับเด็ก					
8.	ท่านรู้สึกชอบถ้าพื้นห้องน้ำแห้ง อยู่เสมอ					

ลำดับ	คำถามความคิดเห็น	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	การจัดการขยะ					
9.	ท่านรู้สึกยุ่งยากในการจัดหาถังขยะไว้ทุกห้อง					
10.	ท่านรู้สึกสะดวกในการนำเศษอาหารไปกำจัดทุกวัน					
	การจัดการน้ำเสีย					
11.	ท่านรู้สึกไม่ชอบเมื่อได้กลิ่นน้ำเสียจากขยะ หรือจากการล้างภาชนะ					
	มาตรการความปลอดภัย					
12.	ท่านรู้สึกปลอดภัยหากมีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงไว้ทุกห้อง					
13.	ท่านรู้สึกยุ่งยากในการปิดรูปปลั๊กด้วยที่ครอบปิด					
	การป้องกันแมลงและพาหะนำโรค					
14.	ท่านรู้สึกไม่ยุ่งยากในการตรวจเช็คมุงลวดให้อยู่ในสภาพดีพร้อมใช้งาน					
15.	ท่านรู้สึกไม่ลำบากในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายทุกสัปดาห์					

ส่วนที่ 4 แรงสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้แต่ละข้อว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านที่เกี่ยวกับแรงสนับสนุนทางสังคมที่ท่านเคยได้รับในปีที่ผ่านมา แล้วทำเครื่องหมาย “✓” ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ลำดับ	แรงสนับสนุนทางสังคม	เคยได้รับ	ไม่เคยได้รับ
1.	แรงสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ท่านเคยได้รับข้อมูลในการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง		
2.	ท่านเคยได้รับการสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง		
3.	ท่านเคยเข้าร่วมการประชุมเพื่อหาแนวทางการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง		
5.	แรงสนับสนุนด้านอารมณ์ ท่านเคยได้รับคำชื่นชมจากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม		
6.	ท่านเคยได้รับการกระตุ้นเตือนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม		
7.	แรงสนับสนุนด้านเครื่องมือและสิ่งของ ท่านเคยได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม เช่น เครื่องเล่นเด็ก เครื่องกรองน้ำ เครื่องดับเพลิง หรือของใช้เด็ก เป็นต้น		
8.	ท่านเคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอที่จะใช้ในการดำเนินงานที่ท่านวางแผนไว้		
9.	ท่านเคยได้รับการสนับสนุนการซ่อมบำรุงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง		
10.	ท่านเคยได้รับการสนับสนุนบุคลากร หรือแรงงานเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินงาน		

ลำดับ	แรงสนับสนุนทางสังคม	เคย ได้รับ	ไม่เคย ได้รับ
11.	แรงสนับสนุนโดยการประเมิน ท่านเคยได้รับคำแนะนำการดำเนินงานจากหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง		
12.	ท่านเคยได้รับโอกาสในการศึกษางานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ผ่านเกณฑ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพ		

ส่วนที่ 5 การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้แต่ละข้อว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านที่เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม แล้วทำเครื่องหมาย “✓” ในช่องที่ตรงกับการดำเนินงานของท่านมากที่สุด

ลำดับ	การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม	มี	ไม่มี
1.	น้ำดื่ม น้ำใช้ ท่านจัดให้มีแก้วน้ำสำหรับเด็กวางบนชั้นวาง สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร		
2.	ท่านจัดให้มีน้ำดื่มสะอาด อย่างเพียงพอ		
3.	ท่านจัดให้มีน้ำใช้เพียงพอ		
	สุขาภิบาลอาหาร		
4.	ท่านจัดให้มีการปกปิดอาหารพร้อมบริโภค ระหว่างรอการบริโภค		
5.	ท่านจัดให้มีการทำความสะอาดภาชนะโดยใช้อ่าง 3 ชั้นตอน		
6.	ท่านจัดให้มีอุปกรณ์และภาชนะที่ใส่อาหารทำด้วยวัสดุปลอดภัย		
	สุขาภิบาลอาคาร และสถานที่		
7.	ท่านจัดให้มีทางเดินปูพื้นด้วยวัสดุที่ปลอดภัย		
8.	ท่านจัดให้มีอุปกรณ์ห่อหุ้มเหลี่ยมมุม ตามเสา หรือ โຕ้ะ		
9.	ท่านจัดให้มีการซ่อมบำรุงตัวอาคารและส่วนประกอบของอาคารอยู่ในสภาพดี เช่น ประตู หน้าต่าง ฝ้า เพดาน หลอดไฟ		
	ห้องน้ำ ห้องส้วม		
10.	ท่านจัดให้มีการทำความสะอาดห้องน้ำ ห้องส้วมให้สะอาดอยู่เสมอ		
11.	ท่านจัดให้มีสบู่ล้างมือสำหรับเด็ก		
12.	ท่านจัดให้มีห้องส้วมจำนวนเพียงพอต่อเด็ก เฉลี่ยอย่างน้อย 1 โถ ต่อเด็ก 10-12 คน		
	การจัดการขยะ		
13.	ท่านจัดให้มีการจัดการขยะออกจากอาคารทุกวัน		
14.	ท่านจัดให้มีถังขยะทั้งในและนอกอาคาร		
	การจัดการน้ำเสีย		
15.			

ลำดับ	การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม	มี	ไม่มี
	ท่านจัดให้มีอ่างที่มีก๊อกน้ำและท่อระบายน้ำ วางสูงจากพื้นอย่างน้อย 60 ซม.		
16.	ท่านจัดให้มีการระบายน้ำบริเวณสำหรับซักล้างที่ดี ไม่เอะอะและ		
17.	ท่านจัดให้มีการระบายน้ำบริเวณสถานที่แปร่งพื้นที่ดี ไม่เอะอะและ		
	มาตรการความปลอดภัย		
18.	ท่านจัดให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่เรื่องการนำเด็กออกจากตัวอาคาร เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน		
19.	ท่านจัดให้มีการจัดพื้นที่สนามเด็กเล่นเป็นพื้นทราย สนามหญ้าหรือยางสังเคราะห์		
20.	ท่านจัดให้มีเครื่องเล่นที่ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัย แข็งแรง		
21.	ท่านจัดให้มีการตรวจสอบ/ ซ่อมบำรุงเครื่องเล่น ทุก 6 เดือน		
	การป้องกันแมลง และพาหะนำโรค		
22.	ท่านจัดให้มีการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์แมลงวัน ยุง หนู สัตว์อันตราย หรือสัตว์นำโรค		
23.	ท่านจัดให้มีการติดตั้งมุ้งลวดในห้องนอน		

ภาคผนวก ง
ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (Try out)

วิเคราะห์ความยากง่าย อำนาจจำแนก และความเที่ยงของแบบสอบถามโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ข้อคำถาม	ค่าความ ยากง่าย	ค่าอำนาจ จำแนก (Corrected Item-Total Correlation)	Cronbach's Alpha if Item Deleted	ความ ใช้ได้ ของ คำถาม
ส่วนที่ 2 ความรู้ในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม	(0.2-0.8)	(0.2+)	(0.7+)	
ค่า reliability รวมของคำถามความรู้ในการดำเนินงานฯ			.72	ใช้ได้
1. ข้อใดคือการปกปิดอาหารพร้อมบริโภคที่ <u>ไม่</u> ถูกต้อง ก. ปกปิดด้วยฝาซี ข. ปกปิดด้วยฝาหม้อ ค. ปกปิดด้วยผ้าขาวบาง ง. ปกปิดด้วยฟิล์มยืดห่ออาหาร	.73	.50	.70	ใช้ได้
2. ขั้นตอนการทำความสะอาดภาชนะข้อใดถูกต้อง ก. ล้างด้วยสบู่ หรือผงซักฟอก ข. ล้างเสร็จแล้วเช็ดด้วยผ้าสะอาด ก่อนนำไปจัดเก็บ ค. ล้างด้วยน้ำสะอาดอย่างน้อย 2 ครั้ง ในขั้นตอน สุดท้าย ง. ล้างเสร็จ แล้วรอให้แห้ง ในกล่องที่ปิดมิดชิด	.63	.22	.72	ใช้ได้
3. สถานที่เตรียม และปรุงอาหารในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรเป็นเช่นไร ก. สถานที่เตรียม และปรุงอาหารมีที่กั้นแบ่งขอบเขต ชัดเจน แยกจากห้องอื่น ๆ ข. สถานที่เตรียม และปรุงอาหารรวมกับห้อง รับประทานอาหารได้ ค. สถานที่เตรียม และปรุงอาหารมีที่ล้างภาชนะอยู่กับ พื้น ง. สถานที่เตรียม และปรุงอาหารควรอยู่ใกล้ห้องส้วม	.73	.28	.71	ใช้ได้

ข้อคำถาม	ค่าความ ยากง่าย	ค่าอำนาจ จำแนก (Corrected Item-Total Correlation)	Cronbach's Alpha if Item Deleted	ความ ใช้ได้ ของ คำถาม
4. ห้องน้ำที่เหมาะสมกับเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นอย่างไร ก. ห้องน้ำรวมชาย-หญิง ข. ประตูห้องน้ำมีลูกบิด และกลอน ค. ใช้เครื่องสุขภัณฑ์ของผู้ใหญ่ แต่มีสิ่งช่วยเสริมการให้ใช้ให้ปลอดภัย ง. ห้องส้วมรวมกับห้องอาบน้ำ	.77	.29	.71	ใช้ได้
5. การทำความสะอาดห้องส้วมข้อใด ผิด ก. ทำให้ห้องส้วมแห้งอยู่เสมอ ป้องกันการลื่น ข. ล้างพื้นห้องส้วมด้วยน้ำยู่เสมอเพื่อล้างสิ่งสกปรก ค. ทำความสะอาดพื้นห้องส้วมโดยใช้น้ำยาสำหรับล้างห้องส้วม โดยเฉพาะ ง. จัดตารางทำความสะอาดห้องส้วมให้สะอาดอยู่เสมอ	.73	.36	.70	ใช้ได้
6. อุปกรณ์ทำความสะอาดห้องน้ำ ควรเก็บไว้ที่ใด ก. เก็บไว้มุมใดมุมหนึ่งในห้องน้ำ ข. เก็บไว้ในห้องเก็บอุปกรณ์ในห้องน้ำ ค. เก็บไว้ในห้องเก็บอุปกรณ์นอกห้องน้ำ ง. เก็บอุปกรณ์แยกประเภทในการใช้งาน ไว้คนละมุมในห้องน้ำ	.60	.25	.72	ใช้ได้
7. ข้อใดต่อไปนี้ คือน้ำที่ ไม่เหมาะสม สำหรับดื่มในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ก. น้ำประปาที่กรองผ่านผ้าขาวบาง ข. น้ำที่กรองผ่านเครื่องกรอง ค. น้ำขวดที่มีมาตรฐานคณะกรรมการอาหารและยา ง. น้ำดื่มสุก	.73	.23	.72	ใช้ได้
8. ข้อต่อไปนี้ คือน้ำที่สามารถนำมาอุปโภคในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ ยกเว้น ข้อใด ก. น้ำจากก๊อกในห้องน้ำ มีตะไคร่น้ำบางส่วน	.70	.22	.72	ใช้ได้

ข้อคำถาม	ค่าความ ยากง่าย	ค่าอำนาจ จำแนก (Corrected Item-Total Correlation)	Cronbach's Alpha if Item Deleted	ความ ใช้ได้ ของ คำถาม
<p>ข. น้ำฝนที่รองจากหลังคาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีฝุ่นผงลอยอยู่</p> <p>ค. น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีลักษณะขุ่น</p> <p>ง. น้ำจากประปาหมู่บ้านมีตะกอนเล็กน้อย</p>				
<p>9. การจัดการขยะแห้งในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กข้อใด ไม่ถูกต้อง</p> <p>ก. รวบรวมแล้วนำไปเผาทำลาย สัปดาห์ละ 1 ครั้ง</p> <p>ข. รวบรวมนำไปร่อยยังสถานที่ทิ้งขยะที่ทางราชการจัดไว้ให้</p> <p>ค. มีที่พักขยะที่สามารถป้องกันแมลงและสัตว์ทะเลได้</p> <p>ง. ใส่ถุงดำในถังรองรับที่มีฝาปิด</p>	.77	.27	.71	ใช้ได้
<p>10. การจัดการขยะเปียกในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กข้อใด ไม่ถูกต้อง</p> <p>ก. ถังรองรับขยะมีรูระบายน้ำ</p> <p>ข. รวบรวมขยะออกจากศูนย์ฯ ทุกวัน และนำไปร่อยยังสถานที่ที่ทางราชการจัดไว้ให้</p> <p>ค. มีที่พักขยะที่สามารถป้องกันแมลงและสัตว์ทะเลได้</p> <p>ง. ใส่ถุงดำในถังรองรับที่มีฝาปิด</p>	.70	.40	.70	ใช้ได้
<p>11. ข้อใด ไม่ถูกต้อง ตามหลักการป้องกันอัคคีภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก</p> <p>ก. มีการตรวจสอบถังดับเพลิงให้พร้อมใช้งาน</p> <p>ข. มีช่องทางที่สามารถนำพาเด็กออกนอกตัวอาคารในกรณีฉุกเฉินอย่างน้อย 2 ช่องทาง</p> <p>ค. เจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถใช้อุปกรณ์ถังดับเพลิงได้</p> <p>ง. เก็บถังดับเพลิงไว้ในห้องเก็บของ</p>	.77	.21	.72	ใช้ได้
<p>12. ข้อใด ไม่ถูกต้อง ในการป้องกันการเกิดโรคระบาดในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก</p> <p>ก. ทำความสะอาดของเล่นเด็กทุกสัปดาห์</p>	.77	.21	.72	ใช้ได้

ข้อคำถาม	ค่าความ ยากง่าย	ค่าอำนาจ จำแนก (Corrected Item-Total Correlation)	Cronbach's Alpha if Item Deleted	ความ ใช้ได้ ของ คำถาม
<p>ข. ทำความสะอาดห้องต่าง ๆ ในอาคารและรอบ ๆ อาคารทุกวัน</p> <p>ค. ทำความสะอาดของใช้เด็กทุกวัน</p> <p>ง. ทำความสะอาดแก้วน้ำเฉพาะที่เป็นส่วนรวมหลังใช้งาน</p>				
<p>13. ข้อใดจัดการเรื่องการระบายอากาศในห้องได้อย่างถูกต้อง</p> <p>ก. ห้องที่มีพัดลมไม่ต้องมีหน้าต่าง หรือช่องลมก็ได้</p> <p>ข. ห้องที่มีเครื่องปรับอากาศต้องมีพัดลมระบายอากาศอย่างน้อย 1 จุด</p> <p>ค. ห้องที่ไม่มีหน้าต่างให้ใช้การเปิดประตูตลอดเวลาเพื่อระบายอากาศ</p> <p>ง. ห้องที่มีการระบายอากาศดีควรมีหน้าต่างไม่เกิน 2 บาน</p>	.67	.45	.70	ใช้ได้
<p>14. ข้อใดคือการป้องกันแมลง และพาหะนำโรค ที่ถูกต้อง</p> <p>ก. คิดนึ่งลวดบริเวณประตู และหน้าต่างทุกบาน บริเวณห้องนอน หรือทุกห้อง</p> <p>ข. ใส่ทรายอะเบทในถังน้ำดื่มทุกถัง และอ่างน้ำในห้องน้ำ</p> <p>ค. กำจัดแหล่งน้ำขังเฉพาะนอกตัวอาคาร</p> <p>ง. ตูมไฟไล่แมลงในตอนกลางวัน เพื่อป้องกันแมลงรบกวนเด็กนอนกลางวัน</p>	.73	.42	.70	ใช้ได้
<p>15. ข้อใดคือการป้องกันแมลงและพาหะนำโรคที่ <u>ไม่</u>ถูกต้อง</p> <p>ก. กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์พาหะนำโรคทุกสัปดาห์</p> <p>ข. นี๊ดพ่นหมอกควันป้องกันยุงทั้งในและนอกอาคาร เรียงก่อนเปิดเทอม</p> <p>ค. ทำความสะอาดห้องต่าง ๆ ในอาคาร ให้สะอาดทุกวัน</p>	.73	.28	.71	ใช้ได้

ข้อคำถาม	ค่าความ ยากง่าย	ค่าอำนาจ จำแนก (Corrected Item-Total Correlation)	Cronbach's Alpha if Item Deleted	ความ ใช้ได้ ของ คำถาม
ง. ใช้ยาฆ่าแมลงฉีดตามตู้เก็บเครื่องนอนของเด็กนักเรียน				
16. การจัดการน้ำเสียในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กข้อใด ถูกต้อง ก. น้ำเสียจากการแปรงฟัน จัดการโดยให้เด็กนักเรียนไปบ้านปากบริเวณต้นไม้ ข. น้ำเสียจากการล้างภาชนะ ใช้การปล่อยลงท่อระบายน้ำ ค. น้ำเสียจากขยะเปียก ใช้การนำดินมากลบ ง. น้ำเสียจากการทำความสะอาดพื้น ใช้การปล่อยลงบนพื้นดิน	.73	.44	.70	ใช้ได้

ส่วนที่ 3 ทศนคติในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม (หลัง try out คัดเหลือ 10 ข้อ)

ลำดับ	ข้อความ	ค่าอำนาจ จำแนก (Corrected Item-Total Correlation)	Cronbach's Alpha if Item Deleted	ความ ใช้ได้ของ คำถาม
	ค่า reliability รวมของคำถามทศนคติ		.72	ใช้ได้
	น้ำดื่ม น้ำใช้			
1.*	ท่านรู้สึกยุ่งยากในการจัดวางถังน้ำดื่มให้เด็กดื่มสูงจากพื้น 60 เซนติเมตร	.20	.72	ใช้ได้
2.	ท่านรู้สึกสะดวกในการจัดหาน้ำสะอาดให้เด็กดื่ม	.46	.70	ไม่ได้
	การสุขาภิบาลอาหาร			
3.*	ท่านรู้สึกยุ่งยากในการจัดหาโต๊ะวางภาชนะที่สูงจากพื้น 60 เซนติเมตร	.66	.70	ใช้ได้
4.	ท่านรู้สึกไม่ยุ่งยากในการตรวจสอบนมก่อนให้เด็กดื่มทุกวัน	.33	.70	ใช้ได้
	การสุขาภิบาลอาคาร และสถานที่			
5.*	ท่านรู้สึกว่าไม่จำเป็นต้องมีห้องพยาบาล หรือที่พักเด็กป่วย	.23	.72	ใช้ได้
6.*	ท่านรู้สึกยุ่งยากในการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องเล่นสำหรับเด็ก	.30	.72	ใช้ได้
	ห้องน้ำ ห้องส้วม			
7.*	ท่านรู้สึกยุ่งยากในการจัดซื้อสุขภัณฑ์สำหรับเด็ก	.28	.71	ใช้ได้
8.	ท่านรู้สึกชอบถ้าพื้นห้องน้ำแห้งอยู่เสมอ	.56	.70	ไม่ได้
	การจัดการขยะ			
9.*	ท่านรู้สึกยุ่งยากในการจัดหาถังขยะไว้ทุกห้อง	.48	.70	ใช้ได้
10.	ท่านรู้สึกสะดวกในการนำเศษอาหารไปกำจัดทุกวัน	.22	.72	ใช้ได้
	การจัดการน้ำเสีย			
11.	ท่านรู้สึกไม่ชอบเมื่อได้กลิ่นน้ำเสียจากขยะ หรือจากการล้างภาชนะ	.13	.72	ใช้ได้
	มาตรการความปลอดภัย			

ลำดับ	ข้อความ	ค่าอำนาจ จำแนก (Corrected Item-Total Correlation)	Cronbach's Alpha if Item Deleted	ความ ใช้ได้ของ คำถาม
	ค่า reliability รวมของคำถามทัศนคติ		.72	ใช้ได้
12.	ท่านรู้สึกปลอดภัยหากมีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงไว้ทุกห้อง	.32	.70	ใช้ได้
13.*	ท่านรู้สึกยุ่งยากในการปิดรูปสลักด้วยที่ครอบปิด	.29	.71	ใช้ได้
	การป้องกันแมลงและพาหะนำโรค			
14.	ท่านรู้สึกไม่ยุ่งยากในการตรวจเช็คมุ้งลวดให้อยู่ในสภาพดี พร้อมใช้งาน	.24	.71	ใช้ได้
15.	ท่านรู้สึกไม่ลำบากในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายทุกสัปดาห์	.43	.70	ใช้ได้
หมายเหตุ * คือข้อที่เป็นคำถามเชิงลบ หลังคัดข้อที่ใช้ไม่ได้จะเหลือ เชิงลบ 5 ข้อ เชิงบวก 5 ข้อ				

ส่วนที่ 4 แรงสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม (หลัง try out คัดเหลือ 10 ข้อ)

ลำดับ	แรงสนับสนุนทางสังคม	ค่าอำนาจ จำแนก	Cronbach's Alpha if Item Deleted	ความใช้ได้ ของคำถาม
	ค่า reliability รวมของคำถามแรงสนับสนุนทางสังคม		.75	ใช้ได้
1.	แรงสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ท่านได้รับข้อมูลในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	.50	.71	ใช้ได้
2.	ท่านได้รับการสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมการ ดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	.08	.77	ใช้ได้
3.	ท่านเข้าร่วมการประชุมเพื่อหาแนวทางการดำเนินงานด้าน สิ่งแวดล้อมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	.23	.74	ใช้ได้
4.	แรงสนับสนุนด้านอารมณ์ ท่านได้รับคำชื่นชมจากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการ ดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม	.70	.70	ใช้ได้
5.	ท่านได้รับการกระตุ้นเตือนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม	.29	.74	ใช้ได้
6.	แรงสนับสนุนด้านเครื่องมือและสิ่งของ ท่านได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ในการดำเนินงานด้าน สิ่งแวดล้อม เช่น เครื่องเล่นเด็ก เครื่องกรองน้ำ เครื่อง ดับเพลิง หรือของใช้เด็ก เป็นต้น	.27	.75	ใช้ได้
7.	ท่านได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอที่จะใช้ ในการดำเนินงานที่ท่านวางแผนไว้	.33	.75	ใช้ได้
8.	ท่านได้รับบสนับสนุนการซ่อมบำรุงจากหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	.59	.72	ใช้ได้
9.	ท่านได้รับการสนับสนุนบุคลากร หรือแรงงานเพื่อ ช่วยเหลือในการดำเนินงาน	.33	.74	ใช้ได้
10.	แรงสนับสนุนโดยการประเมิน ท่านได้รับคำแนะนำการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	.49	.73	ใช้ได้
11.	ท่านได้รับโอกาสในการศึกษาดูงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ ผ่านเกณฑ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพ	.33	.75	ใช้ได้